Discurs despre umanizarea cuvântului

și despre arătarea Lui trupească față de noi

Sfântul Atanasie al Alexandriei

Traducere în greaca modernă: Arhimandritul Dorotheos Paparis

Sursă: http://www.phys.uoa.gr

Introducere - Rezumat

Acest discurs, la fel ca „Împotriva idolilor”, a fost scris în jurul anilor 317-319 d.Hr. El examinează marele eveniment al întrupării Cuvântului lui Dumnezeu întrupat, adică a Fiului lui Dumnezeu, a doua persoană a Sfintei Treimi.

În prima parte a discursului, este analizat dublul scop al întrupării Cuvântului: a) revenirea umanității la starea de nemurire pierdută din cauza păcatului originar; și b) acordarea oamenilor a capacității de a-L cunoaște pe Dumnezeul adevărat.

În a doua parte a discursului, el descrie mijloacele prin care se realizează dublul scop al întrupării: acestea sunt lucrările miraculoase ale lui Hristos, moartea și învierea sa.

În a treia parte a discursului, obiecțiile evreilor și grecilor (păgânilor) față de

întruparea Cuvântului sunt respinse. Obiecțiile evreilor sunt respinse de tradiția lor profetică. Obiecțiile păgânilor sunt respinse prin argumente logice. Atanasie cel Mare subliniază că rasa umană nu este nepotrivită să slujească revelației lui Dumnezeu. Ce vas mai bun decât omul a existat pentru revelația Cuvântului?

În final, în epilog, autorul subliniază că pentru desăvârșirea învățăturii despre întruparea Mântuitorului sunt necesare două lucruri: studiul Sfintei Biblii și o viață curată.

Întruparea Cuvântului joacă cel mai important rol în creație, în creație și în om. Ea duce la teoză, așa cum teologhează cu emfază Atanasie cel Mare: „Cuvântul s-a făcut om, ca să putem fi îndumnezeiți". Ea privește sensul și scopul existenței și vieții noastre.

Un discurs despre umanizare

Text

1. După ce am înțeles suficient câte ceva din multele lucruri de mai sus, referitoare la rătăcirea neamurilor cu privire la idoli și la superstiția lor, cum de la începutul acestor lucruri s-a descoperit că, din răutate, oamenii înșiși au născocit o religie față de idoli; dar prin harul lui Dumnezeu, după ce am înțeles și puțin despre divinitatea Cuvântului Tatălui și despre providența și puterea Lui în toate lucrurile; și că bunul Tată împodobește toate lucrurile cu aceasta și toate lucrurile sunt mișcate de El și sunt însuflețite în El;

Adu în ordine, binecuvântatule și cu adevărat iubitor de Hristos, problema credinței pioase, și vom povesti despre întruparea Cuvântului și vom mărturisi despre dumnezeiasca Lui arătare către noi; pe care iudeii o calomniază, iar grecii o batjocoresc, dar noi o venerăm; și cu atât mai mult, din smerenia ispititoare a Cuvântului, tu ai o evlavie tot mai mare față de El.

Traducere

Aceste câteva dintre multele lucruri pe care le-am dezvoltat, înainte de discursul nostru de față, despre eroarea și superstiția neamurilor în idolatrie sunt suficiente; am spus în ce fel a avut loc născocirea idolilor de la început; din răutatea lor oamenii au făcut această religie. Prin harul lui Dumnezeu, desigur, ni s-a dat ocazia să spunem puțin despre divinitatea Cuvântului Tatălui, dar și despre puterea și providența Sa pentru toate lucrurile. Tatăl atotbun cu Cuvântul Său are grijă de univers; totul se mișcă și primește viață de la El.

Atunci, dragul meu, adevăratul meu prieten al lui Hristos, îți voi povesti despre adevărata credință și despre întruparea Cuvântului; mai mult, îți voi povesti în detaliu despre viața Cuvântului pe pământ (suprafața divină). Evreii, cu siguranță, îl defăimează, în timp ce păgânii îl batjocoresc; dar noi îl venerăm. Se întâmplă așa: se pare că batjocoritorii

Căci, cu cât este batjocorit de necredincioși, cu atât mai mare este mărturia pe care o oferă despre divinitatea Sa; căci ceea ce oamenii nu înțeleg ca fiind imposibil, El Se arată puternic; iar ceea ce oamenii batjocoresc ca fiind necuviincios, El face ca propria Sa bunătate să pară decentă; iar ceea ce oamenii, devenind înțelepți, râd ca fiind omenesc, El Se arată divin prin puterea Sa, distrugând prin cruce închipuirea idolilor, care se credeau lipsiți de valoare și batjocorindu-i și trădându-i, El îi convinge în secret, ca să-Și manifeste divinitatea și puterea.

În relatarea acestor lucruri, este necesar să ne amintim cele de mai sus; pentru ca să cunoașteți motivul manifestării în trup a acestui mare și complet Cuvânt patern și să nu credeți că Mântuitorul a luat un trup după fire; ci că, fiind netrupesc prin fire și Cuvântul existând, totuși, conform iubirii și bunătății Tatălui Însuși, pentru mântuirea noastră, El ni se manifestă într-un trup omenesc.

Și, întrucât am fost instruiți în această poveste, trebuie să vorbim mai întâi despre crearea tuturor lucrurilor și despre Dumnezeu, Creatorul lor, pentru ca această înnoire prin Cuvântul care a creat conform acestui principiu să fie luată în considerare cu vrednicie; căci nimic nu pare să fie împotriva ei, dacă Tatăl, prin care a creat-o, a lucrat și această mântuire în El.

umilesc Cuvântul; dar tu (și orice om pios) dobândești tot mai multă evlavie în fața Lui.

Căci cu cât necredincioșii Îl batjocoresc mai mult, cu atât El oferă o dovadă mai mare a divinității Sale. Și ceea ce oamenii nu înțeleg, pentru că îl consideră de neconceput, El dovedește a fi realizabil. Ceea ce oamenii încă batjocoresc ca fiind necuviincios, El face decent prin bunătatea Sa. Ceea ce oamenii, cu inteligența lor, batjocoresc ca fiind omenesc, El, prin puterea Sa, prezintă ca fiind divin. Pe de o parte, El dizolvă fantasmagoria idolilor prin umilința umană a Sa pe cruce; iar pe de altă parte, El îi convertește în secret pe cei care au batjocorit și nu au crezut; El îi face să se închine divinității și puterii Sale.

Pentru această poveste (a întrupării Cuvântului), trebuie să vă amintiți de cele anterioare (referitoare la idolatrie). Astfel veți putea înțelege motivul asumării trupului omenesc de către Cuvântul atât de mare și măreț al lui Dumnezeu Tatăl; de asemenea, să nu credeți că întruparea Mântuitorului a fost ceva natural. Căci, Cel ce este netrupesc și Fiul Cuvânt al Tatălui, din cauza iubirii și bunătății Tatălui său față de noi, pentru mântuirea noastră, primește să se îmbrace în trup omenesc și să se descopere.

Înainte însă de a povesti despre întruparea lui Dumnezeu, trebuie să vorbim mai întâi despre crearea universului și despre Dumnezeul său Creator. Astfel, se poate atribui pe bună dreptate Cuvântului recrearea lumii, al cărei creator original este și El. Nu există nimic contradictoriu: cu Cel cu care Dumnezeu Tatăl a creat lumea, cu

El acum plănuiește și planul mântuirii ei (a lumii).

2. Mulți au interpretat crearea lumii și a tuturor lucrurilor în mod diferit și, așa cum fiecare a dorit, așa a fost definită.

Mulți oameni au gândit la crearea lumii și a universului în moduri diferite; fiecare persoană a inventat-o așa cum și-a dorit.

Căci unii spun că totul se întâmplă automat și așa cum se întâmplă, precum epicurienii, care nu mitizează providența tuturor lucrurilor în sine, vorbind doar despre cele evidente și aparente.

Alții, precum epicurienii, spun că totul s-a întâmplat de la sine, din întâmplare. Ei argumentează cu ficțiuni că nu există providență în lume; susțin contrariul evidentului.

Căci dacă totul s-ar fi întâmplat automat, fără providență, conform lor, el vede totul întâmplându-se pur și simplu și fiind similar și nu diferit. Căci, așa cum pe corpul cuiva vede totul ca un soare sau o lună, iar pe oameni vede întregul ca o mână, sau un ochi, sau un picior. Acum nu este așa; ci îl vedem pe unul, soarele; pe celălalt, luna; pe celălalt, pământul; și din nou pe corpurile omenești, pe unul, piciorul; pe celălalt, mâna; pe celălalt, capul. Și o astfel de aranjare nu cunoaște automat că aceste lucruri se întâmplă, ci cauza acestor lucruri precede indicația; întrucât cel care a aranjat și a făcut toate lucrurile este Dumnezeu.

Dacă, așadar, conform teoriei lor, totul a apărut fără grijă, prin sine, totul ar trebui să fie simplu și similar, nu diferit unul de celălalt. Totul din univers ar trebui să constituie un singur corp, soare sau lună; și oamenii ar trebui să fie cu toții una, sau mână sau ochi sau picior. Dar, în realitate, nu este așa. Vedem o stea fiind soarele; alta, luna; alta, pământul. Același lucru este valabil și pentru corpul omenesc: o parte este piciorul, alta mâna, alta capul. Această distincție arată că lucrurile nu au apărut din întâmplare, ci cauza care le-a creat precede. Și din această ordine suntem ușor conduși la Dumnezeu, care a creat și a aranjat totul.

Alții, printre care se numără marele grec Platon, cred că Dumnezeu a creat totul din materie preexistentă și necreată; căci cum ar putea fi creat Dumnezeu dacă materia nu ar exista? Așa cum un zidar vede lemnul ca o condiție prealabilă pentru a putea lucra.

Alții, printre care marele filosof grec Platon, spun că Dumnezeu a creat totul din materie preexistentă și eternă. Căci (spun ei) Dumnezeu nu ar fi putut face nimic dacă materia (materialul de construcție) nu ar fi preexistat. Așa cum un tâmplar trebuie să aibă lemn pentru a-l putea prelucra.

Însă aceasta nu este același lucru cu a spune că atribui bolii lui Dumnezeu; căci dacă El nu este cauza materiei, ci mai degrabă creează ființe în întregime din materie, se constată că este bolnav, incapabil să lucreze fără materie ceea

Ei nu înțeleg că, spunând așa ceva, îi atribuie lui Dumnezeu slăbiciune. Căci, dacă El nu este cauza existenței materiei și construiește în mod necesar totul din materie preexistentă, atunci El

ce este făcut; la fel cum este neglijență, iar boala zidarului este incapacitatea de a lucra fără lemnul necesar.

Și, în acest caz, dacă materia nu ar exista, Dumnezeu nu ar fi lucrat. Și cum se poate spune că un poet și creator face altceva, zic eu, din materie? Dacă este așa, atunci, potrivit lor, Dumnezeu este doar un meșteșugar și nu un creator în existență, dacă lucrează asupra materiei fundamentale și nu este cauza materiei. Căci nu se poate spune deloc că este un creator, dacă nu creează materia, din care au apărut lucrurile create.

Iar cei din secte, pe de altă parte, se prezintă ca creatori ai tuturor lucrurilor în afară de Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, orbindu-i pe cei mari și de care le este rușine. Căci Domnul, zicând evreilor: „N-ați citit că de la început Cel ce i-a creat i-a făcut parte bărbătească și parte femeiască și a zis: «De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevasta sa și cei doi vor fi un singur trup»”; apoi, semnificând creatorul, „Ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă”.

Cum introduc acestea o creație străină Tatălui? Și dacă, după Ioan, toate lucrurile sunt incluse și el spune: „Toate lucrurile au fost făcute prin El și nimic din ce a fost făcut n-a fost făcut fără El”, ce se întâmplă dacă creatorul este altcineva decât Tatăl lui Hristos?

3. Acestea sunt lucrurile pe care le mitologizează. Dar învățătura lui Dumnezeu și credința după Hristos respinge vorbele lor deșarte ca fiind

este slab; căci El nu poate face o clădire fără materie. Așa cum un tâmplar nu poate face niciun obiect util fără lemn.

Să spunem ipotetic: dacă nu ar exista materie, Dumnezeu nu ar crea nimic. Și cum l-am numi meșteșugar și creator, din moment ce un altul – adică materie – i-ar da dreptul să construiască? Dacă așa ar sta lucrurile, Dumnezeu nu ar fi pentru ei un creator de la neexistență la existență, ci doar un meșteșugar; pentru că ar lucra asupra unei materii preexistente, fără a fi creatorul acesteia. Nu ar fi considerat creator, pentru că nu face materialul (materia) din care provin creațiile.

Ereticii inventează din nou un alt creator al creației și nu Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Se dovedesc a fi trădați în ceea ce spun. Căci Domnul le-a zis evreilor: „Nu știți că de la început Dumnezeu i-a făcut bărbat și femeie? Și a dat porunca, din cauza atracției naturale față de femeie, ca bărbatul să lase pe tatăl său și pe mama sa și să se unească cu soția sa și cei doi vor fi un singur trup.” Iar în altă parte, arătând spre creator, spune: „Ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă.”

Cum, după toate acestea, consideră ei că creația nu are nicio legătură cu Tatăl? Din moment ce evanghelistul Ioan, care relatează totul cu exactitate, ne spune: „El a făcut toate lucrurile și nimic nu s-a făcut fără El”. Cum este, așadar, posibil ca creatorul să fie altcineva decât Tatăl lui Hristos?

Acestea sunt miturile pe care le spun. Totuși, învățătura divină și credința în Hristos dovedesc că absurditatea tuturor acestora constituie ateism.

ateiste.

Căci nici automat, pentru că nu este de neînțeles, nici dintr-o materie preexistentă, pentru că nu este slabă, nu este Dumnezeu; ci din neființe și din nimic, toate lucrurile existenți în ființă, crezând în Dumnezeu prin Cuvânt, sau prin afirmația prin Moise: „La început Dumnezeu a făcut cerul și pământul”; și prin Biblia cea mai benefică a Păstorului: „Mai întâi credeți că Dumnezeu este, care a creat și a întocmit toate lucrurile și le-a adus la ființă din nimic.” După cum spune și Pavel: „Noi credem că veacurile au fost făcute prin cuvântul lui Dumnezeu, că lucrurile care se văd nu au fost făcute din înfățișare.”

Căci Dumnezeu este bun, și mai degrabă izvorul bunătății există; și El nu este bun față de nimic dacă există invidie; prin urmare, nu este nimic de invidiat, căci din nimic toate lucrurile au fost create prin același Cuvânt al Domnului nostru Iisus Hristos; în care, mai presus de toate lucrurile de pe pământ, ai avut milă de neamul omenesc și ai considerat că nu sunt capabili să trăiască veșnic după Cuvântul propriei lor creații, mai mult, dăruindu-le, nu doar, precum toate animalele irațională de pe pământ, i-ai creat pe oameni, ci după chipul Tău i-ai făcut, împărtășindu-le și puterea aceluiași Cuvânt, astfel încât, având ca o umbră a Cuvântului și devenind rațională, să trăiască în fericire, trăind adevăratul și, într-adevăr, sfinții în paradis.

Însă, văzând din nou că oamenii sunt capabili de liber arbitru în ambele feluri, anticipându-l, El a asigurat prin lege și loc harul dat lor. Căci, adusându-i în

Creațiile nu au luat ființă de la sine, pentru că nu au fost făcute fără providență; nici nu au fost făcute din materie preexistentă, pentru că Dumnezeu nu este incapabil să facă așa ceva. Este bine cunoscut (învățătura divină) că toate lucrurile au fost create din nimic; Dumnezeu le-a adus din neexistență în existență prin Cuvântul Său. Moise spune aceasta: „La început, Dumnezeu a făcut cerul și pământul.” Cartea foarte benefică a Păstorului ne spune aceasta: „Mai presus de toate, credeți că Dumnezeu este unul; El este Cel ce a creat toate lucrurile și le-a așezat în rânduială; El ce le-a adus la ființă din nimic.” Și Pavel subliniază acest lucru când spune: „Prin credință înțelegem că veacurile au fost făcute prin cuvântul lui Dumnezeu, așa că ceea ce se vede nu a fost făcut din lucruri care se văd.”

Dumnezeu este așadar bun, sau mai degrabă izvorul bunătății; în cel bun, într-adevăr, se creează invidia pentru nimic. Din acest motiv, fără a invidia existența nimănui, a creat totul din nimic (neexistență) cu propriul Său Cuvânt, Domnul nostru Iisus Hristos. Mai mult decât toată creația, Dumnezeu a avut milă de neamul omenesc; pentru că a văzut că nu poate rămâne veșnic după capacitățile cu care a fost creat, a dăruit mai multe daruri oamenilor. I-a creat nu într-un mod simplu, precum animalele irațională, ci pentru a fi după chipul Său; le-a transmis puterea propriului Său Cuvânt. Astfel, ar avea asupra lor ca pe umbre amprentele Cuvântului și ar deveni raționali; ca să poată ajunge la fericire, trăind viața adevărată și cu adevărat paradisiacă a Sfinților.

Pentru că Dumnezeu știa că voința

paradisul Său, le-a dat o lege; ca dacă vor păstra harul și vor fi buni, vor avea o viață în paradis care este curată, fără durere și fără griji, și că El va avea promisiunea nestricăciunii în rai; dar dacă vor călca legea și se vor abate și vor deveni răi, ar trebui să știe că ei înșiși vor suferi stricăciunea în moarte după fire și că nu vor mai trăi în paradis, ci în afara lui, murind, vor rămâne în moarte și în stricăciune.

Și aceasta este ceea ce indică și dumnezeiasca scriptură, zicând în numele lui Dumnezeu: „Din orice pom din grădină poți mânca, dar din pomul cunoașterii binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit.” Și moartea vei muri negreșit, ce-ar fi dacă este altceva, sau nu numai moartea, ci și rămânerea în stricăciunea morții?

oamenilor are puterea să se încline spre ambele, El a anticipat și a asigurat prin lege și loc harul pe care li l-a dat. Adică, i-a așezat în rai și le-a dat o lege de respectat. Astfel, dacă vor păzi harul și vor rămâne buni, se vor bucura în rai de o viață fără griji, fără necazuri și dureri; și, în plus, vor avea făgăduința că vor gusta nestricăciunea cerească. Dar dacă vor călca legea și se vor face răi, îndepărtându-se de Dumnezeu, să știe că vor suferi stricăciunea firească a morții; nu vor mai trăi în rai; vor muri în afara lui și vor rămâne în moarte și stricăciune.

Acest lucru a fost subliniat în prealabil și de Sfânta Biblie (primelor ființe create), citând cuvintele lui Dumnezeu: „Sunteți liberi să mâncați din rodul oricărui pom din rai; numai din pomul cunoașterii binelui și răului să nu mâncați, căci în ziua în care veți mânca din el, veți muri negreșit.” Expresia „vei muri negreșit” nu indică doar moartea, ci și locuirea veșnică în stricăciunea morții.

4. Poate vă întrebați ce se înțelege prin întruparea Cuvântului, dar acum vorbim despre începutul oamenilor. Dar nici acest lucru nu este străin de scopul narațiunii.

Căci este necesar ca noi, vorbind despre arătarea Mântuitorului către noi, să vorbim și despre începutul oamenilor, ca să știți că cauza noastră acolo a devenit un pretext pentru coborâre, iar încălcarea Cuvântului de către noi a chemat la caritate, pentru ca Domnul să ajungă și la noi și să se arate în oameni. Căci noi am devenit un subiect al acelei întrupări, iar pentru mântuirea noastră El a devenit milostiv și a devenit om și s-a arătat în trup.

Vă puteți întreba de ce, până la urmă, în timp ce intenționez să vorbesc despre întruparea Cuvântului, acum povestesc despre crearea oamenilor. Dar nici măcar acest lucru nu este independent de scopul tratatului meu.

Căci este necesar, din moment ce vorbim despre arătarea Mântuitorului pe pământ, să vorbim și despre crearea oamenilor; ca să știți că pricina noastră a fost prilejul venirii Sale pe pământ; fărădelegile noastre au provocat mila Cuvântului față de noi, pentru ca Domnul să vină la noi și să se arate oamenilor. Pentru noi S-a întrupat; și pentru mântuirea noastră, din nemărginita iubire față de noi, a binevoit să Se îmbrace și să Se arate în trup

Astfel, Dumnezeu l-a creat pe om și a voit ca acesta să rămână în nestricăciune; dar oamenii, după ce și-au corupt și și-au întors mintea de la Dumnezeu și după ce au gândit și au plănuit răul pentru ei înșiși, așa cum s-a spus la început, au auzit condamnarea la moarte, care le-a fost prevestită, și de aceea aceasta nu a rămas încă ca fapt; ci, așa cum credeau ei, au fost corupți; și moartea lor îi ține în frâu. Căci încălcarea poruncii s-a întors la firea lor, astfel încât, nefiind un fapt, tot așa și nestricăciunea să dureze în timp, într-un mod figurativ.

Căci, neavând prin fire să fie niciodată, prezența și caritatea Cuvântului au fost chemate la ființă, în urma golirii concepției oamenilor despre Dumnezeu și a îndepărtării lor de neființă, căci răul este neființă, iar binele este ființă, deoarece, venind din ființa lui Dumnezeu, este golit și ființa sa este veșnică. Și aceasta este ceea ce se dizolvă și rămâne în moarte și stricăciune.

Căci omul este muritor prin fire, și totuși, de fapt, din neființe. Dar prin asemănarea cu ființa, pe care a păstrat-o prin înțelegerea acesteia, și-a înmuiat stricăciunea naturală și a rămas nestricăcios; după cum spune înțelepciunea: „Atenție la legi, confirmare a nestricăciunii”; și fiind nestricăcios, a trăit de aceea ca Dumnezeu, așa cum semnifică și dumnezeiasca Scriptură, zicând: „Am spus: Voi sunteți zei și toți sunteți fii ai Celui Preaînalt; dar voi muriți ca oamenii și cădeți ca domnitorii”.

omenesc.

Astfel, așadar, Dumnezeu l-a creat pe om și a vrut ca el să rămână într-o stare de nestricăciune. Dar oamenii au fost indiferenți și s-au îndepărtat de Dumnezeu. Au gândit și au plănuit răul pentru ei înșiși. Și, așa cum am spus mai înainte, au fost condamnați la pedeapsa morții, cu care Dumnezeu i-a avertizat; de atunci încolo nu au mai trăit în starea pentru care fuseseră creați. Gândurile lor au adus stricăciune și moartea a biruit. De fapt, încălcarea poruncii i-a readus la starea lor naturală, astfel încât, așa cum erau înainte de a exista, așa și acum, odată cu trecerea timpului, suferă stricăciunea care duce la neființă (din nou).

Căci, dacă natura lor a fost de așa natură încât nu au existat niciodată, iar energia și dragostea Cuvântului i-au chemat la existență, a fost o consecință că, atunci când oamenii L-au negat pe Dumnezeu, au ajuns în starea de neființe (non-existență); căci lucrurile rele sunt neființe (non-existente), în timp ce lucrurile bune sunt ființe (existente), deoarece provin din ființa (existentul) Dumnezeu. Astfel, au pierdut posibilitatea de a exista veșnic. Aceasta înseamnă că, atunci când sunt dizolvate, rămân în moarte și descompunere.

Prin fire, așadar, omul este muritor, pentru că a venit din neființă. Cu siguranță, datorită asemănării sale cu Dumnezeul care este, dacă ar rămâne credincios în relația sa cu El, ar putea desființa această corupție a firii sale și să devină nestricăcios. Înțelepciunea (Solomon) spune și aceasta: „Respectarea poruncilor aduce nestricăciune”. Fiind așadar om

5. Căci Dumnezeu nu numai că ne-a creat din nimic, ci ne-a dăruit și viață după Dumnezeu prin harul Cuvântului. Dar oamenii, lepădând lucrurile veșnice și întorcându-se prin sfatul diavolului la lucrurile stricăciunii, sunt ei înșiși cauzele stricăciunii care are loc în moarte, fiind, așa cum am mai spus, stricăcioși prin fire, dar prin harul transubstanțierii Cuvântului scăpând prin fire, dacă au rămas buni.

Căci prin acest Cuvânt, stricăciunea naturală a acestor lucruri nu a atins, așa cum a atins-o înțelepciunea; „Dumnezeu l-a creat pe om în nestricăciune și după chipul firii Sale; dar prin invidia diavolului a intrat moartea în lume”; și când s-a întâmplat aceasta, oamenii au murit, și stricăciunea a înflorit prin urmare printre ei și, mai mult decât atât, prin fire, a predominat în întreaga rasă, întrucât a prefigurat amenințarea divină împotriva lor pentru încălcarea poruncii.

Și căci nici în fărădelegi, oamenii nu au rămas fără anumite limite, ci s-au extins treptat și astfel au pătruns într-o decădere nemăsurată, de la început devenind victime ale răului și prin ei înșiși provocând moarte și stricăciune; dar mai târziu întorcându-se spre nedreptate și depășind orice fărădelege și nerămânând într-un singur rău, ci născocind mereu lucruri noi și noi, nesățioși de actul păcatului.

Căci peste tot erau adulter și furturi, și nestricăcios, el ar trăi ca Dumnezeu; și iată ce spune Sfânta Scriptură: „Am spus că voi toți puteți deveni zei și copii ai Dumnezeului Preaînalt; dar muriți ca oamenii stricăcioși și cădeți ca stăpânitorii de la putere”.

Dumnezeu nu numai că ne-a creat de la zero, ci ne-a dat și, prin harul Cuvântului Său, puterea de a trăi după voia Sa. Dar oamenii au respins cele veșnice; la sfatul diavolului, s-au întors la stricăciunea firii și au devenit cauza propriei lor distrugeri, introducând moartea în viața lor. Deși aveau, așa cum am spus mai sus, o fire stricăcioasă, puteau, dacă rămâneau statornici în bunătate, să învingă mortalitatea firii, participând la harul Cuvântului.

Deoarece Cuvântul coexista în ele, acestea nu ar fi afectate de stricăciunea naturală, așa cum spune Înțelepciunea (Solomon): „Dumnezeu l-a creat pe om ca să rămână nestricăcios și să fie o imagine a firii Sale păcătoase. Dar prin invidia diavolului a intrat moartea în lume.” După acest eveniment, oamenii au murit, iar stricăciunea a domnit în viața lor și a depășit starea naturală a rasei umane. Deoarece stricăciunea primise amenințarea lui Dumnezeu împotriva oamenilor în caz de încălcare a poruncii.

Mai mult, în săvârșirea păcatelor lor, oamenii nu aveau nicio limită; treptat s-au extins și au ajuns la sfârșitul fărădelegii. La început, au descoperit răutatea și au adus moartea și distrugerea asupra lor. Apoi, au deviat în nedreptăți și au depășit orice fel de fărădelegi. Nu s-au oprit la un singur rău, ci au inventat constant rele noi; astfel, au ajuns la punctul de a deveni

tot pământul era plin de crime și jafuri. Și nu exista nicio lege care să păzească corupția și nedreptatea; ci toate relele erau săvârșite împreună și în comun de către toți. Orașele se luptau împotriva orașelor, și națiunile s-au ridicat împotriva națiunilor; și întreaga lume era sfâșiată de conflicte și bătălii, fiecare luptând împotriva celuilalt în fărădelegi.

Și acestea nu erau departe de a fi nefirești, ci, așa cum a spus Apostolul, martirul lui Hristos: „Căci chiar și femeile lor au schimbat întrebuințarea firească în una nefirească; și tot așa și bărbații, lăsând întrebuințarea firească a femeii, s-au aprins în pofta lor unii către alții, bărbați în bărbați, săvârșind lucruri rușinoase și primind în ei înșiși plata rătăcirii lor”.

nesățioși în păcate.

Adulterul și furtul erau peste tot; întregul pământ era plin de crime și jafuri. Nicio lege nu putea face față corupției și nedreptății. Toate relele, fiecare separat și toate împreună, erau săvârșite de fiecare. Orașele luptau împotriva orașelor; națiunile se răzvrăteau împotriva altor națiuni. Întreaga lume era împărțită de revoluții și bătălii; fiecare concura cu cealaltă în fărădelegi.

Nu erau străini de situațiile nefirești, așa cum spunea martirul lui Hristos, Apostolul (Pavel): „Femeile și-au schimbat folosirea firească a trupurilor lor într-una potrivnică firii; și tot așa și bărbații: au părăsit legăturile firești cu femeile și s-au îndreptat spre pofta celor de același sex; bărbați cu bărbați au săvârșit urâciuni stricate. Și își plătesc în sufletele lor pedeapsa pentru viața lor stricată.”

6. Din acest motiv, întrucât moartea a domnit și corupția a rămas peste oameni, rasa umană a fost coruptă, iar omul rațional și făcut după chip a fost distrus; și lucrarea făcută de Dumnezeu a fost vândută. Și căci moartea, așa cum am spus mai înainte, era deci valabilă printre noi prin lege; și nu exista nicio cale de a scăpa de lege, pentru că Dumnezeu o pusese din cauza încălcării legii; și ceea ce se făcea era atât nepotrivit, cât și necuviincios.

Căci ar fi necuviincios să spunem că Dumnezeu a mințit, astfel încât, hotărând moartea pentru om, dacă acesta ar încălca porunca, să nu moară după încălcarea ei, ci să fie eliberat de acest cuvânt. Căci Dumnezeu nu a fost adevărat, dacă, spunând că ne va face

Deoarece moartea a domnit, așadar, și stricăciunea a rămas în viețile oamenilor, rasa umană a fost pierdută; omul rațional, creat după chipul lui Dumnezeu, a fost distrus. Astfel, lucrarea lui Dumnezeu care se făcea a fost dusă la pierdere. Căci moartea, așa cum am spus mai înainte, avea puterea unei legi împotriva noastră. Și nimeni nu putea scăpa de legea pe care Dumnezeu a stabilit-o din cauza încălcării (a celor creați dintâi). Într-adevăr, ar fi inconsistent și nedemn de Dumnezeu ca un astfel de lucru să se întâmple.

Ar fi mai întâi inconsistent; căci, deși Dumnezeu a spus-o, ulterior se dovedește a fi un mincinos; adică, în timp ce a legiferat că omul va muri dacă

să murim, omul să nu moară. Și ar fi necuviincios să înmulțim din nou logica odată creată și părtașii Cuvântului Său și din nou să ne întoarcem la neființă prin stricăciune.

Căci nu era potrivit ca bunătatea lui Dumnezeu să fie coruptă de înșelăciunea oamenilor de către diavol. Altfel, chiar și arta lui Dumnezeu în oameni ar fi distrusă, fie prin neglijența lor, fie prin înșelăciunea demonilor.

Odată ce lucrurile logice sunt corupte și lucrările de acest fel sunt înmulțite, ce vede Dumnezeu ca fiind crearea ființelor bune? El permite corupției să le domine și le menține moartea? Și care este nevoia Lui de la început ca aceste lucruri să fie făcute? Căci El vede că nu trebuie făcute sau că ceea ce s-a făcut trebuie neglijat și pierit.

Căci boala mai degrabă decât bunătatea este cunoscută de Dumnezeu prin neglijență, dacă cineva a făcut ceva rău și și-a distrus propria lucrare sau dacă cineva nu crede în omul originar. Căci nefăcând-o, căci nu el a fost cel care a luat în considerare boala, ci făcând-o și creând-o în ființă, era cel mai de neconceput să lase faptele să treacă, mai ales în fața celui care a făcut-o. El nu îngăduie ca oamenii să nu sufere stricăciune, pentru că aceasta este necuviincioasă și nevrednică de bunătatea lui Dumnezeu.

îi încalcă porunca, apoi, după încălcare, că nu trebuie să moară; astfel, cuvântul lui Dumnezeu este călcat în picioare. El nu ar fi un Dumnezeu adevărat, dacă ar spune că vom muri, și nu am murit. Apoi, ar fi, de asemenea, nedemn de Dumnezeu; căci ființele raționale care au fost odată create de Cuvânt și au participat la El, ar trebui să piară și să se întoarcă din nou prin stricăciune la neexistență.

Nu ar fi vrednic de bunătatea lui Dumnezeu ca creaturile Sale să moară din cauza înșelăciunii diavolului împotriva oamenilor. Mai mult, ar fi extrem de nedemn ca arta creatoare a lui Dumnezeu să fie distrusă în oameni fie din cauza neglijenței lor, fie din cauza înșelăciunii demonilor.

Din moment ce creaturile raționale se degradează și astfel de creații se pierd, ce ar trebui să facă Dumnezeul cel atotbun? Să permită decăderii să le învingă și morții să le domine? Dar atunci, care era nevoia ca ele să fie create de la început? Nu ar fi trebuit să fie create deloc, ci mai degrabă create și apoi neglijate și pierdute.

Căci este o slăbiciune și o lipsă de bunătate mai mare din partea lui Dumnezeu să creeze o lucrare și apoi să neglijeze să o lase să piară decât dacă nu ar fi creat-o de la bun început. Dacă nu ar fi creat-o, nimeni nu l-ar fi imputat slăbiciune; dar, din moment ce El a creat-o și a adus-o la ființă, este extrem de nerezonabil ca ea să piară, și aceasta chiar sub ochii Lui. Prin urmare, El nu ar fi trebuit să-i lase pe oameni să piară, deoarece un astfel de lucru este nepotrivit și nedemn de bunătatea lui Dumnezeu.

7. Dar, din moment ce acest lucru este permis să se întâmple, totuși, din contrarii, ceea ce este rațional față de Dumnezeu este din nou împotriva, pentru ca Dumnezeu să fie arătat ca fiind adevărat în legislația cu privire la moarte; căci ar fi nepotrivit pentru folosul și credința noastră să arătăm că Dumnezeu, Tatăl adevărului, este un mincinos.

Ce înseamnă a fi sau a face Dumnezeu? A cere oamenilor pocăință pentru fărădelegile lor? Căci de asta i-a făcut vrednici Dumnezeu, spunând că, așa cum prin fărădelegi au fost aduși în stricăciune, tot așa prin pocăință au fost aduși din nou în nestricăciune.

Însă pocăința nici măcar nu a păstrat rațiunea față de Dumnezeu; căci a rămas din nou neadevărată, nefiind susținută în moartea oamenilor; nici pocăința nu este rechemată prin fire, ci doar încetează din păcate.

Dacă există doar vina și nu consecința stricăciunii, ar fi bine să existe pocăință. Dar dacă, odată ce s-a prevenit fărădelegea, oamenii ar fi ținuți la stricăciune prin fire, iar cea prin har, după chipul ființei, ar fi înlăturată, ce altceva se poate face? Sau cine a fost nevoia de un astfel de har și de o astfel de chemare în amintire, sau cel care de la început din neființă a creat toate lucrurile din Dumnezeu Cuvântul? Căci a fost din nou al Lui să schimbe stricăciunele în nestricăciune și să mântuiască rațiunea mai presus de toate lucrurile către Tatăl. Căci Cuvântul, care este din Tatăl și mai presus de toate lucrurile, prin urmare, El singur a putut să restaureze toate lucrurile și să sufere mai presus de toate lucrurile și să mijlocească pentru

Însă, așa cum trebuia să se facă acest lucru, tot așa, pe de altă parte, se opune dreptății lui Dumnezeu, astfel încât legislația sa privind pedeapsa cu moartea să poată fi dovedită demnă de încredere; ar fi un scandal, din cauza propriului nostru folos și nestricăciune, să-L facem pe Tatăl, Dumnezeul adevărului, să pară un mincinos.

Ce era de făcut atunci în privința asta? Ce trebuia să facă Dumnezeu? Să le ceară oamenilor să se pocăiască de greșeala lor? Căci un astfel de lucru ar fi considerat vrednic de Dumnezeu; căci, așa cum fărădelegea i-a condus pe oameni la stricăciune, tot așa pocăința i-ar conduce din nou la nestricăciune.

Însă pocăința nu ar justifica credibilitatea lui Dumnezeu. El ar părea din nou un mincinos, pentru că oamenii nu ar fi condamnați la moarte. La urma urmei, pocăința nu restabilește natura la starea ei anterioară, ci doar oprește păcatele.

Dacă, așadar, ar fi fost vorba doar de păcat și nu de o corupție suplimentară a firii, pocăința ar fi fost suficientă. Dar, din moment ce, după prima greșeală, oamenii au fost imediat înrobiți de corupția firii și darul chipului le-a fost luat, atunci ce altceva era de făcut? Sau cine altcineva le putea reda acest dar decât Dumnezeu Cuvântul, care a creat totul de la zero de la început? El era singurul capabil să conducă stricăciunul înapoi la nestricăciune și să restabilească credibilitatea Tatălui. Căci El este Cuvântul Tatălui și întrece totul; prin urmare, numai El poate recrea totul, se poate jertfi și poate mijloci la Tatăl pentru toți.

toate lucrurile către Tatăl.

8. Din acest motiv, Cuvântul lui Dumnezeu, netrupat, nestricăcios și imaterial, este produs în țara noastră, nu departe de cel dintâi. Căci nicio parte a creației nu l-a fost lăsată goală; ci El a umplut toate lucrurile prin toate, fiind Tată pentru Sine. Dar El este produs prin coborârea spre noi a iubirii și a arătarii Sale.

Și văzând rasa rațională fiind distrusă și moartea domnind peste ea în stricăciune; și văzând, de asemenea, amenințarea fărădelegii, ei au menținut stricăciunea în noi; și că era necuviincios să desființeze legea înainte de împlinirea ei; și văzând, de asemenea, indecența în evenimentul în care El, care era creatorul, aceste lucruri dispăreau; și văzând, de asemenea, excesul răutății oamenilor, că au sporit-o în ei înșiși într-o măsură mică și intolerabilă; și văzând, de asemenea, responsabilitatea tuturor oamenilor față de moarte, având milă de rasa noastră și având milă de boala noastră și coborând asupra stricăciunii noastre și nefiind cauzat stăpânirea morții, astfel încât ceea ce se face să nu fie desființat, și în timpul Tatălui se face lucrarea Sa în oameni, El ia asupra Sa trup, și acesta nu este străin de al nostru.

Căci El nu a vrut doar să se nască în trup și nici nu a vrut doar să se arate; căci era posibil, dacă ar fi vrut doar să se arate, să se facă în alt mod, ascunzându-și manifestarea divină; ci El o primește pe mama noastră, și aceasta nu numai de la un om fără pată și fără prihană, o fecioară infinită, pură și cu adevărat neîntinată de contactul cu oamenii. Căci El, care este puternic și

Din acest motiv, așadar, Cuvântul lui Dumnezeu, necorporal, nestricăcios și imaterial, vine pe pământul nostru, fără a fi, desigur, departe de noi înainte. Căci El nu este absent din nicio parte a lumii. Coexistând cu Tatăl Său, Cuvântul umple complet toate universurile; și, în același timp, El vine să ni se arate și din condescendență, datorită iubirii Sale pentru oameni.

Cuvântul a văzut că rasa rațională a oamenilor era distrusă și că moartea domnea asupra lor prin corupție. El a văzut că amenințarea fărădelegii întărea corupția asupra noastră. El a văzut că era imposibil să desființeze (corupția și moartea) înainte de a fi plătită pedeapsa legii. El a văzut chiar incompatibilitatea cu creativitatea, adică, în timp ce El crea, creaturile erau distruse. Dar a văzut și răutatea excesivă a oamenilor, pe care o sporeau treptat până la o măsură insuportabilă împotriva lor înșiși. În cele din urmă, a văzut că toți oamenii sunt responsabili pentru faptul morții. (Văzând toate acestea), El a avut milă de rasa umană și l-a părut rău pentru slăbiciunea noastră; El a acceptat corupția noastră fără a suferi stăpânirea morții; Și-a asumat un trup uman pentru Sine și într-adevăr nu diferit de al nostru, astfel încât lucrarea creatoare a Tatălui care a creat oamenii să nu fie irosită.

El nu a vrut să ia pur și simplu un trup omenesc, nici doar să apară. Putea, dacă ar fi vrut o înfățișare simplă, să-și facă înfățișarea divină cu un trup mult mai bun. Dar El ia propriul nostru trup, și aceasta nu într-un mod natural, ci din trupul unei fecioare neîntinate și fără

Creatorul a toate, își zidește trupul ca un templu în fecioară și și-l însușește ca instrument, cunoscându-l și locuind în el.

Și astfel, primind de la noi același lucru, pentru care toți suntem responsabili, stricăciunea morții, în loc de toate acestea, dând-o morții, S-a apropiat de Tatăl, și aceasta ca un iubitor de omenire, pentru ca, pentru toți cei ce mor în El, legea împotriva stricăciunii oamenilor să fie desființată, împlinind deja autoritatea în trupul Domnului și nemaiavând loc împotriva unor oameni asemenea; dar pentru cei ce se întorc la stricăciune, El să-i întoarcă pe oameni din nou la nestricăciune și să-i învie din moarte, însușindu-și pe cea a trupului și pe cea a învierii prin harul morții, stingând moartea din ei ca trestia din foc.

pată, care nu cunoscuse soț; căci era pură și neîntinată de relația cu un bărbat. Întrucât El este creatorul atotputernic al tuturor lucrurilor, în trupul fecioarei El își zidește propriul trup ca pe un templu; face din trupul fecioarei propriul său organ, pe care îl cunoaște bine și locuiește în el.

Și astfel, luând un trup ca al nostru, și fiindcă toți sunt vinovați de stricăciunea morții, El și-a dat trupul spre a fi ucis pentru toți. L-a oferit Tatălui său; și aceasta a făcut-o din dragoste pentru oameni, pentru ca, ca și cum toți ar fi murit împreună cu el, să fie desființată pedeapsa stricăciunii lor. Deoarece puterea morții a fost satisfăcută în trupul Domnului, moartea nu mai are putere asupra unor astfel de oameni; (a reușit prin jertfa sa) să-i întoarcă la nestricăciune pe cei care căzuseră în stricăciune și să le dea viață, biruind moartea. El a luat asupra sa trupul omenesc și, prin harul învierii, a reușit să eradicheze moartea dintre oameni, așa cum focul mistuie mirișteа.

9. Căci Cuvântul a văzut că altfel stricăciunea oamenilor nu putea fi eliberată decât prin moarte, și întrucât Cuvântul, fiind nemuritor, nu putea muri, iar Fiul Tatălui, din acest motiv cel care putea muri a luat un trup, pentru ca acesta, împărtășindu-se cu Cuvântul peste toți, în loc de toți, să devină capabil de moarte și, prin Cuvântul care locuia în el, să rămână nestricăcios și, prin urmare, stricăciunea încetează din toți prin harul învierii. De aceea, ca preot și victimă fără pată, a luat un trup, oferindu-se pe sine morții și a îndepărtat imediat din toți moartea prin jertfa celui care era asemenea lui.

Căci Cuvântul lui Dumnezeu, care era

Cuvântul știa că stricăciunea oamenilor nu putea fi distrusă în alt mod decât prin propria sa moarte; dar nu era posibil ca Cuvântul, Fiul Tatălui, să moară, pentru că era nemuritor. Din acest motiv, a luat asupra Sa un trup muritor, pentru ca, devenind părtaș Cuvântului care domnește peste toate, să poată muri pentru toți; și prin Cuvântul care locuiește în el, să rămână nestricăcios. Astfel, stricăciunea care îi chinuie pe toți va înceta datorită învierii (a trupului). De aceea, Cuvântul a adus trupul care a fost întrupat morții ca un trup sfânt, fără pată. Și astfel, prin propria Sa jertfă potrivită, a abolit moartea din toți semenii săi (oamenii).

pentru toți oamenii un templu și un trup, a adus o jertfă pentru toți, plinătatea cuvenită în moarte; și, așa cum era pentru toți oamenii prin aceeași, Fiul nestricăcios al lui Dumnezeu, pentru toți oamenii, i-a îmbrăcat în nestricăciune în făgăduința învierii. Și această stricăciune în moarte nu are loc pentru oameni din cauza Cuvântului care a locuit într-un singur trup.

Și, după cum un mare rege intră într-o cetate mare și locuiește într-una din casele ei, totuși o astfel de cetate este vrednică de mare cinste și nici un dușman, nici un tâlhar care intră n-o distruge, ci mai degrabă este vrednică de toată sârguința pentru regele care locuiește într-una din casele ei; așa s-a întâmplat cu toți regii.

Căci atunci când a venit în țara noastră și a locuit într-un trup ca al nostru, atunci toate uneltirile vrăjmașilor împotriva oamenilor au fost distruse și stricăciunea morții, care odinioară domnea împotriva lor, s-a arătat. Căci neamul omenesc este în zadar, dacă Domnul și Mântuitorul tuturor, Fiul lui Dumnezeu, nu pune capăt morții.

Întrucât Cuvântul lui Dumnezeu este mai presus de toate, pe bună dreptate El și-a oferit propriul trup ca templu și instrument, răscumpărare pentru mântuirea tuturor; a plătit datoria morții. Și, întrucât Fiul nestricăcios al lui Dumnezeu coexistă cu toți oamenii prin virtutea aceluiași trup, i-a înzestrat cu nestricăciune, promițând învierea tuturor. Nici stricăciunea morții nu-i mai amenință pe oameni, pentru că Cuvântul a locuit în ei cu unul și același trup.

Așa cum un mare rege intră într-o cetate mare și găsește locuință într-una din casele ei, atunci întreaga cetate este ținută la mare cinste. Niciun dușman sau tâlhar nu o mai atacă ca să o distrugă; ci se bucură de toată grija, pentru că într-una din casele ei a locuit regele. Tot așa s-a întâmplat și cu regele întregii lumi (Dumnezeu).

Căci atunci când Fiul a venit în lumea noastră și a locuit într-un trup asemenea cu al nostru, de atunci au încetat toate uneltirile vrăjmașilor împotriva oamenilor, iar stricăciunea morții, care avea putere asupra lor din cele mai vechi timpuri, a dispărut. Căci neamul omenesc ar fi pierit cu siguranță dacă Domnul și Mântuitorul Isus, Fiul lui Dumnezeu, nu ar fi venit să moară.

10. Și într-adevăr, această mare lucrare este cu adevărat vrednică de bunătatea lui Dumnezeu. Căci dacă un rege zidește o casă sau un oraș, iar acesta, din neglijența locuitorilor, este atacat de tâlhari, el nu distruge totul, ci ca o lucrare a sa, El răzbună și mântuiește, nu în ceea ce privește neglijența locuitorilor, ci în ceea ce privește Sine însuși; cu atât mai mult Dumnezeu cel atotbun, Cuvântul, Tatăl, nu a neglijat

Această mare lucrare a fost într-adevăr în conformitate cu bunătatea lui Dumnezeu. Căci dacă, de exemplu, un rege construiește o casă sau un oraș, nu îl abandonează atunci când, din cauza neglijenței locuitorilor săi, este asediat de tâlhari; îl revendică și îl salvează ca pe o lucrare a sa, fără a privi la indiferența locuitorilor, ci doar la propria sa datorie. Cu atât mai mult, Dumnezeu, Cuvântul Tatălui atotbun,

neamul omenesc, care a fost făcut de El, coborând în stricăciune; dar nu a cruțat moartea care avea să vină prin jertfa propriului Său trup și le-a îndreptat neglijența prin propria Sa învățătură, împlinind toate lucrurile oamenilor prin propria Sa putere.

Și aceasta, chiar și de la teologii acestui Mântuitor, poate fi crezută, ceea ce poate fi aplicat acelor litere sau fraze: „Căci dragostea lui Hristos ne strânge, judecând astfel că, dacă El a murit pentru toți, deci toți au murit; și El a murit pentru toți, ca noi să nu mai trăim pentru noi înșine, ci pentru Cel ce a murit pentru noi și a înviat" din morți, Domnul nostru Iisus Hristos; și din nou: „Și vedem pe Isus, care a fost făcut mai prejos decât îngerii pentru puțină vreme, încununat cu slavă și cinste, din pricina suferinței morții, ca, prin harul lui Dumnezeu, să guste moartea mai presus de toate."

Atunci motivul pentru care nu se vede un altul sau pe acest Dumnezeu Cuvântul întrupat înseamnă a spune: „Căci se cuvenea ca Aceea, pentru care sunt toate lucrurile și prin care sunt toate lucrurile, ca să ducă mulți fii la slavă, să desăvârșească prin suferințe pe Căpetenia mântuirii lor." Aceasta nu înseamnă a spune, deoarece nu era nimeni altul de vină pentru stricăciunea care avea loc, sau pe Dumnezeu Cuvântul și după început care i-a creat.

Și că prin jertfa unor trupuri asemănătoare, Cuvântul a luat asupra Sa un trup, iar aceasta semnifică ei, spunând: „De aceea și copiii s-au împărtășit la sânge și la trup, și El Însuși s-a împărtășit la fel la acestea, ca prin moarte să nimicească pe Cel ce avea puterea morții, adică pe diavolul, și să

nu și-a abandonat creația, neamul uman, când acesta se îndrepta spre stricăciune. Ci, prin jertfa propriului său trup, a abolit moartea care urma; a îndreptat neglijența oamenilor prin învățătura sa și a reușit prin puterea sa să împlinească toate lucrurile omenești.

Acest lucru se poate constata și din studierea textelor scrise ale ucenicilor teologi ai Mântuitorului Hristos, unde spun: „Căci dragostea lui Hristos ne îndeamnă, pentru că am judecat aceasta: dacă unul a murit pentru toți, deci toți au murit; El a murit pentru toți, ca să nu mai trăim noi pentru noi înșine, ci pentru Cel ce a murit și a înviat pentru noi", adică Domnul nostru Iisus Hristos. Iar în alte locuri spun: „Îl vedem pe Iisus, care a fost făcut puțin mai prejos decât îngerii, ca să guste moartea pentru fiecare om, prin harul lui Dumnezeu, din pricina acestei suferințe a morții, încununat cu slavă și cinste."

Apoi, el afirmă și motivul pentru care nimeni altul decât acest Dumnezeu Cuvântul a trebuit să devină om: „Căci era nevoie ca El, pentru Care sunt toate lucrurile și prin Care sunt toate lucrurile, să desăvârșească prin suferințe pe Căpetenia mântuirii lor, ca să ducă la slavă pe mulți dintre copiii Săi." Spunând aceasta, apostolul declară că nimeni altul nu ar fi putut izbăvi oamenii de stricăciune, decât Dumnezeu Cuvântul, care i-a creat de la început.

Și că Cuvântul a luat asupra Sa un trup, ca să-l poată jertfi pentru trupurile semenilor Săi, ei învață aceasta, spunând: „Întrucât copiii au carne și sânge, și El Însuși S-a împărtășit la acestea, ca prin moarte să-l nimicească pe Cel ce avea puterea morții, adică pe diavolul; și să-i elibereze pe cei care,

izbăvească pe cei ce, prin frica morții, erau supuși robiei toată viața lor.” Căci jertfa propriului Său trup a fost sfârșitul legii pentru noi și El ne-a oferit începutul vieții, dându-ne speranța învierii. Căci, din moment ce moartea a domnit din om în om, de aceea, din nou, prin întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, a avut loc nimicirea morții și învierea vieții, zicând omul purtător de Hristos: „Căci, din moment ce prin om a venit moartea și prin om învierea morților. Căci, precum toți mor în Adam, tot așa toți vor fi înviați în Hristos”, și următoarele.

Căci nu murim acum ca condamnați, ci ca înviați, așteptăm învierea comună a tuturor, „pe care Dumnezeu, care a lucrat și a dat și aceasta, o va arăta la vremurile Sale”. Aceasta este într-adevăr prima cauză a întrupării Mântuitorului. Se știe că prezența Sa bună în noi poate fi făcută posibilă și prin acestea.

11. Dumnezeu, care are toată puterea, când creează neamul uman prin același Cuvânt, văzând din nou boala firii lor, ca nefiind capabile să-L cunoască pe Creator din sine însuși, nici să primească vreun concept despre Dumnezeu, căci unul este nenăscut, și cei care sunt făcuți din neființe, și unul este netrupesc, și oamenii de jos care sunt făcuți în trupuri, iar deficiența celui născut este foarte mare în comparație cu înțelegerea și cunoașterea Creatorului; având din nou milă de neamul uman, chiar dacă este deja bun, nu le-a lăsat meritele cunoașterii de sine, astfel încât să nu aibă o existență veșnică. Căci care este motivul pentru care cei care sunt convinși că nu-L cunosc pe Creatorul lor? Sau cum, dacă

prin frica morții, erau supuși robiei toată viața lor.” Căci prin jertfa trupului Său, El a desființat legea împotriva noastră; dându-ne speranța învierii, El a inaugurat pentru noi începutul unei vieți noi. Deoarece moartea a domnit peste oameni din cauza oamenilor, de aceea, din nou, odată cu întruparea lui Dumnezeu, Cuvântul a fost desființată moartea și a venit învierea vieții, așa cum spune apostolul purtător de Dumnezeu: „Căci, după cum moartea a venit prin om, tot prin om a venit și învierea morților; căci, după cum toți mor în Adam, tot așa toți vor fi înviați în Hristos”, și următoarele.

Acum nu mai murim ca oameni condamnați, ci, în speranța învierii, așteptăm învierea comună a tuturor; aceasta Dumnezeu a făcut-o și ne-a dăruit-o și „o va descoperi la vremea Sa”. Aceasta este, așadar, prima cauză a întrupării. Totuși, din cele ce urmează, se poate înțelege că binecuvântata Sa manifestare față de noi a fost justificată.

Dumnezeu Atotputernicul, când a creat neamul uman prin Cuvântul Său, a discernut slăbiciunea firii umane: firea umană nu putea prin ea însăși să-și cunoască creatorul; nici nu putea înțelege conceptul de Dumnezeu. Căci El este necreat, în timp ce ei au fost creați din nimic; El este netrupesc, în timp ce oamenii au fost creați cu trup pe pământ; și, în general, multe sunt neajunsurile creaturilor în a-și înțelege și cunoaște Creatorul.

Și totuși, Dumnezeu, pentru că este atotbun, a avut milă de oameni; nu i-a lipsit de posibilitatea de a-L cunoaște, astfel încât și existența lor să aibă sens. Căci la ce le folosesc creaturile, dacă nu-L cunosc pe Creatorul lor? Sau cum

sunt raționali, nu cunosc Cuvântul Tatălui, în ce fel și ce este acesta? Căci nimic nu va fi diferit de cuvinte, dacă nimic din lumi nu trece. Și ce face Dumnezeu cu acestea, din moment ce nu a vrut să fie cunoscut? Așadar, ca să nu se întâmple aceasta, să le împărtășim binele aceluiași chip al Domnului nostru Iisus Hristos, iar El îi face după chipul și asemănarea Sa; pentru ca printr-un astfel de har, înțelegând chipul, adică Cuvântul Tatălui, să poată primi înțelegere prin acest Tată și, cunoscându-L pe Creator, să trăiască o viață cu adevărat fericită și plină de fericire.

Însă, din nou, oamenii nebuni, neglijând astfel harul care le-a fost dat, s-au îndepărtat atât de mult de Dumnezeu și și-au întunecat sufletele atât de mult încât nu numai că s-au amăgit în înțelegerea lui Dumnezeu, ci au fost și transformați în alții.

Căci și-au ridicat idoli în locul adevărului și au preferat neființele ființei lui Dumnezeu, venerând creația mai degrabă decât Creatorul, iar ceea ce este mai rău dintre toate, transferă onoarea lui Dumnezeu asupra lemnului și pietrei și a întregii materii și a oamenilor și fac multe altele de acest gen, așa cum s-a spus mai sus.

Ei venerează acest lucru atât de mult încât se închină atât demenilor, cât și zeilor, împlinindu-le dorințele. Căci ei sacrifică animale și cai și măcelăresc oameni, așa cum s-a spus mai înainte, în slujba acestor îndatoriri și cu atât mai mult se leagă de aceste dorințe.

Din acest motiv, ei învățau magia și vrăjitoria, iar divinația era folosită pentru a induce în eroare oamenii în diverse

ar fi ele ființe raționale, dacă nu ar cunoaște Cuvântul Tatălui, care le-a creat? Nu s-ar deosebi deloc de ființele irațională, întrucât nu ar percepe nimic mai mult decât cele pământești.

Și de ce i-a creat Dumnezeu dacă nu a vrut ca ei să-L cunoască? Din acest motiv, ca să nu se întâmple asta, Dumnezeu, fiind bun, le-a transmis din însăși chipul Domnului nostru Iisus Hristos; i-a făcut după chipul și asemănarea Sa. Pentru ca, prin acest dar, văzând chipul – adică Cuvântul Tatălui – să poată avea prin El conceptul Tatălui. Prin urmare, cunoscându-L pe Creatorul lor, să poată trăi o viață cu adevărat fericită și binecuvântată.

Însă oamenii s-au îndepărtat din nou și au neglijat darul care le-a fost dat în acest fel; s-au îndepărtat atât de mult de Dumnezeu și și-au înnegrit sufletele cu vicii, încât nu numai că au uitat conceptul de Dumnezeu, dar au inventat și alte lucruri pentru ei înșiși.

Căci și-au făcut idoli în locul adevăratului Dumnezeu; au preferat lucrurile neexistente adevăratului Dumnezeu; s-au închinat creației mai degrabă decât Creatorului; și, ceea ce este mai rău, au dat cinstea cuvenită lui Dumnezeu lemnului, pietrei, oricărui material și chiar oamenilor. Și au făcut chiar mai mult decât acestea, așa cum am relatat mai înainte.

Au devenit atât de nelegiuiți încât de atunci încolo s-au închinat chiar și demonilor și i-au numit zei; astfel și-au satisfăcut poftele rele. Au sacrificat animale și au făcut sacrificii umane pentru închinarea la acești zei, așa cum am mai spus; astfel, au fost și mai

locuri, iar fiecare atribuia cauzele propriei nașteri și existențe stelelor și tuturor lucrurilor de pe cer, considerându-le nimic mai mult decât fenomene.

Și totul era plin de impietate și fărădelegi, și numai Dumnezeu, nici Cuvântul Său, nu S-a arătat, deși nu S-a revelat oamenilor în secret, nici nu le-a dat doar cunoștință despre Sine, ci le-a răspândit-o și în felurite moduri și prin mulți.

înrobiți mâniei lor nestăvilite.

Prin urmare, ei chiar învățau ritualuri magice; divinația locală înșela oamenii. Toată lumea atribuia cauza nașterii lor și caracteristicile personalității lor stelelor și corpurilor cerești; nu se gândeau la nimic dincolo de ceea ce vedeau.

În general, totul era plin de impietate și fărădelegi; doar Dumnezeu și Cuvântul Său nu erau recunoscute, deși nu Se lăsa invizibil oamenilor și nu le dădea o cunoaștere vagă despre Sine; ci, în multe și felurite moduri, le revela mărturia despre Sine.

12. Căci harul cunoașterii lui Dumnezeu Cuvântul și, prin El, a fost suficient de mult; dar Dumnezeu, văzând slăbiciunea oamenilor, a prevăzut și neglijența lor, pentru ca, dacă neglijează să-L cunoască pe Dumnezeu prin ei înșiși, să nu-L ignore pe Creator prin lucrările creației.

Și pentru că neglijența oamenilor duce treptat la lucruri mai rele, Dumnezeu a prevăzut din nou acest fel de boală a lor și a trimis o lege și profeți celor care o cunoșteau, astfel încât, dacă s-ar strădui să privească spre cer și să-l cunoască pe poet, să poată primi învățătură de la cei care erau aproape. Căci oamenii pot învăța despre semne mai intime decât oamenii.

Căci atunci când au privit în sus spre nemărginirea cerului și au înțeles armonia creației, l-au cunoscut pe conducătorul acestei creații, Cuvântul Tatălui, care în toate providențele îl cunoaște pe Tatăl și din acest motiv mișcă toate lucrurile, pentru ca prin el

Darul chipului ar fi suficient pentru ca omul să-L cunoască pe Dumnezeu Cuvântul și, prin el, pe Tatăl. Dar pentru că Dumnezeu cunoștea slăbiciunea oamenilor, El a purtat de grijă pentru neglijența lor; astfel încât, dacă ar neglija să-L cunoască pe Dumnezeu în ei înșiși, să nu-L uite pe Creatorul lor prin creaturi.

Dar neglijența oamenilor se înrăutățea încetul cu încetul.

Astfel, Dumnezeu a avut grijă să acopere această slăbiciune a lor; a dat Legea și i-a trimis pe profeții care le erau familiari, astfel încât, chiar dacă s-ar sătura să privească cerul și să-L cunoască pe Creator, să aibă învățătura Lui aproape de ei. Căci oamenii pot învăța mai bine despre cele mai importante lucruri de la oameni.

Lor le-a fost posibil să observe imensitatea cerurilor și să înțeleagă armonia universului, pentru a-L cunoaște pe conducătorul său, Cuvântul Tatălui. El, prin providența sa asupra

toți să-L cunoască pe Dumnezeu.

Sau dacă acest lucru nu le-ar fi fost ușor, nu ar fi fost posibil ca sfinții să-i întâlnească și, prin intermediul lor, să-L învețe pe Dumnezeul care a creat toate lucrurile, Tatăl lui Hristos; și că religia idolilor este necredincioasă și plină de toată impietatea.

Și pe lângă ei, cunoscând legea, să se oprească de orice fărădelege și să trăiască o viață virtuoasă. Căci legea nu era numai pentru iudei, nici profeții nu au fost scriși numai pentru ei, ci au fost scriși pentru iudei și au fost prigoniți de iudei; și pentru întreaga lume erau o învățătură sfântă a cunoașterii lui Dumnezeu și a stării după suflet.

Aceasta este esența bunătății și caritații lui Dumnezeu, totuși oamenii, copleșiți de plăceri trecătoare și de fanteziile și amăgirile demonilor, nu s-au supus adevărului; ci s-au făcut mai răi și mai păcătoși, încât nu i-au mai considerat raționali, ci nebuni în felul lor de a fi.

13. Așadar, din moment ce oamenii sunt decăzuți și astfel greșeala demonică umbrește totul pretutindeni și ascunde cunoașterea adevăratului Dumnezeu, ce vede Dumnezeu să facă? Să reducă la tăcere finalitatea și să-i lase pe oameni să fie înșelați de demoni și să nu-L cunoască pe

tuturor, Îl cunoaște pe Tatăl său în toate; El mișcă toate lucrurile, pentru ca prin el toți să-L cunoască pe Dumnezeu.

Sau, chiar dacă acest lucru li se părea plictisitor (contemplarea creației), puteau să se asocieze cu sfinții; și de la ei puteau ajunge să-L cunoască pe Dumnezeu, creatorul tuturor lucrurilor, Tatăl lui Hristos; și puteau, de asemenea, să învețe că idolatria este ateism și cea mai mare impietate.

Ei puteau încă să învețe Legea, să oprească tot răul și să ducă o viață virtuoasă. Desigur, Legea nu îi privea doar pe evrei; nici nu i-a trimis pe profeți doar pentru ei; dimpotrivă: ei veneau la evrei, iar evreii îi persecutau.

Desigur, ei (evreii ca „popor ales”) au constituit o școală sacră pentru întreaga lume, astfel încât și alții să poată ajunge să-L cunoască pe Dumnezeu și să trăiască virtuos.

Atât de mare era, așadar, bunătatea și caritatea lui Dumnezeu! Dar oamenii, copleșiți de plăceri trecătoare și de fantezii și uneltiri demonice, nu au recunoscut adevărul.

Și-au umplut sufletele cu o mie și două vicii și păcate, încât prin comportamentul lor nu mai erau considerați raționali, ci proști.

Astfel, oamenii și-au pierdut rațiunea; rătăcirea demonilor a umbrit totul și a ascuns cunoașterea adevăratului Dumnezeu.

Ce ar fi trebuit să facă Dumnezeu? Să tacă în fața unei erori atât de mari, să lase oamenii să fie înșelați de demoni și

Dumnezeu? Și a cui nevoie este să fie făcut după chipul lui Dumnezeu de la început? Căci îl vede oare doar ca fiind făcut ca un cal sau, fiind rațional, să nu trăiască viața cailor? Și a cui nevoie este să primească această înțelegere a lui Dumnezeu de la început? Căci dacă nu este acum vrednic să o primească, nu o vede deloc dată conform începutului său.

Și ce folos are un Dumnezeu care creează, sau ce glorie are, dacă oamenii creați de El nu-L venerează, ci cred că sunt alții care îi creează? Căci Dumnezeu se găsește în alții și nu i-a creat El însuși.

Atunci regele este un om ale cărui pământuri le-a construit și nu-i lasă pe editori să le slujească altora și nici nu apelează la alții; ci își amintește de scrisorile lor și adesea le trimite prin intermediul prietenilor, iar dacă este nevoie, el însuși este prezent, disprețuind astfel prezența lor; doar pentru ca alții să nu le servească, iar munca lui se desfășoară încetul cu încetul.

Oare Dumnezeul creaturilor Sale nu mai cruță pe mulți, ca să nu fie înșelați de El și să le slujească celor care nu sunt înșelați? Într-adevăr, această eroare devine o cauză a pierderii și distrugerii lor și El nu permite ca cei care odinioară au împărtășit Chipul lui Dumnezeu să se piardă.

Ce vede Dumnezeu să facă? Sau ce vede El să se facă, decât să reînnoiască din nou după chipul Său, pentru ca prin El oamenii să-L cunoască din nou? Și cum s-ar putea face aceasta, dacă nu prin acest chip al lui Dumnezeu, care este făcut de să-L ignore pe adevăratul Dumnezeu? Și atunci care a fost motivul la început pentru crearea omului după chipul lui Dumnezeu? Ar fi trebuit el să fie creat fie fără rațiune, fie, dacă a fost creat rațional, să nu trăiască viața animalelor? Ce nevoie a fost la început ca el să fie înzestrat cu conceptul de Dumnezeu? Din moment ce nu merită să-l aibă nici acum, nu ar fi trebuit să-i fie dat de la început.

Care ar fi beneficiul Dumnezeului creator, sau ce glorie ar avea, dacă oamenii nu l-ar venera ca pe propriile sale creații? Dacă ar crede că alții sunt creatorii lor? Căci se pare că Dumnezeu i-a creat pentru alții și nu pentru sine.

În plus, când un om este rege, el nu permite propriilor țări să lucreze în contul altora și nici să găsească protecție la alții.

Le amintește de obligațiile lor prin documente și adesea prin scrisori trimise prin intermediul prietenilor; dacă este necesar, îi vizitează chiar el însuși, pentru a-i speria cu prezența sa. Face totul, atâta timp cât ei nu le slujesc altora și propria sa muncă rămâne neîmplinită.

Nu va avea Dumnezeu mult mai multă milă de creaturile Sale, ca să nu fie înșelate și să nu se agațe de lucruri neexistente? Mai ales că această înșelăciune devine cauza pierderii și distrugerii lor? Prin urmare, acele creaturi care cel puțin o dată s-au făcut părtași chipului lui Dumnezeu nu ar trebui să se piardă.

Ce trebuia atunci să facă Dumnezeu? Ce altceva decât să reînnoiască chipul, pentru ca prin el oamenii să-L poată

Mântuitorul nostru Iisus Hristos? Căci nu era posibil prin oameni, căci și ei au fost făcuți după chipul Său; dar nu prin îngeri; nici nu sunt chipuri.

Prin urmare, Cuvântul lui Dumnezeu a fost produs de El Însuși, pentru ca, fiind Chipul Tatălui, El să-l restaureze pe om după chipul Său.

Altfel, din nou, nu s-ar fi întâmplat, dacă moartea și stricăciunea nu ar fi dispărut. Prin urmare, într-un chip, El a luat un trup muritor, pentru ca și moartea să dispară în El și oamenii să fie reînnoiți după chipul Său. Nu era nevoie de altă parte pentru aceasta, decât de Chipul Tatălui.

cunoaște din nou? Și cum s-ar putea face acest lucru, dacă nu cumva chipul lui Dumnezeu, adică Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ar veni la noi? (Acest lucru nu s-ar putea face) cu oamenii, pentru că oamenii înșiși au fost creați după chipul lor; nici cu îngerii, pentru că nu sunt chipuri. Din acest motiv, Cuvântul lui Dumnezeu s-a întrupat, pentru a recrea omul după chipul lui Dumnezeu, pentru că numai Cuvântul este chipul Tatălui.

Și nu ar putea fi altfel, dacă moartea și putrezirea nu ar dispărea.

Prin urmare, a fost rezonabil ca El să fi luat un trup muritor, pentru ca moartea să dispară de acum înainte în persoana Sa și ca oamenii, creați după chipul lui Dumnezeu, să fie reînnoiți. Pentru această nevoie, așadar, nimeni altul nu era capabil, decât Chipul Tatălui.

14. Căci, întrucât forma scrisă pe lemn a dispărut din cauza impurităților exterioare, este necesar ca ea să fie produsă din nou, acolo unde este forma, pentru ca puterea imaginii să se poată reînnoi în aceeași materie prin scrisul său, căci această materie, în sau chiar atunci când este scrisă, nu este expulzată, ci este retipărită în ea.

Prin urmare, Preasfântul Fiu al Tatălui, Chipul Tatălui, S-a arătat în țările noastre, pentru a-l reînnoi pe omul care credea în El și, ca pierdut, să găsească prin iertarea păcatelor afirmația din Evanghelii: „Am venit să caut și să mântuiesc ce era pierdut”. De aceea, și evreilor le-a spus: „Dacă nu se nasc din nou”, nu referindu-se la nașterea femeilor, așa cum presupuneau ei, ci declarând sufletul care este regenerat și

Este ca și cum o pictură pe lemn: când se pierde din cauza murdăriei exterioare, este necesar să se picteze din nou pictura a cărei formă a înfățișat-o; astfel, imaginea va fi refăcută din același material. Căci, din cauza formei care a fost pictată, nici măcar materialul pe care a fost pictată nu este aruncat, ci este pictat din nou.

Din același motiv, Preasfântul Fiu al Tatălui, fiind chipul Tatălui, a venit pe pământul nostru ca să-l înnoiască pe omul creat după chipul Său; a venit să-l găsească pe omul pierdut cu iertarea păcatelor, așa cum El Însuși spune în Sfânta Evanghelie: „Am venit să caut și să mântuiesc pe cel pierdut.” Același lucru le-a spus evreilor: „Dacă cineva nu se naște din nou...”: Nu se referea la nașterea din mamă, așa cum credeau ei; se referea la sufletul regenerat și

restaurat după chipul Lui.

Și din moment ce atât idolatria, cât și ateismul stăpâneau lumea, iar cunoașterea lui Dumnezeu era ascunsă, cine urma să învețe lumea despre Tatăl? Ce fel de om este el? Dar nu existau oameni care să fi putut crea întreaga lume, nici cei care erau atât de puternici în firea lor, nici cei în care se putea avea încredere în aceasta, nici cei care erau capabili să reziste înșelăciunii și imaginației demonilor.

Căci toți sunt chinuiți și tulburați în duh de înșelăciunea demonică și de deșertăciunea idolilor. Cum poate fi convertită sufletul și mintea oamenilor, când nici măcar nu le pot vedea? Și cine nu le vede, cum se poate îndrepta? Dar poate că dacă le voi povesti despre creație, va fi de ajuns; dar dacă creația este de ajuns, atunci aceste rele nu se vor întâmpla. Căci atât creația, cât și neantul au existat, iar oamenii erau în aceeași rătăcire cu privire la Dumnezeu.

A cui era nevoie din nou, sau Cuvântul lui Dumnezeu, care vede atât sufletul, cât și mintea, care mișcă toate lucrurile în creație și prin ele Îl cunoaște pe Tatăl? Căci prin aceeași providență și împodobire a tuturor, care învață despre Tatăl, a fost necesar să se reînnoiască și această învățătură.

Cum s-ar putea întâmpla asta? Poate dacă le-aș spune că a fost prin intermediul lor, astfel încât prin lucrările creației să le poți arăta despre asta.

Dar aceasta nu era încă sigură. Nu, căci oamenii au mai văzut asta înainte și nu l-au văzut sus, ci și-au închis ochii jos.

De aceea, doresc să le ajut oamenilor, înnoit, în sensul de după chip.

Întrucât idolatria și ateismul dominau lumea, iar cunoașterea lui Dumnezeu fusese uitată, cine era capabil să învețe lumea despre Tatăl? Poate, s-ar putea spune, omul? Dar oamenilor le era imposibil să traverseze întreaga lume, nici nu aveau rezistența fizică să alerge și nici nu se credea că au puterea să o facă; nici măcar nu puteau rezista singuri înșelăciunii și intrigii demonilor.

Căci toți oamenii fuseseră răniți și tulburați mintal de înșelăciunile demonice și de vanitatea idolilor. Cum ar putea ei atunci să convingă sufletul și mintea semenilor lor despre lucruri pe care nici măcar ei înșiși nu le pot vedea? Ceea ce nimeni nu vede, cum îi vor învăța pe alții? Poate că cineva ar spune că (viziunea asupra) creației este suficientă (pentru cunoașterea lui Dumnezeu); dar dacă creația ar fi fost suficientă, asemenea rele mari nu s-ar fi întâmplat. Căci, cât timp a existat creația, oamenii au căzut în aceeași eroare cu privire la conceptul de Dumnezeu.

De cine aveam nevoie, așadar, în afară de Cuvântul lui Dumnezeu care vede sufletul și mintea noastră, care mișcă toată creația și prin ele ni-L face cunoscut pe Tatăl? Căci, Cel ce, cu propria Sa providență și grijă pentru toate, ne învață despre Tatăl, numai El putea reînnoi însăși învățătura.

Și cum s-ar putea face asta? Poate, s-ar spune, s-ar putea face în același fel; să se reveleze din nou prin creațiile lumii.

Dar așa ceva nu ar fi sigur; cu siguranță nu. Căci înainte oamenii îl disprețuiau și

așa cum un om locuiește în lume, luând asupra Mea un trup asemenea cu al lor, și de jos vorbesc mai ales prin lucrările trupului, pentru ca cei ce n-au vrut să-L cunoască din pronia și suveranitatea Lui în toate lucrurile și din lucrările acestui trup, să-L cunoască pe Cuvântul lui Dumnezeu în trup și prin El pe Tatăl.

acum își întorceau ochii nu în sus, ci în jos.

Din acest motiv, dorind în mod rezonabil să le ajute oamenilor, El a venit ca om și a luat un trup similar cu al lor.

Mă refer la un trup omenesc, pentru ca cei care n-au vrut să-L cunoască din providența și grija Lui de toate, să poată cunoaște din acțiunile trupului acest Cuvânt al lui Dumnezeu întrupat în trup omenesc; și prin El să-L cunoască pe Tatăl.

15. Căci, precum un bun învățător, având milă de ucenicii Săi, pe cei ce nu pot să folosească la cele mai mari, totuși, coborându-se spre ei, îi pedepsește; tot așa face și Cuvântul lui Dumnezeu, după cum spune Pavel: „Căci, fiindcă lumea, prin înțelepciunea lui Dumnezeu, n-a cunoscut pe Dumnezeu, prin înțelepciunea lui Dumnezeu, Dumnezeu a binevoit să mântuiască prin nebunia propovăduirii pe cei ce cred.”

Căci, întrucât oamenii, întorcându-se de la contemplarea lui Dumnezeu și având ochii afundați ca într-un abis, îl caută pe Dumnezeu în lucrurile percepute, oameni muritori și demoni, imitând pe ei înșiși zei, din acest motiv iubitorul de omenire și Mântuitorul comun al tuturor, Cuvântul lui Dumnezeu, ia asupra Sa un trup și, ca om, Se întoarce printre oameni și primește simțurile tuturor oamenilor, pentru ca cei ce înțeleg în trup să-L înțeleagă pe Dumnezeu, întrucât Domnul lucrează prin lucrările trupului, din ele să înțeleagă adevărul și prin El să-L înțeleagă pe Tatăl.

Fiind oameni și înțelegând toate lucrurile omenește, care, deși și-au

Așa cum un bun învățător, care se îngrijește de elevii săi care nu pot înțelege cele mai dificile lucruri, îi învață cu condescendență în cele mai ușoare lucruri, așa a făcut și Cuvântul lui Dumnezeu, după cum spune apostolul Pavel: „Fiindcă lumea, prin înțelepciunea ei, n-a cunoscut înțelepciunea lui Dumnezeu, Dumnezeului preabun i-a plăcut să mântuiască prin cea mai simplă propovăduire pe cei ce cred în El”.

Căci, după ce oamenii s-au îndepărtat de contemplarea lui Dumnezeu și, ca și cum s-ar fi scufundat până la fund, s-au îndreptat spre lucrurile pământești, l-au căutat pe Dumnezeu în creație și în materiale; i-au creat pe oameni muritori și pe demoni ca zei.

Din cauza tuturor acestora, Mântuitorul iubitor al tuturor oamenilor, Cuvântul lui Dumnezeu, ia asupra Sa un trup omenesc și are comuniune ca om cu semenii Săi. El își asumă simțurile tuturor oamenilor, astfel încât cei care Îl înțeleg pe Dumnezeu trupește să poată, prin lucrările trupești pe care le săvârșește Domnul, să înțeleagă adevărul; și prin El să fie conduși la

impus propriile simțuri, totuși s-au primit din lume și au fost învățați adevărul din toate părțile. Căci fie au fost șapte în creație, dar din această lume L-au mărturisit pe Hristos Domnul; fie mintea lor era preocupată de oameni, încât credeau că aceștia sunt zei, dar din lucrările Mântuitorului, comparându-le, Mântuitorul, singurul Fiu al lui Dumnezeu, S-a arătat în oameni, nefiind separat de cei care au fost făcuți separat de Cuvântul lui Dumnezeu.

Și dacă ar fi fost și ei posedați de demoni, dar văzându-i prigoniți de Domnul, știu doar că acesta este Cuvântul lui Dumnezeu și că demonii nu sunt zei.

Și dacă și în cei deja morți, mintea era cuprinsă, încât se închinau eroilor și așa-zișilor zei ai poeților; dar văzând învierea Mântuitorului, mărturisesc că sunt mincinoși și numai Domnul adevărat, Cuvântul Tatălui, Cel ce domnește și peste moarte.

Din acest motiv S-a născut, s-a arătat ca om, a murit și a înviat, întunecând și umbrind lucrurile oamenilor de pretutindeni prin lucrările Sale, pentru ca oriunde oamenii erau rătăciți, El să-i conducă de acolo și să-i învețe pe adevăratul Tată al Lui Însuși, așa cum El Însuși a spus: „Am venit să mântuiesc și să caut pe cei pierduți”.

16. Pentru o dată, în intelectul sensibil căzut al oamenilor, Cuvântul S-a supus spre a fi arătat în trup, pentru a-i atrage pe oameni la Sine ca om și a le atrage înțelegerea Tatălui.

Fiind oameni și văzând toate lucrurile ca oameni, se vedeau conformați la orice le venea în minte; astfel, erau învățați adevărul de pretutindeni. Fie că venerau creația cu frică, dar o vedeau mărturisind pe Iisus Hristos; fie că mintea lor era atât de atașată de oameni încât îi considerau zei, totuși, comparând lucrările Mântuitorului cu lucrările acelora (oameni), numai Mântuitorul s-a dovedit a fi Fiul lui Dumnezeu printre oameni; căci oamenii nu au făcut lucrări atât de mari precum Cuvântul lui Dumnezeu.

Dacă însă erau atașați de demoni, văzându-L pe Domnul alungându-i, înțelegeau că El singur este Cuvântul lui Dumnezeu și că demonii nu sunt zei.

Chiar dacă mintea lor era dedicată închinării morților, pentru a-i onora pe eroii și zeii pomeniți de poeți, totuși, văzând învierea Mântuitorului, au recunoscut că sunt zei falși; numai Domnul, Cuvântul Tatălui, este Dumnezeu adevărat și are stăpânire asupra morții.

Din acest motiv S-a născut, a trăit ca om, a murit și a înviat.

Prin faptele Sale, El a desființat și a anulat faptele oamenilor dinaintea Lui; astfel, acolo unde oamenii căzuseră, El a putut să-i ridice și să-i învețe pe adevăratul Dumnezeu, Tatăl Său, așa cum El Însuși a spus: „Am venit să caut și să mântuiesc pe cel pierdut (omul)”.

După ce mintea oamenilor a căzut în cele sensibile, Cuvântul S-a smerit să devină om, pentru a-i ridica pe oameni pe umerii Săi, fiind El Însuși om; pentru

simțurile la Sine și, prin urmare, văzându-i ca oameni, prin care lucrează, El este convins că El Însuși nu este numai om, ci și Dumnezeu și adevăratul Cuvânt și Înțelepciune a lui Dumnezeu.

Și asta vrea să spună și Pavel când spune: „Înrădăcinați și întemeiați în dragoste, să puteți înțelege împreună cu toți sfinții care este lărgimea, lungimea, înălțimea și adâncimea și să cunoașteți dragostea lui Hristos, care întrece orice cunoaștere, ca să fiți umpluți de toată plinătatea lui Dumnezeu.” Căci Cuvântul, răspândindu-se pretutindeni, sus și jos, adânc și larg; sus în creație, dar jos în întrupare, adânc în iad și larg în lume, toată cunoașterea lui Dumnezeu este împlinită. Și din acest motiv, nu numai că a făcut jertfa pentru toți, ci și-a dat trupul morții și l-a înviat, făcându-se nevăzut prin el. Dar S-a făcut și vizibil prin el, locuind în el și făcând astfel de lucrări și semne, încât nu L-au mai cunoscut ca om, ci ca Dumnezeu Cuvântul.

Căci Mântuitorul S-a făcut om în ambele feluri prin întrupare, că a desființat moartea din noi și ne-a înnoit; și că Cel ce este nevăzut și nevăzut, prin fapte S-a arătat și S-a făcut cunoscut, că El este Cuvântul Tatălui, conducătorul și Împăratul tuturor.

17. Căci El nu era deja închis în trup; nici nu era în trup, dar nu Se schimba. Nici nu se mișcă, ci toată energia și

a atrage atenția simțurilor lor asupra Sa, pentru ca de acum înainte să-L poată vedea ca om; pentru a convinge prin lucrările pe care le face că El nu este numai om, ci și Dumnezeu, Cuvântul și Înțelepciunea adevăratului Dumnezeu.

Pavel, voind să sublinieze acest lucru, spune: „Fiind înrădăcinați și întemeiați în dragoste, să puteți înțelege împreună cu toți sfinții care este lărgimea, lungimea, înălțimea și adâncimea; să cunoașteți dragostea lui Hristos, care întrece orice cunoaștere, ca să fiți umpluți de toată plinătatea lui Dumnezeu”.

Cuvântul S-a oferit peste tot; atât sus, cât și jos, și în adâncime și lățime. Sus este cu creația, jos este cu întruparea, în adâncime este în iad și în lățime este în întreaga lume; căci toate lucrurile sunt pline de cunoașterea lui Dumnezeu. Din acest motiv, de îndată ce a devenit om, nu s-a grăbit să se sacrifice imediat pentru noi toți; să-și dea trupul morții și să-l învie; căci astfel ar rămâne în obscuritate. Dimpotrivă; S-a revelat pe deplin, locuind în trupul omenesc și săvârșind astfel de lucrări și semne miraculoase, încât acum îl recunosc nu ca om, ci ca Dumnezeu Cuvântul.

Prin întruparea Sa, Mântuitorul a făcut ambele lucruri din iubire pentru om: în primul rând, a abolit moartea noastră și ne-a înnoit; și în al doilea rând, în timp ce era nevăzut și discret, S-a revelat prin lucrările Sale; ne-a făcut cunoscut că El este Cuvântul Tatălui, Cel Atotputernic și Regele tuturor.

El nu era cu siguranță închis în trup; nici nu era doar în trup și nu în alte părți; nici nu mișca doar trupul, în timp ce

providența Lui au fost golite; dar cel mai paradoxal, Logosul Ființei, nu a fost conținut de nimeni; ci mai degrabă El conținea toate lucrurile; și, precum în toată creația Ființei, El este separat de toate în esență, și în toate lucrurile El este în puterea Sa, împodobind toate lucrurile și în toate lucrurile în toată providența Sa și însuflețind fiecare și toate împreună, conținând toate lucrurile și neconținut, ci numai în Sine Însuși Tatăl, toată ființa în toate lucrurile;

Tot așa și în trupul omenesc, și Cel ce îi dă viață, în mod figurat dă viață tuturor lucrurilor și era în toate lucrurile și era în afara tuturor lucrurilor. Și fiind cunoscut prin trup prin fapte, nu era nevăzut de lucrarea tuturor lucrurilor.

Lucrarea sufletului este să considere cu gândul lucrurile din afara trupului însuși și să nu acționeze în afara trupului însuși sau să îndepărteze lucrurile de prezența lui. Niciodată un om nu a fost intelectual și să fi mișcat și transportat deja aceste lucruri; nici nu a trăit în propria sa casă și nu s-a gândit la lucrurile din cer, mișcând deja soarele și rotind cerul. Ci el vede aceste lucruri mișcându-se și întâmplându-se și nu se întâmplă să fie capabil să lucreze asupra lor.

Cuvântul lui Dumnezeu nu a fost așa în om; căci El nu a fost atașat de trup, ci mai degrabă l-a menținut, astfel încât atât în aceasta, cât și în toate lucrurile El a avut succes, și El a fost în afara ființelor și S-a odihnit numai în Tatăl.

Și aceasta a fost minunea că atât ca om S-a făcut om, cât și ca Cuvânt El a înviat toate lucrurile, și ca Fiu El a fost una cu Tatăl. Prin urmare, El nici nu a

restul erau lipsite de energia și providența Sa. Cel mai paradoxal lucru, fiind Cuvântul, El nu era susținut de nimic, ci ținea totul. Și așa cum, în timp ce El este în toată creația, El este în esență în afara tuturor lucrurilor: Își împrăștie energia în toate, decorându-le și își extinde propria providență la toate; El animă fiecare lucru și toate împreună; El conține toate și nu este conținut în nimic; numai în Tatăl Său se găsește totul și în toate.

Așadar, El este atât în interiorul trupului omenesc, cât și Cel care îi dă viață; prin urmare, El dă viață tuturor lucrurilor. El era în interiorul tuturor lucrurilor și, de asemenea, în afara tuturor lucrurilor. Și, în timp ce a fost făcut cunoscut prin lucrările trupului, a fost făcut cunoscut și prin energia Sa în toată creația.

Lucrarea sufletului este să vadă cu gândurile minții ceea ce este în afara trupului; dar nu să acționeze în afara propriului corp, nici să miște ceea ce este departe de el prin prezența corpului. Omul nu poate niciodată mișca și reloca ceea ce este departe de el prin gândul său. Nu este posibil ca cineva să stea în casa sa și să se gândească la corpurile cerești și să miște soarele sau să rotească cerul. El le vede mișcându-se și existând, dar nu este capabil să le facă să existe și să se miște.

Desigur, Cuvântul lui Dumnezeu nu era așa ca om. El nu era legat de trup, ci mai degrabă acesta îl ținea; astfel încât El era în interiorul lui și în toate lucrurile; și El era în afara ființelor și se odihnea doar în Tatăl.

Și cel mai important lucru era acesta: atât ca om, cât și ca Cuvânt, a dat viață tuturor, dar și ca Fiu a existat împreună

suferit din zămislirea Fecioarei, nici nu S-a întinat în trupul celor care erau, ci mai degrabă chiar și trupul a fost sfințit. Căci El nu se împărtășește cu toate lucrurile în toate lucrurile, ci este întotdeauna înviat și hrănit prin ele.

Căci dacă soarele, care a fost făcut de el și este văzut de noi și care cutreieră cerurile, nu este pângărit de trupurile de pe pământ, nici nu este distrus de întuneric, ci mai degrabă luminează și curăță aceste lucruri, cu atât mai mult Cuvântul preasfânt al lui Dumnezeu, care este și făcătorul și stăpânul soarelui, fiind cunoscut în trup, nu a fost pângărit, ci mai degrabă a fost nestricăcios și a înviat și a curățit trupul muritor, „care n-a făcut păcat și nu s-a găsit viclenie în gura lui”.

18. Când teologii vorbesc despre El mâncând, bând și îmbrăcat, s-a întâmplat ca trupul, ca trup, să fie îmbrăcat și hrănit cu hrană potrivită, dar Dumnezeu Cuvântul care era în trup a împodobit toate lucrurile și prin care a lucrat în trup, El nu l-a cunoscut pe om Însuși, ci pe Dumnezeu Cuvântul. Și aceasta se spune despre El, pentru că și trupul a mâncat, a fost îmbrăcat și a suferit, nu era al altuia, ci al Domnului; și, din moment ce a fost făcut om, aceste lucruri trebuiau spuse și despre om, pentru ca adevărul și nu imaginația să pară că are un trup.

Însă, întrucât prin acestea a devenit prezent trupește, tot așa prin lucrările pe care le-a săvârșit prin trup, S-a cunoscut ca Fiul lui Dumnezeu. De aceea, a strigat către iudeii necredincioși, zicând: „Dacă nu fac lucrările Tatălui Meu, să nu-Mă credeți; dar dacă le fac, să nu-Mă credeți;

cu Tatăl. De aceea, n-a pătimit la nașterea sa din Fecioară; nici, fiind în trup, n-a fost întinat, ci l-a sfințit de sus. Căci, deși este în toți, nu primește de la toți, ci, mai degrabă, toate lucrurile primesc viață și hrană de la el.

Așa cum soarele, care este creația Lui și pe care îl vedem cu toții străbătând cerul, nu este pângărit când vine în contact cu trupurile pământești; nici întunericul nu-l distruge, ci mai degrabă luminează și purifică aceste trupuri. Cu atât mai mult, Cuvântul preabun al lui Dumnezeu, creatorul și stăpânul soarelui, nu a fost pângărit în trup; ci, fiind nestricăcios, a dat viață chiar și trupului muritor cu care a fost îmbrăcat și l-a curățit; căci Scriptura spune: „N-a făcut păcat și nu s-a găsit viclenie în gura Lui”.

Când teologii spun despre El că mănâncă, bea și se naște, El știa că trupul, desigur, s-a născut ca trup și a fost hrănit cu alimente potrivite; dar acest Dumnezeu Cuvântul coexistă în trup și împodobește totul; și prin ceea ce a făcut cu trupul Său, a dovedit că nu era un simplu om, ci Dumnezeu Cuvântul. Și aceste caracteristici sunt spuse despre El, deoarece trupul pe care îl mănâncă, se naște și suferă nu aparține nimănui altcuiva, ci era al Domnului. Dar, din moment ce S-a făcut om, aceste caracteristici au trebuit să-l fie atribuite ca unui om, pentru a se stabili că are un trup real și nu unul imaginar.

Și întrucât prin aceste descrieri prezența sa trupească era percepută, similară lucrărilor trupului pe care le făcea, El S-a revelat ca Fiu al lui Dumnezeu. De aceea le-a spus iudeilor necredincioși: „Dacă nu fac lucrările

credeți lucrările, ca să știți și să înțelegeți că Tatăl este în Mine și Eu este în Tatăl.” Căci, fiind nevăzut, este cunoscut prin lucrările creației, tot așa, fiind făcut om și nevăzut în trup, din lucrări se cunoaște că nu este om, ci Puterea și Cuvântul lui Dumnezeu care face aceste lucruri.

Căci a-i porunci să scoată demonii, pe cei făcători de rele, nu este o lucrare omenească, ci una divină. Sau, văzându-l chinuit de bolile la care este supus neamul omenesc, l-a condus ca pe un om și nu ca pe un Dumnezeu? Căci i-a curățat pe leproși, i-a făcut pe șchiopi să meargă, i-a făcut pe surzi să audă, i-a făcut pe orbi să vadă și, pur și simplu, a îndepărtat toate bolile și toate neputințele de la oameni, întrucât el și oricine altcineva considerau divinitatea.

Fiindcă L-a văzut restaurând rămășița, a cărei naștere îi lipsea și deschizând ochii celui orb din naștere, nu a înțeles El oare că nașterea omenească îi este supusă și că Acesta este Creatorul și Făcătorul său? Căci faptul că omul nu restaurează ceea ce nu a fost din naștere, este un semn, dacă este, că El este și Domn al nașterii oamenilor.

Din acest motiv, la început, când a venit la noi, S-a făcut trup dintr-o fecioară, ca să nu dea niciun semn mic al dumnezeirii Sale, că aceeași făptură este și Autorul celorlalte trupuri. Căci văzându-le fără bărbat, venind numai dintr-o fecioară, nu-și amintește fenomenul în care El este Autorul și Domnul și al celorlalte trupuri? Și văzându-le și esența schimbătoare a apelor, și s-au schimbat în vin, nu înțelege că El este Domnul care a făcut aceasta și Creatorul esenței tuturor apelor? Din acest motiv, ca Domn, a Tatălui Meu, să nu credeți în Mine; dar dacă le fac, chiar dacă nu Mă credeți, credeți în lucrările mele; astfel veți cunoaște că Tatăl este în Mine și Eu sunt în Tatăl”.

Așa cum, fiind nevăzut, era cunoscut de făpturi, tot așa, fiindcă S-a făcut om, deși nu era vizibil în trup, din fapte se poate cunoaște că nu este om, ci Puterea și Cuvântul lui Dumnezeu, care face toate aceste lucruri.

Porunca pe care a dat-o demonilor, și aceștia au fugit departe, dovedește că aceasta nu este o lucrare omenească, ci una divină. Sau cine L-a văzut vindecând bolile oamenilor și totuși a crezut că nu este Dumnezeu? Căci a curățat leproșii, a făcut să meargă șchiopii, a deschis urechile surzilor, a dat vedere orbilor; și, în general, a vindecat toate bolile și tot felul de neputințe printre oameni; din toate aceste minuni pe care le-a făcut, și pe oricine s-a întâmplat să-i poată percepe divinitatea.

Cine, văzându-L cum suplinește lipsurile unora care s-au născut orbi și deschide ochii celor născuți orbi, n-ar înțelege că crearea oamenilor este în puterea Lui și că El este creatorul și făuritorul? Căci Cel care dă omului ceea ce nu a avut de la naștere pare cu siguranță a fi Cauza creării oamenilor.

Așadar, de la început, când a venit la noi, Și-a zidit un trup din Fecioară; astfel, El le oferă tuturor o mare caracteristică a dumnezeirii Sale: că Cel care a făcut acest trup este și Creatorul celorlalte trupuri. Căci cine, dacă ar vedea un trup creat doar dintr-o fecioară, și nu dintr-un om, nu ar crede că Cel care este prezentat în el nu este

călărit pe mare și a umblat ca pe uscat, dând munților un semn al stăpânirii Sale peste toate. Și Cel ce a hrănit atâția oameni cu atât de puțin, și din săraci și bogați, încât din cinci pâini s-au săturat cinci mii și a rămas cu atât mai mult, nu a știut altceva decât aceasta, și Domnul a toată providența.

creatorul și stăpânul și al celorlalte trupuri? Cine, din nou, când vede esența apei schimbându-se și transformându-se în vin, nu ar crede că Cel care face aceasta este Domnul și Creatorul constituției tuturor apelor? Din acest motiv, El a umblat ca un suveran pe mare, ca și cum ar merge pe uscat; astfel, El le-a oferit tuturor celor care L-au văzut o dovadă a puterii Sale asupra tuturor. Hrănind din nou o mulțime atât de mare cu puține pâini și acoperind orice lipsă, astfel încât cinci mii de oameni s-au săturat cu cinci pâini și le-a mai rămas și mai mult, toată lumea și-a dat seama că Acesta era Domnul care poartă grijă de toate.

19. Și toate aceste lucruri sunt bine făcute Mântuitorului, pentru că oamenii au ignorat providența Lui în toate lucrurile și nu au înțeles dumnezeirea Lui prin creația Lui, nici nu au putut vedea prin lucrările Lui prin trupul Lui și să primească prin El o concepție despre cunoașterea Tatălui, din care au considerat separat providența Lui în toate lucrurile, așa cum au spus mai înainte.

Și Mântuitorul a considerat potrivit să facă toate acestea, pentru ca oamenii, deoarece disprețuiau providența Lui pentru toate lucrurile și nu credeau în divinitatea Lui prin creație, să se pocăiască și să vadă măcar lucrările pe care le-a făcut trupul Său; și astfel, să fie conduși prin El la cunoașterea Tatălui, contemplând, așa cum am spus mai sus, grija Lui de la individ la toate lucrurile în general.

Căci văzând puterea Lui asupra demonilor, sau văzându-i pe demoni mărturisind că El este Domnul lor, oare se mai îndoiește El de minte, dacă El este Fiul lui Dumnezeu și Înțelepciunea și Puterea? Căci El n-a făcut această creație tăcută, ci lucrul minunat, și în moarte, sau mai degrabă în această victorie împotriva morții, zic crucea, toată creația mărturisește că Cel ce este cunoscut și suferă în trup nu este doar un om, ci Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul tuturor. Căci atunci soarele s-a întors și pământul a tăcut, și munții s-au sfâșiat, toate s-au răsturnat. Aceste lucruri, însă, în cruce Hristos L-a

Căci cine, văzând puterea pe care o avea asupra demonilor sau demonii mărturisind puterea divină pe care o avea asupra lor, se va mai îndoi dacă El este Fiul lui Dumnezeu, Înțelepciunea și Puterea Lui? Căci El nu a creat însăși creația ca să tacă; ci, și ceea ce este cel mai minunat, chiar și în moartea Sa, sau mai degrabă în victoria pe care a stabilit-o asupra morții – adică crucea Sa – toată creația a mărturisit și a recunoscut că Cel ce a suferit în trup nu a fost un simplu om, ci Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul tuturor. Căci atunci când soarele s-a întunecat, pământul s-a cutremurat și munții s-au

arătat pe Dumnezeu, și toată creația este slujitorul Lui și au mărturisit despre frica de prezența Domnului. Astfel, Dumnezeu Cuvântul S-a arătat oamenilor prin fapte.

Rezultă că ar trebui povestite și sfârșitul purtării Sale și rătăcirile Sale în trup și că ar trebui povestită și moartea trupului; mai mult, întrucât acesta este capitolul credinței noastre și toți oamenii doar vorbesc despre el, se știe că și din aceasta Hristos este cunoscut a fi Dumnezeu și Fiul lui Dumnezeu, mai degrabă decât a fi ceva.

despicat în două, toată lumea s-a îngrozit.

Toate acestea au dovedit că Cel răstignit era Hristos și Dumnezeu și că toată creația este slujitorul Său; căci prin frica Sa, ea a revelat prezența Stăpânului său. Astfel, prin lucrările Sale, Dumnezeu Cuvântul S-a prezentat oamenilor.

Apoi trebuie să relatăm și sfârșitul prezenței și comuniunii sale trupești; trebuie să spunem ce fel de moarte fizică a avut. Mai ales pentru că moartea sa este cel mai important capitol al credinței noastre; toți oamenii vorbesc în general despre el. Astfel veți ști că nici prin moartea sa, Hristos nu este arătat a fi mai puțin Dumnezeu și Fiu al lui Dumnezeu.

20. Cât despre cauza apariției Sale trupești, așa cum a fost, pe de o parte, și așa cum am putut să înțelegem, prevestim că nu a existat altul care să schimbe stricăciunul în nestricăciun, decât acest Mântuitor, cel care a făcut toate lucrurile din nimic; și nu a existat altul care să le redea oamenilor chipul, decât Chipul Tatălui; și nu a existat altul care să ridice muritorul la nemurire, decât viața Sine care este Domnul nostru Iisus Hristos; și nu a existat altul care să învețe despre Tatăl și să desființeze religia idolilor, decât Cuvântul care împodobește toate lucrurile și singurul Fiu adevărat al Tatălui.

Și întrucât El a arătat și că ceea ce se cuvine de la toți trebuie plătit; căci era necesar, așa cum am spus mai înainte, să moară, și din acest motiv a și suferit; din acest motiv, după dovezile dumnezeirii Sale din lucrările Sale, El a

Am spus deja ceva mai sus, pe cât a fost posibil și s-a putut înțelege, despre cauza întrupării Domnului; că nu era posibil ca nimeni altcineva decât Mântuitorul să schimbe stricăciosul în nestricăcios; căci El a creat toate lucrurile din nimic la început. Și nimeni nu a putut să reînnoiască chipul în oameni decât Cel ce era Chipul Tatălui; nici nimeni altul nu putea face pe muritor nemuritor decât Domnul nostru Iisus Hristos, care este izvorul vieții; și nimeni altul nu putea învăța despre Tatăl și desființa religia idolilor decât Cuvântul care poartă de grijă tuturor și este cu adevărat Fiul unul-născut al Tatălui.

De asemenea, era necesar să se plătească datoria tuturor. Toți erau datorați, așa cum am mai spus, să moară; și din acest motiv a venit El pe pământ; și din acest motiv, după ce a dat dovadă de divinitatea Sa prin fapte,

menționat deja jertfa mai presus de toate, dând propriul Său templul morții în locul tuturor, pentru a-i face pe toți oamenii fără de socoteală și liberi de vechea greșeală; și pentru a se arăta și pe Sine condamnat la moarte, arătând același trup nestricăcios de la începutul învierii tuturor.

Și nu fiți surprinși dacă spunem adesea aceleași lucruri despre ei.

Căci, din moment ce vorbim despre bunăvoința lui Dumnezeu, interpretăm aceeași gândire prin mulți, ca nu cumva să lăudăm ceva ce este omis și să se comită o crimă ca o pace nevoiașă; și căci este mai bine să porți vina tautologiei sau să omiti ceea ce trebuie scris.

Trupul, precum și acesta, care are o esență comună tuturor, căci trupul era omenesc, chiar dacă a fost format în mod miraculos doar dintr-o fecioară, era totuși muritor și, urmând exemplul neamului său, a murit; dar prezența Cuvântului în el nu s-a stricat după natura sa, ci prin Cuvântul lui Dumnezeu care locuia în el, a devenit mai presus de stricăciune.

Și ambele lucruri s-au întâmplat în același timp, în mod paradoxal: moartea tuturor s-a împlinit în trupul Domnului, iar moartea și stricăciunea au dispărut prin Cuvântul care este. Căci moartea era necesară și moartea a fost lăsată să se întâmple mai presus de toate, pentru ca să se facă ceea ce se cuvenea de la toți.

Prin urmare, așa cum am spus mai înainte, Cuvântul, deoarece nu era posibil ca El să moară, căci El era nemuritor, a luat asupra Sa un trup

S-a oferit pe Sine ca jertfă pentru toți; a dat templul trupului Său morții pentru toți, ca să le îndepărteze vina și să-i elibereze de vechea lor fărădelege.

Pentru a dovedi, de asemenea, că El Însuși învinge moartea și trupul Său nestricăcios va fi începutul învierii tuturor.

Și nu fiți surprinși, pentru că adesea spunem aceleași lucruri despre aceleași lucruri.

Întrucât vorbim despre planul de mântuire al lui Dumnezeu, explicăm aceeași idee în mai multe cuvinte, ca nu cumva să părem că omitem ceva și să fim acuzați că nu vorbim temeinic. Este mai bine să ni se spună că spunem același lucru decât să omitem ceva din ceea ce ar trebui să scriem.

Trupul Domnului, așadar, pentru că avea aceeași natură ca și celelalte, era un trup omenesc; desigur, a fost creat prin paradoxalul miracol al nașterii dintr-o fecioară; dar era muritor și a murit la fel ca cel asemenea său.

Dar, prin locuirea Cuvântului în ea, ea nu a fost distrusă conform naturii sale; datorită Cuvântului lui Dumnezeu care a locuit în ea, a rămas indestructibilă.

S-a întâmplat paradoxul, că ambele lucruri s-au întâmplat simultan: pe de o parte, destinul comun al morții s-a împlinit în trupul Domnului, iar pe de altă parte, stricăciunea și moartea au dispărut din trup datorită prezenței Cuvântului. Moartea era necesară și trebuia să se întâmple pentru binele tuturor, pentru a stinge datoria lor comună.

capabil de moarte, pentru ca, fiind El Însuși, să-l ofere în locul tuturor și, întrucât El să-l ofere pentru toți cei care suferă, înălțându-se la El, „să-l nimicească pe cel ce avea puterea morții, adică pe diavolul; și să-i izbăvească pe cei care, prin frica morții, erau toată viața lor supuși robiei”.

De aceea, așa cum am mai spus, pentru că Cuvântul era nemuritor și nu putea muri, El a luat un trup capabil de moarte; pentru ca să-Și poată oferi propriul trup în locul tuturor și, suferind ca un mădular al trupului, să „nimicească pentru toți pe cel ce avea puterea morții, adică pe diavolul; și astfel să izbăvească pe toți cei ce, prin frica morții, erau supuși unei robii pe viață”.

21. O, Doamne, Mântuitorul tuturor, fiindcă ai murit pentru noi, noi, cei credincioși în Hristos, nu mai murim acum, ca mai înainte, sub amenințarea morții sub lege; căci această condamnare este sigură; dar stricăciunea fiind oprită și distrusă în harul învierii, de aceea, conform trupului muritor, suntem destrămați numai la timpul pe care Dumnezeu l-a rânduit pentru fiecare, ca să avem ocazia „să fim înviați din morți”.

Întrucât, așadar, Mântuitorul comun al tuturor a murit pentru noi, acum noi, cei credincioși în Hristos, nu mai murim așa cum odinioară muream sub amenințarea legii; acest fel de condamnare nu se mai aplică. Întrucât, prin harul învierii, stricăciunea firii noastre încetează și dispare, de acum înainte suntem dizolvați doar în elementul muritor al trupului nostru; și aceasta pentru scurt timp, așa cum a hotărât Dumnezeu pentru fiecare, ca să putem dobândi „o înviere mai bună”.

Căci, asemenea semințelor semănate în pământ, noi nu suntem distruși prin destrămare, ci, ca cei semănați, vom fi înviați, moartea fiind desființată prin harul Mântuitorului. Din acest motiv, fericitul Pavel, un garant al învierii, a fost atotcuprinzător: „Iată, acest trup stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune, și acest muritor se va îmbrăca în nemurire. Și când acest muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvântul care este scris: «Moartea a fost înghițită de biruință!» Unde este, moarte, biruința ta?» Căci de ce, dacă le spun, a spus El că este necesar să dea trupul morții în loc de toate acestea, nu ca un om în special a lăsat deoparte acest lucru, ci chiar până când a fost răstignit a trecut în neființă? Căci era mai potrivit ca trupul său să fie îngropat cu cinste,

Căci, asemenea semințelor pe care le aruncăm în pământ, noi nu pierim atunci când ne dizolvăm în sol, ci vom învia (da rod) asemenea sămânței; căci, datorită Mântuitorului, moartea a fost desființată. De aceea, fericitul apostol Pavel garantează tuturor învierea și spune: „Ceea ce este stricăcios trebuie să se îmbrace în nestricăciune, iar cel muritor să se îmbrace în nemurire; și când ce este muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvântul Sfintei Scripturi: Învierea a înghițit moartea. Unde este, moarte, puterea ta?”

De ce ar întreba cineva, din moment ce era necesar ca El să fie omorât pentru toți, dacă nu a murit de moarte naturală, ci a mers până la moartea pe cruce?

decât să îndure o astfel de moarte cu nedemnitate.

Vedeți din nou dacă o astfel de opoziție nu este omenească; dar ceea ce face Mântuitorul este cu adevărat divin și vrednic de dumnezeirea Lui din mai multe motive; în primul rând, pentru că moartea care vine la oameni este cauzată de o boală a firii lor; căci nu sunt în stare să rămână mult timp și, în timp, se destrăm. Din acest motiv se întâmplă și aceste boli, iar cei slăbiți mor. Dar Domnul nu este slab, ci Puterea lui Dumnezeu și El este Cuvântul lui Dumnezeu și însăși Viața.

Căci este același lucru ca, chiar și după obiceiul oamenilor, punând trupul pe un pat, El trebuia să sufere această boală conform firii și să nu aibă pe nimeni mai mult decât ceilalți oameni. Și pentru că El era atât Viață, cât și Cuvântul lui Dumnezeu și a permis ca moartea să se întâmple mai presus de toate, de aceea, ca Viață și Putere, El a întărit trupul în Sine; și ca unul care era obligat să moară, nu pentru Sine, ci pentru alții, El a luat pretextul de a desăvârși jertfa; de aceea nu L-a lăsat pe Domnul, care vindecă bolile altora, să se îmbolnăvească; dar nu a îngăduit ca trupul să slăbească din nou, deoarece El întărește și bolile altora.

De ce nu a împiedicat El moartea, precum și boala? Pentru că pentru aceasta avea trupul și nu era potrivit să-l împiedice, ca nu cumva să fie împiedicată și învierea; nu era potrivit să preceadă moartea de boală, ca nu cumva să fie considerată o boală în trup. Nu a flămânzit? Da, a flămânzit după trupul însuși, dar nu a flămânzit și nu a pierit după Domnul care l-a purtat. Din acest motiv a murit pentru

Căci pare mai potrivit ca El să aibă o moarte demnă decât să sufere o moarte atât de rușinoasă (pe cruce).

Din nou, fiți atenți să nu lăsați această obiecție să exprime un punct de vedere uman; întrucât ceea ce a făcut Mântuitorul a fost, din mai multe motive, o realizare divină și demnă de divinitatea Sa. În primul rând, pentru că moartea obișnuită vine la oameni din cauza slăbiciunii naturale; ei nu pot rămâne mult timp în viață și se deteriorează cu timpul. Din acest motiv, ei sunt afectați de boli, slăbesc și mor. Dar Domnul nu este slab, ci Puterea lui Dumnezeu; El este Cuvântul lui Dumnezeu, viața Sinelui.

Prin urmare, dacă ar muri în secret și în mod obișnuit, ca oamenii aflați în pat, s-ar considera că și el a murit în acest fel din cauza unei boli naturale; nu s-ar deosebi în niciun fel de ceilalți oameni.

Dar pentru că El era Viața și Cuvântul lui Dumnezeu și trebuia să sufere moartea pentru toți, de aceea, fiind Viața și Puterea, El a dat tărie trupului pe care îl consacrase.

Și pentru că trebuia să guste moartea, a profitat de ocazie pentru a desăvârși jertfa prin moartea nu de la sine, ci de la alții. Căci nu se cuvenea ca Domnul, care vindeca bolile altora, să fie bolnav; nici nu se cuvenea să-și slăbească trupul, prin care întărea slăbiciunile altora.

De ce, atunci, nu a împiedicat El moartea, nici boala? Căci acesta era scopul pentru care a fost menit trupul; El nu trebuia să împiedice moartea, ca nu cumva aceasta să împiedice și învierea. Din nou, boala trebuia să

răscumpărare mai presus de toate, dar nu a văzut stricăciunea. Căci a înviat întreg; căci trupul nu era al altuia, ci al acestei Vieți.

22. Dar a văzut, dacă ar fi văzut, că a ascuns complotul iudeilor, ca să nu-și păstreze deloc propriul trup nemuritor. Aud pe un astfel de om că nici aceasta nu era potrivit Domnului; căci, așa cum nu era potrivit ca Cuvântul lui Dumnezeu, care este viață, să-i dea moartea propriului trup prin el însuși, tot așa nu era potrivit ca el să fugă, fiind dat de alții; ci mai degrabă să-l urmărească până la nimicire, de aceea nici nu și-a lepădat trupul pentru el însuși, nici nu a fugit, urmând un complot împotriva iudeilor.

Și aceasta nu indica o boală a Cuvântului, ci mai degrabă că îl cunoștea ca Mântuitor și Viață, căci atât aștepta moartea în zadar, cât și se grăbea să desăvârșească moartea dată pentru mântuirea tuturor.

Și altfel, Mântuitorul nu a venit să-și desăvârșească propria moarte, ci pe cea a oamenilor; prin urmare, nu propria moarte, căci nu avea viață, a fost respinsă de trup, ci a primit-o de la oameni, pentru ca și aceasta, venind în propriul său trup, să dispară complet.

Apoi, dacă considerăm în mod rezonabil că un astfel de scop este trupul Domnului, ar trebui să ne preocupe învierea trupului, căci acesta era

preceadă moartea, iar acest lucru nu era corect, ca nu cumva să creadă că moartea era rezultatul bolii. Nu a flămânzit, atunci? Desigur, a flămânzit din cauza trupului; dar nu a murit de foame, pentru că L-a adus pe Dumnezeu în trup. Din acest motiv, deși a murit pentru răscumpărarea tuturor, trupul Său nu a experimentat putrezirea. El a înviat întreg; căci nu trupul altuia, ci trupul a fost adus de Viață însăși.

Dar ar fi trebuit, s-ar putea spune, să se păzească de complotul evreilor, pentru a-și păstra trupul complet nemuritor. Să audă și cine spune așa ceva: și aceasta nu se cuvine Domnului; așa cum nu se cuvine ca Cuvântul lui Dumnezeu, care este viața proprie, să-i provoace propria moarte, tot așa nu se cuvine să evite moartea pregătită pentru el de alții; ci mai degrabă să caute să o desființeze. Astfel, pe bună dreptate, el nici nu a murit de moarte naturală, nici nu s-a ascuns de complotul evreilor.

Aceasta nu a dezvăluit o slăbiciune a Cuvântului; mai degrabă, L-a dovedit a fi Mântuitorul și dătătorul de viață; căci El a așteptat moartea pentru a o desființa și S-a grăbit să guste moartea care Îi fusese oferită pentru mântuirea tuturor.

Mai mult, Mântuitorul nu a venit cu intenția de a gusta propria moarte, ci de a desființa moartea oamenilor. Astfel, El însuși nu a murit, pentru că era Viața (care nu cunoaște moartea); ci a acceptat moartea pe care i-au dat-o oamenii, pentru a o elimina complet în propriul său trup.

Atunci, se poate concluziona în mod rezonabil că trupul Domnului și-a îndeplinit misiunea din următoarele:

mijlocul prin care tuturor li se putea arăta victoria asupra morții și pentru ca toți să fie convinși de distrugerea stricăciunii săvârșită de El și, prin urmare, de nestricăciunea trupurilor, pe care El le-a păstrat nestricăcioase ca o garanție și un semn al învierii viitoare.

Căci dacă ar fi îmbolnăvit din nou trupul și, în văzul tuturor, Cuvântul s-ar fi destrămat din el, era nepotrivit ca, în timp ce vindeca bolile altora, același organ să se topească în boli. Căci cum ar fi putut el să creadă în exorcismele altora, fiind bolnav în același templu? Căci fie se lăuda că nu putea exorciza bolile, fie, fiind capabil și nefăcând-o, părea nepoliticos cu ceilalți.

Domnul a fost foarte interesat de învierea trupului pe care urma să o facă; căci aceasta era dovada-trofeu împotriva morții: să arate tuturor învierea; pentru ca fiecare să poată vedea eliminarea stricăciunii pe care a adus-o și nestricăciunea trupurilor de acum înainte. Și și-a păstrat trupul nestricăcios, pentru ca acesta să poată fi pentru toți o dovadă și o caracteristică a învierii viitoare a tuturor.

Dacă, pe de altă parte, trupul său s-ar fi îmbolnăvit și Cuvântul său ar fi fost distrus sub ochii tuturor, ar fi fost necuviincios ca, în timp ce vindeca bolile altora, să-și neglijeze propriul trup și să-l lase distrus de boli. Cum ar putea ei crede că vindeca bolile altora, din moment ce propriul său trup era bolnav? Căci fie ar fi umilit, neputând să-și vindece boala, fie, deși putea și nu o făcea, s-ar dovedi a fi lipsit de dragoste față de ceilalți.

23. Și chiar fără nicio boală sau durere, chiar și când era singur într-un colț, sau într-un loc pustiu, sau într-o casă, sau oriunde ascunsese trupul, și după aceea se arătă din nou pe neașteptate, zicea că a înviat din morți; într-adevăr, a îndrăznit să spună fabule mai ales, dar mulți au fost crezuți și mai mult când vorbea despre înviere, nefiind cel care a mărturisit despre moartea sa. Și învierea trebuie să fie precedată de moarte, căci nu există înviere a unei morți care să nu o fi precedat; de aceea este o taină că moartea trupului are loc, fără apariția morții, nici fiind martoră de martori, iar învierea lui a fost nevăzută și fără martori. Sau de ce a vestit învierea, ci a făcut ca moartea să se întâmple în mod nevăzut? Sau de ce a scos demonii în văzul tuturor și a făcut pe cel orb născut să vadă și a prefăcut

Dacă însă, fără nicio boală sau durere, complet singur într-un colț sau într-un loc pustiu, sau într-o casă sau oriunde altundeva, și-ar ascunde trupul și apoi l-ar arăta brusc și ar spune că a înviat din morți, toată lumea ar crede că spune fabule. Și cu atât mai mult, nu l-ar crede dacă ar vorbi despre învierea sa; pentru că nu ar exista nicio mărturie autentică a morții sale. După cum moartea trebuie să preceadă învierea; pentru că nu poate exista înviere dacă moartea nu o precede. Așadar, dacă ar muri în secret, fără ca moartea sa să fie cunoscută și fără martori, atunci rezultă că învierea sa ar fi, de asemenea, necunoscută și fără martori.

Sau de ce a vestit El învierea Lui, în timp ce, pe de altă parte, Și-a ascuns moartea? Sau de ce a scos demonii

apa în vin, ca prin ei să se creadă Cuvântul lui Dumnezeu; și a arătat pe cel muritor și nestricăcios în văzul tuturor, ca să se creadă Cel ce este Viața? Cum au vorbit atunci ucenicii Lui deschis despre înviere, fără să spună că El a murit mai întâi? Sau cum, dacă ar fi crezut, spunând că a avut loc prima moarte, apoi învierea, dacă nu ar fi fost de față, ar fi fost ei martori ai morții? Căci chiar și așa, având în vedere tot ce se întâmpla cu privire la moarte și înviere, fariseii din vremea aceea nu voiau să creadă, ci chiar și pe cei care au văzut învierea i-au obligat să o tăgăduiască; dar dacă aceste lucruri se întâmplau în secret, câte scuze născocesc ei pentru necredință? Cum a fost atunci arătat sfârșitul morții și victoria împotriva ei, dacă El, fiind chemat înaintea tuturor, nu L-a judecat mort, după ce a îndepărtat deci nestricăciunea trupului?

înaintea ochilor tuturor și a făcut pe orbul născut să vadă și a transformat apa în vin, pentru ca prin ei să creadă că El este Cuvântul lui Dumnezeu? De ce nu Și-a arătat și trupul muritor nestricăcios înaintea tuturor, pentru ca ei să creadă că El este adevărata Viață? Și cum ar fi avut ucenicii Lui curajul să predice despre învierea Lui, dacă nu ar fi spus mai întâi că a murit? Sau cum i-ar fi crezut, când ar fi spus că mai întâi a murit și apoi a înviat, dacă cei cărora le-au predicat cu curaj nu erau și martori ai morții Lui (a lui Hristos)? Căci dacă atât moartea, cât și învierea Lui ar fi fost făcute evidente înaintea tuturor, și totuși fariseii nu ar fi crezut și chiar i-ar fi obligat pe martorii oculari ai învierii să o nege; atunci, dacă toate acestea s-ar fi făcut în secret, câte pretexte pentru necredință nu ar fi adus? Și cum ar fi putut el să împlinească datoria morții și victoria asupra ei, dacă nu ar fi invitat moartea înaintea tuturor și nu ar fi arătat-o moartă și desființată, din cauza nestricăciunii trupului său?

24. Și dacă acestea și altele au fost spuse, acestea trebuie să ni se aducă spre apărarea noastră. Căci dacă spun și aceasta, dacă în fața tuturor și ca martor, El arată că această moarte are loc, pentru ca și cuvântul învierii să fie crezut, El Se arată chiar că a inventat o moarte glorioasă, doar pentru a scăpa de necinstea crucii.

Orice ar spune alții, nu trebuie să ascundem, pentru a ne justifica împotriva acuzațiilor. Poate cineva ar mai spune și aceasta: Dacă moartea lui trebuia să aibă loc sub ochii tuturor și în fața martorilor, pentru a face predicarea învierii credibilă, ar fi trebuit măcar să-și născocească o moarte glorioasă și să evite moartea rușinoasă pe cruce.

Dar dacă ar fi făcut și aceasta, ar fi dat de înțeles că este neputincios împotriva oricărei morți, ci doar împotriva celei care a fost inventată în legătură cu ea; și, din nou, pretextul necredinței cu privire la înviere nu era nimic. Prin urmare, nu prin el, ci prin intenție, moartea a fost săvârșită în trup, pentru

Dar dacă ar fi făcut-o, ar fi dat naștere la suspiciunea că nu era capabil să învingă orice fel de moarte, ci doar pe cea pe care o inventa el însuși; aceasta ar fi dat un motiv mai mare pentru a nu crede în învierea sa. Astfel, moartea sa nu a fost făcută de el însuși, ci i-a fost impusă de răutatea oamenilor; în acest

ca atunci când au adus această moarte Mântuitorului, el să o desființeze.

Și ca un luptător viteaz, mare în putere și curaj, nu-și alege adversarii, ca să nu dea vreo bănuială de lașitate; ci ca cei ce-L socotesc să-l dea putere, și chiar dușmanii să poată face aceasta, astfel încât, dacă se vor înțelege, el însuși să fie crezut a fi cel care cade, cel care ascunde totul; așa și Viața tuturor, Domnul și Mântuitorul nostru Hristos, nu-și intenționează moartea în trup, ca să nu apară ca un alt laș; ci pe cea a altora, și mai ales a dușmanilor, pe care îi consideră a fi teribili și necinstiți și zadarnici, el însuși, primind-o pe cruce; pentru ca și aceasta fiind distrusă, el însuși, care este Viața, să fie crezut, și de moarte statul să fie în cele din urmă desființat.

S-a întâmplat un lucru minunat și ciudat; căci cel care trebuia să aducă o moarte rușinoasă, a fost trofeul acelei morți; căci el nu a îndurat moartea lui Ioan, având-u-i capul tăiat, nici nu a venit ca Isaia, ca chiar și în moarte să-și păstreze întregul trup neîmpărțit și ca să nu se găsească niciun pretext pentru cei care doreau să divizeze Biserica.

25. Și aceste lucruri sunt într-adevăr adunate pentru cei din afară; dar dacă și el dintre noi, nu ca un om certăreț, ci ca un iubitor de învățătură, nu cere altceva decât crucea, ascultați-l și pe el,

fel, moartea la care l-au condus pe Mântuitor, el a învins-o și a abolit-o.

S-a întâmplat ca și cu un luptător curajos, care este foarte prudent și curajos: nu își alege adversarii, pentru a nu da unora bănuiala că este un laș; ci lasă alegerea în seama opiniei spectatorilor.

Și într-adevăr, dacă se întâmplă să-i fie ostili, le permite să aleagă, pentru ca ei să fie convinși că el este cel mai puternic, întrucât va zdrobi pe oricine i-ar propune să lupte.

Așa a făcut și Domnul nostru Hristos Mântuitorul, Viața noastră a tuturor: El nu a ales moartea fizică care I-a plăcut, ca să nu pară timid. El a acceptat să sufere pe cruce moartea pe care alții I-au impus-o; și chiar pe cea pe care dușmanii Săi o considerau teribilă, rușinoasă și respingătoare.

Așa că l-a învins și a ajuns să se creadă că este Viața Sinelui; căci a abolit complet puterea morții.

Așadar, s-a întâmplat ceva remarcabil și paradoxal: moartea care i-a fost impusă și considerată dezonorantă a devenit trofeul victoriei asupra morții însăși. Prin urmare, el nu a suferit moartea lui Ioan prin decapitare și nici nu a fost tăiat cu ferăstrăul precum Isaia; și aceasta, pentru ca, chiar și în moarte, să-și păstreze întregul corp intact, astfel încât cei răi să nu aibă nicio ocazie să dezbine Biserica.

Aceste lucruri sunt suficiente pentru necreștini, care găsesc mereu argumente negative. Dar dacă vreunul dintre noi, nu din îndoială, ci din dragoste de a învăța, întreabă de ce a

că nu a fost altfel sau așa că ne-a convenit; și aceasta a îndurat Domnul pentru noi.

Căci El a venit să poarte blestemul care a fost făcut pentru noi. Căci dacă altfel ar fi fost făcut blestem, n-ar fi gustat El moartea care a fost făcută blestem? Și aceasta este crucea. Căci așa este scris: „Blestemat este cel ce atârnă pe lemn”.

Atunci, dacă moartea Domnului este răscumpărarea tuturor și prin această moarte se desface zidul din mijloc al barierei și chemarea neamurilor devine, Cum ne-ar fi putut chema, dacă nu ar fi fost răstignit? Căci numai spre cruce Și-a întins mâinile cele care mor. Și pentru aceasta a fost nevoie ca Domnul să îndure și să-Și întindă mâinile, ca să-i atragă pe oamenii bătrâni și să-i scoată din neamuri și să-i unească pe amândoi în Sine.

Căci aceasta a spus și el, arătând prin ce moarte va răscumpăra pe toți oamenii: „Când voi fi înălțat, îi voi atrage pe toți oamenii la Mine”. Și iarăși, dacă vrăjmașul neamului nostru, diavolul, căzând din cer, rătăcește prin văzduhul de jos, conducând cu răutate demonii împreună cu el ca fiind asemenea lor în neascultare, prin ei lucrează închipuiri în cei înșelați și încearcă să-i împiedice pe cei care s-au înălțat; și despre aceasta spune Apostolul: „După domnul puterii văzduhului, care lucrează acum în fiii neascultării”, și Domnul a venit să-l doboare pe diavol și să curețe văzduhul și să ne deschidă calea pentru a ne înălța la cer, așa cum a spus Apostolul, „prin văl, adică prin trupul Său”, și nu permite ca acest lucru să se facă prin moarte; căci dacă moartea nu s-ar întâmpla altfel, aceasta, sau ceea ce se suferit El moartea pe cruce și nu altcineva, să știe și că nu ne-a folosit; Domnul a fost răstignit pentru noi.

Căci, din moment ce a venit să poarte blestemul impus asupra noastră, cum altfel ar putea deveni un blestem decât acceptând o moarte blestemată? Și aceasta este moartea crucii. Căci, așa spune Sfânta Scriptură: „Blestemat este oricine este atârnat pe lemn”.

Apoi, întrucât moartea Domnului este răscumpărarea tuturor, iar odată cu moartea sa zidul despărțitor care despărțea (pe Dumnezeu și oameni) este desființat și păgânii sunt invitați, cum ne-ar chema El, dacă nu ar fi răstignit? Căci numai pe cruce se moare cu mâinile întinse. De aceea, Domnul a trebuit să îndure moartea crucii și să-și întindă mâinile, pentru ca cu una să-i poată atrage pe cei bătrâni (pe evrei) și cu cealaltă pe păgâni; să-i unească pe amândoi la Sine.

Și aceasta a spus-o el însuși, declarând prin ce fel de moarte avea să-i mântuiască pe toți: „Când mă vor ridica (pe cruce), îi voi atrage pe toți la mine”.

Dar din nou, vrăjmașul nostru, diavolul, căzut din cer, rătăcește aici jos, prin văzduh; el stăpânește peste propriii săi demoni, care sunt la fel de neascultători (de Dumnezeu). Cu ei creează fantezii în cei amăgiți și încearcă să-i împiedice pe cei care încearcă să se înalțe la Dumnezeu. De aceea, Apostolul spune: „După voința stăpânitorului puterii văzduhului, care lucrează împotriva copiilor care s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, Tatăl lor”. Domnul a venit, așadar, să-l învingă pe diavol, să curețe văzduhul și să deschidă calea pentru înălțarea la cer, așa cum a spus

face în văzduh, este cunoscut crucii? Căci numai în văzduh moare, fiind desăvârșit în cruce. Din acest motiv, și Domnul a îndurat aceasta în chip figurat.

Căci astfel, înălțându-se, El a curățit văzduhul de vicleșugurile diavolului și ale tuturor demonilor, zicând: „L-am văzut pe Satana căzând ca fulgerul” și a reînnoit urcușul celor care făceau drumuri spre cer, zicând din nou: „Iată, voi sunteți porțile și v-ați făcut porți veșnice”. Căci nu acest Cuvânt avea nevoie de deschiderea porților, care este Domnul tuturor, nici materia poeziilor nu era închisă poetului, ci noi eram cei care aveam nevoie de ea, pe care i-a pomenit prin propriul Său trup. Căci, precum a adus aceasta mai presus de toate la moarte, așa prin El a cântat din nou urcușul spre cer.

Apostolul: „(A realizat aceasta) prin văl, adică prin trupul său”; și aceasta trebuia să se întâmple prin moartea sa. Ce altă moarte putea face aceste lucruri decât cea care se întâmplă în văzduh, adică moartea crucii? Căci în văzduh moare numai cel jertfit pe cruce. Așadar, Domnul a fost îndreptățit să-l îndure.

Așadar, Domnul S-a înălțat pe cruce și a curățit văzduhul de cursele răutăcioase ale diavolului și ale demonilor, zicând: „L-am văzut pe Satana căzând ca fulgerul”. El a pregătit și a renovat calea urcării la cer, așa cum spune iarăși: „Domnitorii voștri să deschidă porțile; ridicați porțile veșnice”. Căci Cuvântul nu avea nevoie să i se deschidă uși, fiindcă El este Domnul tuturor; nici creatorul nu a fost exclus dintre vreuna dintre făpturile Sale. Noi eram cei care aveam nevoie de el; și El ne-a înălțat cu trupul Său la cer. Căci, așa cum L-a oferit prin moartea Sa pentru toți, așa a pregătit și calea urcării la cer cu El.

26. De aceea, a fost potrivit și potrivit ca moartea pe cruce să fie făcută pentru noi; iar motivul pentru aceasta părea rezonabil în orice fel și are considerații justificate, că în niciun alt mod, decât prin cruce, El nu permite să se realizeze mântuirea tuturor.

De aceea, moartea a fost răstignită, pentru că ne-a potrivit și ne-a fost de folos; justificarea ei este rațională și justificată în toate lucrurile; pentru că nu ar fi trebuit să se facă altfel, ci numai prin cruce s-a putut realiza mântuirea tuturor.

Și căci El nu S-a lăsat astfel nevăzut, nici măcar pe cruce; ci, fără nevoie, face ca creația să mărturisească prezența Creatorului ei, iar trupul, templul Său, nu rămâne mult timp, ci arătând doar că moartea era moartă în conflictul ei cu El, L-a înviat direct a treia oară, purtând trofee și victorii asupra morții, nestricăciunii și patimii care au loc în trup.

Pentru că așa S-a arătat pe cruce.

Și a făcut ca creația să dea o mărturie mult mai elocventă despre prezența Creatorului său. Nu a îngăduit ca templul trupului Său să rămână mult timp în mormânt, ci, după ce l-a arătat pe moarte în lupta sa cu moartea, l-a înviat imediat a treia zi; și a adus ca trofeu și dovadă a victoriei asupra morții nestricăciunea și indiferența trupului

Căci era posibil, chiar și în ciuda acestor lucruri, să se învie trupul și să se arate din nou viu; dar nici aceasta, știind bine, Mântuitorul nu a făcut-o. Căci a spus: „Dacă n-ai fi murit în zadar sau n-ai fi căutat sfârșitul morții, dacă ai fi arătat învierea în ciuda acestor lucruri.” Și astfel, chiar și după intervalul dintre moarte și înviere, s-a arătat problema nestricăciunii.

De aceea, pentru ca trupul să fie arătat mort, Cuvântul a dăinuit o vreme și a treia oară a arătat toate acestea nestricăcioase. Căci, pentru ca moartea să i se arate în trup, l-a înviat a treia oară.

Însă, întrucât nu a rămas mult timp și, fiind complet distrus, după ce a înviat, nu s-a crezut că nu ar avea acest trup, ci altul; căci era inevitabil să se întâmple ca, chiar și pentru o vreme, să nu creadă în arătare și să se înșele cu privire la evenimente; din acest motiv, nu a rămas mai mult de trei zile și nici nu i-a întârziat mult pe ascultătorii Săi cu privire la înviere; ci chiar și urechilor lor, care aveau cuvântul în trupul lor, și chiar ochilor lor, care l-au primit, și minților lor, care erau suspendați și care trăiau pe pământ, și chiar celor care se aflau în locurile celor care au fost omorâți și martori ai morții trupului Domnului, acest Fiu al lui Dumnezeu, într-un al treilea interval, a arătat trupul care a fost făcut mort ca fiind nemuritor și nestricăcios; și li s-a arătat tuturor că nu era bolnav. Prin natura Cuvântului care locuia în el, trupul a murit, dar la moarte puterea Mântuitorului a dispărut în el.

Său.

Desigur, putea să-și învie imediat trupul din moarte și să-l arate viu; dar Mântuitorul a prevăzut și acest lucru și nu l-a făcut.

Căci dacă ar fi înviat imediat, ar fi spus că trupul său nu murise deloc sau că moartea nu l-a atins în niciun fel.

Și poate că, dacă moartea și învierea Lui ar fi avut loc în același timp, slava nestricăciunii nu s-ar fi arătat.

De aceea, pentru a arăta că trupul era mort, Cuvântul a dăinuit o zi întreagă, iar în a treia zi l-a descoperit tuturor celor nestricăcioși. De aceea, pentru a arăta că trupul era mort, l-a înviat după trei zile.

Dar ca trupul să nu rămână în mormânt multe zile și să se deterioreze iremediabil; și când va învia, să creeze îndoieli că este acesta și nu altul – căci cu siguranță cineva, din cauza timpului lung, ar necredința și ar uita evenimentele –; de aceea nu a îngăduit ca învierea să depășească trei zile; și nici nu a întârziat să se arate celor care îl auziseră vorbind despre înviere.

Însă, în timp ce ascultătorii Săi încă aveau cuvintele Sale în urechi; în timp ce încă Îl „vedeau” înaintea lor și gândurile lor erau ațintite asupra Lui; în timp ce erau încă pe pământ și în locul morții Sale și aveau înaintea lor mărturia morții trupului Domnului; în timp ce toți aceștia erau în viață, Fiul lui Dumnezeu în decurs de trei zile și-a prezentat trupul mort ca înviat, nemuritor și nestricăcios. Astfel, li s-a dovedit tuturor că trupul Cuvântului nu a murit din cauza slăbiciunii firii Sale

27. Căci a biruit moartea, iar crucea a devenit o victorie asupra lui și, prin urmare, nu mai este valabilă, ci este cu adevărat mort, un semn nu mic și o credință clară, că este disprețuit de toți ucenicii lui Hristos și toți călăresc pe el și nu se mai tem de el, ci prin semnul crucii și credința în Hristos îl călcă în picioare ca pe un mort.

Cu mult înainte de urgia divină a Mântuitorului, toți cei care mor erau considerați pierzători; dar de când Mântuitorul a înviat trupul, moartea nu mai este teribilă și toți cei care cred în Hristos nu sunt ca alte ființe și este mai bine să moară decât să-și tăgăduiască credința în Hristos. Căci este adevărat că cei care mor nu sunt distruși, ci trăiesc și devin nestricăcioși prin înviere.

Și acel diavol, care fusese mult timp chinuit cu răutate de moarte, după ce a fost eliberat de chinurile sale, a rămas singur cu adevărat mort; iar dovada acestui fapt este că, înainte ca oamenii să creadă în Hristos, vedeau moartea ca fiind cumplită și se temeau de ea. Și s-au grăbit să-i urmeze credința și învățătura, disprețuind moartea atât de mult, încât s-au năpustit de bunăvoie asupra ei și au devenit martori ai învierii care avea loc pentru ei prin Mântuitorul.

Și, fiindcă sunt încă prunci, se grăbesc să moară, și nu numai bărbații, ci și femeile îi studiază exercițiile. A devenit atât de slab, încât chiar și femeile care au fost înșelate de el înainte, acum îl prefac mort și dispărut.

Căci, precum un tiran a fost luptat de un

omenești, ci prin puterea Domnului a desființat moartea în trup.

O mare caracteristică și o dovadă puternică că crucea a distrus și a învins moartea și nu mai are nicio putere, ci este moartă, este următoarea: toți ucenicii lui Hristos disprețuiesc moartea; toți mărșăluiesc împotriva ei și nu se tem de ea deloc; dimpotrivă, cu semnul crucii și credința lui Hristos, o privesc de sus ca pe o moarte.

Căci în vremurile de demult, înainte de venirea divină a Mântuitorului pe pământ, toată lumea jelea morții ca și cum ar fi fost pierduți pentru totdeauna. Dar acum, odată cu învierea trupului lui Hristos, moartea nu mai provoacă frică; cei care cred în Hristos disprețuiesc moartea ca pe nimic; preferă să moară decât să tăgăduiască credința în Domnul.

Căci ei știu cu certitudine că, murind, nu pier, ci trăiesc și sunt păstrați nestricăcioși prin învierea (lui Hristos).

Acel diavol, care odinioară ataca oamenii cu arma morții, acum, după ce i-au fost sfâșiate măruntaiele, a murit cu adevărat. Dovada este că, înainte ca oamenii să creadă în Hristos, consideră moartea ca fiind cumplită și se tem. Dar când cred în El și devin ucenicii Lui, disprețuiesc atât de mult moartea, încât aleargă de bunăvoie să o guste și să fie martori la victoria învierii pe care Mântuitorul a adus-o asupra lor.

Căci chiar și pruncii se grăbesc să moară în tinerețe; nu numai bărbații, ci și femeile intră în lupta împotriva morții. Moartea a devenit atât de slăbită încât chiar și femeile, care odinioară se temeau de ea, acum o batjocoresc ca

rege adevărat și i s-a legat mâinile și picioarele, toți cei care trec pe lângă el îl batjocoresc, călcându-l în picioare și trăgându-l, nemaitemeindu-se de furia și ferocitatea lui, de dragul regelui victorios, tot așa și moartea, învinsă și răstignită de Mântuitorul pe cruce și legată de mâinile și picioarele lui, toți cei care trec în Hristos o calcă în picioare și, mărturisind despre Hristos, batjocoresc moartea, atribuindu-i chiar și lucrurile scrise mai sus împotriva ei, zicând: „Unde este biruința ta, moarte? Unde este, iad, biruința ta?”

fiind moartă și paralizată.

S-a întâmplat ca și cum s-ar fi întâmplat cu un tiran care a fost luptat și învins de un rege adevărat; acesta l-a legat de mâini și de picioare, iar toți trecătorii l-au batjocorit de atunci încolo, bătându-l și calomniindu-l. Nu se mai temeau de nebunia și sălbăticia lui, datorită regelui victorios.

În același fel, Mântuitorul de pe cruce a învins și a umilit moartea; i-a legat mâinile și picioarele; din acest motiv, toți creștinii trec pe lângă ea și o calomniază; martirii lui Hristos batjocoresc și se joacă cu moartea; îi adresează cuvintele pe care Sfânta Biblie le scrie de la început: „Unde s-a dus puterea Ta, moarte? Unde este boldul Tău otrăvit, iad?”

Deci este aceasta o mică dovadă a slăbiciunii morții?

28. Este aceasta o mică probă a bolii morții? Sau este o mică dovadă a victoriei asupra ei de către Mântuitorul, atunci când băieții și fetele tinere în Hristos contemplă viața de aici și contemplă moartea? Căci omul se teme din fire de moarte și de destrămarea trupului; și cel mai ciudat lucru este acesta, că, după ce a îmbrăcat credința crucii, îi disprețuiește atât pe cei ce se tem din fire, cât și pe cei de moarte pentru Hristos.

Sau este o dovadă minimă a victoriei pe care Mântuitorul a adus-o asupra lui faptul că tinerii și tinerele creștine disprețuiesc viața pământească și decid să moară (martiriul)? Desigur, omul, prin firea sa, tremură în fața morții și a destrămării trupului; dar cel mai admirabil lucru este acesta: cel care îmbrățișează credința în crucea (a Domnului), disprețuiește prezentul și, de dragul lui Hristos, nu tremură în fața morții.

Iar cât despre foc, care prin natura sa arde, dacă spun că nu se teme de arderea lui, ci mai degrabă o arată slab, ceea ce este deja numit de indieni azbest; atunci cel ce nu crede în cele spuse, va dori să experimenteze cele spuse, cu toate acestea, purtând haine nearse și atacând focul, crede de aceea

Se întâmplă așa cum se întâmplă în natura focului, care are proprietatea de a arde; s-ar putea spune că există ceva care nu numai că nu se teme de arderea sa, dar se dovedește și slab; așa este azbestul care provine din India.

în boala împotriva focului; sau ca și cum cel ce vrea să vadă tiranul legat, cu toate acestea în țara și începutul trecutului cuceritorului, îl vede pe celălalt devenind un pacient teribil; așadar, dacă este necredincios, și chiar după atâția dintre acestea, și după atâția martiri în Hristos, după batjocura zilnică împotriva morții făcută de cei remarcabili în Hristos; dar dacă are încă o minte îndoielnică despre abolirea morții și sfârșitul lumii, face bine să se întrebe despre cea din urmă; dar nu dur în necredință, nici arogant față de astfel de lucruri care devin clare.

Însă, așa cum cel care ia azbestul cunoaște arderea focului spre el, iar cel care vede voința tiranului legată, trece la începutul cuceritorului; tot așa și cel care respinge victoria asupra morții primește credința lui Hristos și este condus la învățătura Lui; și vede boala morții și victoria asupra ei; căci mulți, după ce au respins-o și au batjocorit-o mai întâi, au crezut mai târziu, disprețuind astfel moartea, deoarece Hristos a devenit martorul lor.

29. Dar dacă moartea este călcată în picioare prin semnul crucii și prin credința în Hristos, atunci dacă există altceva decât o judecată adevărată, aceasta nu este altul decât acest Hristos, care este arătat ca trofeu și victorie asupra morții și care a făcut răul

Dacă, desigur, cineva nu crede în ceea ce spunem și vrea să încerce, tot ce trebuie să facă este să poarte ceva ce nu arde și nu intră în contact cu focul; atunci îi va vedea slăbiciunea.

Sau, de exemplu, dacă cineva vrea să vadă un tiran legat, cu siguranță merge în țara și împărăția învingătorului și acolo îl vede slab pe cel care a provocat frică altora.

Așadar, dacă cineva este necredincios, chiar și după atâtea; după atâția martiri ai lui Hristos și după atitudinea zilnică batjocoritoare față de moarte arătată de marii creștini (martiri); dacă, în ciuda tuturor acestora, încă se îndoiește de desființarea și sfârșitul puterii morții, cu siguranță face bine și se miră de un eveniment atât de mare. Dar, să nu pară necredincios și nerușinat în fața unor fapte atât de clare.

Așa cum cel ce testează azbestul și îi constată rezistența la puterea focului asupra lui; precum și cel ce vrea să-l vadă pe tiran închis și să meargă în țara învingătorului; tot așa și cel ce se îndoiește de înfrângerea morții, să creadă în Hristos și să fie învățat învățătura Lui. Atunci va vedea slăbiciunea morții și victoria pe care (Hristos) a obținut-o asupra ei. Căci mulți, deși la început nu au crezut și au batjocorit, apoi au crezut; și au disprețuit moartea atât de mult încât au ieșit și ei ca martiri ai lui Hristos.

Dacă, așadar, moartea este abolită prin semnul crucii și credința în Hristos, este evident – adevărul este martor – că biruitorul și biruitorul morții nu este altul decât Hristos însuși, care a abolit-o.

Și dacă mai înainte moartea avea

slab.

Și dacă înainte moartea era puternică și de aceea era cumplită, dar acum, după moartea Mântuitorului și moartea trupului și învierea Sa, este disprețuită, este clar că prin acest Hristos urcându-se pe cruce moartea este desființată și biruită.

Căci, așa cum după noapte se naște soarele și întregul pământ este luminat de el, totuși nu este îndoielnic că soarele, care a răspândit lumina pretutindeni, este cel care a alungat și întunericul și a luminat totul; tot așa moartea, disprețuită și călcată în picioare, întrucât arătarea mântuitoare a Mântuitorului în trup și sfârșitul crucii nu s-au făcut, este vădit, dacă este, că El este Mântuitorul care se arată și el în trup, care a desființat moartea și prin ea se arată zilnic în ucenicii Săi.

Căci atunci când vede oameni, fiind slabi din fire, năvălind spre moarte și necontemplând stricăciunea ei, netemindu-se de coborârea în iad, ci provocând-o de bunăvoie cu sufletele lor și nefugând de chinuri, ci preferând mai degrabă viața de apoi năvălirii spre moarte pentru Hristos; sau dacă privește generațiile de bărbați și femei și copii mici năvălind și năvălind spre moarte de dragul evlaviei în Hristos, care sunt astfel virtuoși sau care sunt astfel necredincioși și ale căror minți sunt astfel hotărâte, încât să nu înțeleagă și să nu gândească, că Hristos, despre care mărturisesc oamenii, El Însuși purtă și va da victoria asupra morții fiecăruia, îl slăbește pe cel ce își pune credința în fiecare dintre ei, având și purtând semnul crucii.

Și căci cel ce vede șarpele călcat în putere și pricina frică, acum însă, după întruparea Mântuitorului, moartea și învierea trupului Său, este disprețuită; este evident că Hristos, care S-a înălțat pe cruce, a desființat și a biruit moartea.

Așa cum se întâmplă cu soarele care vine după noapte și luminează întreaga suprafață a pământului; nu există nicio îndoială că soarele este cel care și-a răspândit lumina pretutindeni, a risipit întunericul și a luminat totul.

Astfel, după arătarea trupească și mântuitoare a Mântuitorului și moartea Sa pe cruce, moartea a fost disprețuită și desființată; și după aceasta este clar că Acesta este Mântuitorul; El, care S-a arătat în trup, a desființat moartea și zilnic, împreună cu ucenicii Săi, ridică trofee de victorie asupra ei (moartea).

Căci atunci când vede cineva oameni slabi din fire alergând spre moarte și netremurând de distrugerea pe care o provoacă; când îi vede nemergând timid în cealaltă viață, ci provocând moartea de bunăvoie; când îi vede neconsiderând tortura, ci considerând moartea preferabilă vieții pământești de dragul lui Hristos; sau când vede cineva bărbați, femei și copii mici năvălind și sărind în moarte din dragoste și respect pentru Hristos; cine este atât de nechibzuit sau atât de necredincios sau atât de miop încât să nu înțeleagă și să nu înțeleagă că Hristos, pentru care oamenii sunt jertfiți, dă tuturor victoria asupra morții? Cine nu înțelege că El face moartea slabă în fața fiecărui credincios și a fiecăruia care poartă semnul crucii? Căci cel care a cunoscut ferocitatea șarpelui mai înainte și acum îl vede topindu-se de la lovituri, nu are nicio îndoială că este mort și complet neutralizat; decât dacă mintea lui este

picioare și mai ales vede ferocitatea lui de odinioară, nu se îndoiește că este mort și a slăbit complet, decât dacă și-a pierdut mințile și nu are simțurile trupului care sunt sănătoase. Căci chiar și un leu care se joacă cu copiii, îl ignoră, fie murind, fie pierzându-și toată puterea? Întrucât acestea sunt adevărate pentru ochii celui din afară, moartea fiind astfel jucată și disprețuită de cei ce cred în Hristos, nimeni să nu se îndoiască, nimeni să nu devină necredincios, că prin Hristos moartea este desființată și stricăciunea ei este distrusă și mistuită.

30. Moartea este într-adevăr desființată pentru el, iar crucea Domnului este un trofeu pentru el, iar cea menționată anterior nu este o mică încercare.

Și de aceea, învierea nemuritoare a trupului, care are loc prin Mântuitorul și Viața comună a tuturor, Hristos, este cea mai clară dovadă a cuvintelor sau a aparențelor, pentru cei care au ochiul intelectului vindecat.

Căci dacă moartea este desființată, așa cum a arătat Cuvântul, și prin Domnul toți o calcă în picioare, cu atât mai mult a călcat-o el mai întâi în propriul său trup și a desființat-o. Iar în ceea ce privește moartea, care a fost omorâtă de el, ce pare să fie că trupul este înviat și aceasta este arătată ca un trofeu pentru el? Sau cum, dacă moartea pare a fi desființată, dacă trupul Domnului nu este înviat? Și dacă această dovadă a învierii sale nu este suficientă pentru el, nici măcar din lucrurile care se văd că se întâmplă, cred cele spuse. Căci dacă un om care este deja mort nu poate face nimic, ci harul este cu el până la mormânt, și de aceea este mulțumit, și numai faptele și acțiunile față de oameni agitată și simțurile trupești nu sunt sănătoase. În același fel, cine este acela care vede copii jucându-se cu un leu și nu înțelege că este fie mort, fie că și-a pierdut toată puterea? Așa cum, așadar, este posibil să vedem cu ochii noștri că aceste lucruri sunt adevărate, tot așa, atunci când creștinii credincioși batjocoresc și disprețuiesc moartea, nimeni să nu se îndoiască acum deloc sau să nu creadă că Hristos a abolit moartea și a oprit efectul descreșterii ei.

Ceea ce am spus mai înainte este o mare dovadă că moartea a fost desființată și crucea Domnului este trofeul victoriei asupra ei. Pentru cei care au ochi sănătoși la minte, cea mai evidentă dovadă a învierii împlinite a trupului Său prin Însuși Mântuitorul tuturor și dătătorul de viață Hristos, sunt faptele în sine și nu cuvintele.

Căci dacă moartea, așa cum am spus, a fost desființată și prin puterea Domnului toți o disprețuiesc, cu atât mai mult El Însuși este primul care calcă în picioare și desființează moartea cu propriul Său trup. Și din moment ce El a ucis moartea, ce ar putea face apoi decât să-Și învie trupul și să-l arate ca un trofeu împotriva ei (moartea)? Sau: Cum ar părea moartea desființată dacă trupul Domnului nu ar fi înviat? Dar dacă această dovadă a învierii Domnului nu este suficientă pentru nimeni, să creadă din ceea ce se întâmplă sub ochii noștri. Căci dacă o persoană moare, nu poate face nimic; capacitatea lui ajunge până la mormânt; dincolo de acesta încetează. Acțiunile și faptele față de oameni sunt proprietăți numai ale celor vii. Așadar, cine vrea să

aparțin celor vii, să vadă că este binevoitor și să devină judecător dintre cei care sunt numiți să mărturisească adevărul.

Căci Mântuitorul, lucrând astfel în oameni și zilnic din toate părțile, atât din Grecia, cât și din barbari, convingând invizibil atât de mulți să creadă în El și ascultând cu toții de învățătura Lui, mai este oare îndoielnic dacă mintea a fost înălțată de Mântuitorul și că Hristos trăiește, ci mai degrabă că El este Viața? Și atunci sunt încurcate mințile oamenilor, încât neagă legile părinților și se închină învățăturii lui Hristos? Sau Cum, a spus el, nu este El activ, căci El însuși este mort, cel care este activ și viu încetează să mai lucreze, astfel încât adulterul să nu mai comită adulter, ucigașul să nu mai ucidă, răufăcătorul să nu mai profite de nimic și, prin urmare, cel necredincios să fie pios? Cum atunci, dacă nu a înviat, ci este mort, acest demon îi alungă, îi persecută și îi supune pe cei numiți de către necredincioși zei falși vii și oameni religioși? Căci acolo unde Hristos și credința Lui sunt numiți, de acolo este alungată orice idolatrie și orice înșelăciune a demonilor este mustrată și orice demon nu suportă acest nume; dar chiar și când îl aude, fuge. Și aceasta nu este lucrarea unui om mort, ci a unui Dumnezeu viu.

Altfel, ar fi ridicol să spunem că cei pe care îi prigonește el sunt vii, iar idolii care sunt desființați sunt vii, dar că cel care îi alungă și nu se arată prin propria sa putere, ci este mărturisit de toți ca fiind Fiul lui Dumnezeu, este mort.

facă asta, să fie atent și să judece din ceea ce vede, pentru a mărturisi adevărul.

Când, așadar, Mântuitorul face minuni atât de mari printre oameni și îi convinge zilnic în secret pe atâția oameni de pretutindeni, din Grecia și din țările barbare, să vină la credința Sa; și îi face pe toți să asculte de învățătura Sa. Prin urmare, se va mai îndoi cineva dacă Mântuitorul a înviat cu adevărat și Hristos trăiește, sau mai degrabă că El este Viața? Este o caracteristică a morților să influențeze mințile oamenilor, astfel încât să tăgăduiască religia părinților lor și să îmbrățișeze învățătura lui Hristos? Sau, dacă nu acționează, din moment ce este mort, cum oprește El acțiunile celor care trăiesc și acționează? Cum acționează El astfel încât adulterul să nu mai comită adulter, ucigașul să nu mai ucidă, cel nedrept să nu mai profite de el, iar cel nelegiuit să devină pios? Dacă El nu a înviat, ci este încă mort, cum poate El să alunge și să distrugă zeii falși și demonii venerați, despre care necredincioșii spun că sunt vii? Căci acolo unde este rostit numele „Hristos” și este predicată credința Sa, acolo este îndepărtată orice formă de idolatrie; este dezvăluită orice înșelăciune demonică. Diavolul nici măcar nu poate purta numele Lui; fuge departe la simplul sunet al acestuia. Acestea, așadar, nu sunt lucrările unui om mort, ci ale unuia viu și, într-adevăr, lucrările lui Dumnezeu.

În plus, ar fi ridicol să spunem că demonii care fug și idolii care sunt desființați sunt vii; și, dimpotrivă, să spunem că este mort cel care îi alungă și, prin puterea sa, nu le permite să apară; să spunem că este mort cel pe

31. Și cei care neagă învierea se arată că au un mare control asupra lor înșiși, dacă Hristos, pe care îl numesc mort, nu este persecutat de toți demonii și zeii venerați de ei; ci mai degrabă Hristos îi controlează pe toți cât timp sunt morți. Căci dacă este adevărat că morții nu fac nimic, totuși Mântuitorul lucrează atât de mult în fiecare zi, atrăgând la evlavie, convingând la virtute, învățând despre nemurire, conducând la dorința după lucrurile cerești, dezvăluind cunoașterea Tatălui, insuflând puterea împotriva morții, fiecare arătându-se și purificând necredința idolilor; și împotriva acestora, zeii și demonii nu pot face nimic, ci mai degrabă în prezența lui Hristos devin morți, având o imaginație lentă și goală; și la semnul crucii toată magia încetează, toată medicina este desființată și toți idolii sunt pustiiți și distruși, toată plăcerea fără sens încetează și toată lumea privește de pe pământ spre cer; ce-ar fi dacă Spui mort? Hristos care lucrează atât de mult? Dar nu lucrând ca un mort însuși; sau nu lucrează deloc, ci ca un culcat fără viață, așa cum este cazul cu demonii și idolii ca fiind morți? Căci Fiul lui Dumnezeu este viu și lucrător, care lucrează zilnic și lucrează mântuirea tuturor. Și moartea este încercată zilnic, slăbită, iar idolii și demonii reușesc mai degrabă să fie morți, de aceea nu mai există nicio ezitare cu privire la învierea trupului său.

Iar cel care vorbește despre învierea trupului Domnului, apostații sunt ignoranți în ceea ce privește puterea lui Dumnezeu, Cuvântul și Înțelepciunea. Căci dacă El a luat asupra Sa un trup și l-a însușit conform succesiunii raționale, care toată lumea îl mărturisește a fi Fiul lui Dumnezeu.

Cei care resping învierea se confruntă cu o analiză intensă; căci toți demonii și zeii pe care îi venerează nu-L pot persecuta pe Hristos, pe care ei înșiși Îl consideră mort. Dimpotrivă; Hristos dezvăluie în continuare că toți sunt morți. Căci, dacă este adevărat că morții nu pot face nimic, și pe de altă parte, Mântuitorul face atât de multe în fiecare zi, cum ar fi: atrage la evlavie, convinge de virtute, învață nemurirea, îndeamnă la dorința divină, dezvăluie cunoașterea Tatălui, inspiră putere împotriva morții, se arată tuturor și dărâmă nelegiuirea idolilor.

Niciunul dintre aceste lucruri nu pot face zeii și demonii necredincioșilor; ci mai degrabă sunt amorțiți de prezența lui Hristos, pentru că apariția lor este lipsită de conținut. Cu semnul crucii, orice formă de magie este dizolvată; orice act magic este desființat și toți idolii rămân pustii și abandonați; orice plăcere irațională se oprește și toată lumea își întoarce privirea de la pământ la cer. Pe cine va numi cineva mort? Este oare Hristos, care face atâtea lucrări? Dar nu este potrivit ca un mort să lucreze. Sau îl va numi mort pe cel care nu face nimic, ci stă ca și cum ar fi fără viață, ceva care caracterizează demonii și idolii ca ființe moarte? Căci Fiul lui Dumnezeu este viu și zilnic acționează și lucrează; El lucrează mântuirea tuturor. Moartea este din nou arătată zilnic ca fiind slăbiciune; la fel sunt arătați idolii și demonii ca fiind morți.

Ca o concluzie a tuturor acestora, nimeni nu se mai îndoiește de învierea trupului lor.

așa cum a arătat Cuvântul, ce vede Domnul să facă în privința asta? Sau cine vede sfârșitul devenirii trupului, odată ce a ajuns la el prin Cuvânt? Căci nu era posibil să nu moară, întrucât El era deja muritor și, mai presus de toate, S-a oferit pe Sine însuși morții; pentru care har S-a zidit și Mântuitorul. Și a rămas mort, nu viu, pentru acest scop, ca să devină un templu al Vieții. Prin urmare, a murit ca muritor; dar a înviat prin viața din El, iar faptele sunt un semn al învierii.

Cel care nu crede în învierea trupului Domnului pare să ignore puterea Cuvântului și Înțelepciunea lui Dumnezeu. Căci, din moment ce a primit un trup și, ca o consecință naturală, l-a făcut al Său, așa cum am arătat prin cuvântul nostru, ce ar fi trebuit să facă Domnul? Sau care ar fi trebuit să fie scopul trupului, în care Însuși Cuvântul locuia? Era cu neputință ca El să nu moară, pentru că era muritor și S-a oferit morții pentru toți; din acest motiv, Mântuitorul a luat trupul pentru Sine. Era cu neputință ca El să rămână mort din nou, pentru că devenise locașul adevăratei Vieți. De aceea, a murit la fel de muritor cum era; dar a trăit din nou pentru că avea viață în El; aceste fapte dovedesc învierea.

32. Dacă nu se vede, se crede și se înălță, și este firesc ca cei care nu cred să o nege. Căci Dumnezeu însuși nu poate fi văzut, ci este cunoscut prin faptele Sale, așa cum spune și mai sus.

Dacă faptele nu sunt, este bine pentru ei să nu creadă în absența aparențelor; dar dacă faptele mărturisesc și arată clar, de ce neagă atât de clar viața învierii? Căci au fost încercați și în intelect, dar chiar și cu simțurile exterioare văd puterea și divinitatea incontestabilă a lui Hristos.

Ar fi orb dacă nu ar vedea soarele, dar chiar percepând căldura generată de acesta, nu ar ști că soarele este deasupra pământului.

La fel, cei care se ceartă dacă cred sau nu, nu doar orbindu-se față de adevăr, ci și cunoscând puterea altor credincioși, nu ar trebui să nege divinitatea lui Hristos și învierea

Dar dacă nu cred că El a înviat pentru că nu-L văd, este timpul ca necredincioșii să nege chiar și lucrurile naturale. Căci este o caracteristică a lui Dumnezeu să nu-L vadă, ci să-L cunoască din faptele Sale, așa cum am spus mai sus.

Dacă deci nu există fapte, ei fac bine și nu cred în Cel ce nu se vede; dar dacă faptele „strigă” și arată clar, de ce neagă ei în mod voit viața atât de evidentă a învierii? Chiar dacă mintea lor a fost vătămată, ei pot vedea cu simțurile lor exterioare puterea și divinitatea de netăgăduit a lui Hristos.

Pentru că până și o persoană oarbă, care nu poate vedea soarele, percepe căldura pe care acesta o emite și crede că soarele există deasupra pământului.

Așadar, chiar și cei care au obiecții – chiar dacă nu cred și rămân orbi față de adevăr – recunoscând puterea celor care cred, să nu nege divinitatea lui

săvârșită de el.

Căci ei spun că, dacă Hristos ar fi murit, nu ar fi scos demonii și nu ar fi distrus idolii; căci, dacă ar fi murit, demonii nu L-ar fi ascultat.

Și dacă ei îi prigonesc pe față numele, adică dacă este sau nu mort, mai ales că demonii și văzând lucruri nevăzute de oameni ar putea ști dacă Hristos este mort și nu-L pot asculta în niciun fel.

Dar acum demonii, care nu cred, văd că El este Dumnezeu și, din această cauză, fug și cad la pământ înaintea Lui, zicând: „Te-am văzut, Sfinte al lui Dumnezeu!” și: „Ce avem noi a face cu tine, Fiul lui Dumnezeu? Te rog, nu mă chinui!” Despre acei demoni care mărturisesc și despre acele lucrări care mărturisesc astăzi, este evident și nimeni nu îndrăznește să nege adevărul, că Mântuitorul și-a înviat propriul trup și că El este adevăratul Fiu al lui Dumnezeu, din care este același Cuvânt și Înțelepciune și Putere care există de la Tatăl, care după veacuri, pentru mântuirea tuturor, a luat un trup și a învățat lumea despre Tatăl și a desființat moartea și a dăruit toată nestricăciunea prin făgăduința învierii, de la începutul căreia și-a înviat propriul trup, iar acest trofeu împotriva morții și a stricăciunii ei a fost arătat prin semnul crucii.

33. Având astfel aceste lucruri și substanța evidentă a dovezii privind învierea trupului și victoria asupra morții realizată de Mântuitorul, aduceți-le la iveală și să examinăm necredința iudeilor și batjocura grecilor.

Hristos și învierea Sa.

Căci este evident că, dacă Hristos ar fi murit, nu ar fi alungat demonii și nu ar fi jefuit idoli, căci demonii nu ar asculta un mort. Dar, din moment ce fug de invocarea numelui Său, este sigur că El nu este mort; mai mult, demonii văd lucruri pe care oamenii nu le văd și pot ști dacă Hristos este mort, așa că nu-L vor asculta deloc.

Acum însă, ceea ce cei răi nu cred, demonii văd, și anume că există un Dumnezeu; de aceea fug de El și Îl imploră, spunând ceea ce i-au spus în viața sa pământească: „Știm cine ești; alesul lui Dumnezeu”; și în altă parte: „Du-te, ce vrei de la mine, Fiule al lui Dumnezeu? Te implor, nu mă chinui.”

În timp ce demonii mărturisesc și faptele mărturisesc zilnic, este evident – și nimeni să nu se aroganță față de adevăr – că Mântuitorul a înviat trupul Său; că este și adevăratul Fiu al lui Dumnezeu; că purcede de la Tatăl și este Cuvântul, Înțelepciunea și Puterea Sa. În anii următori, pentru mântuirea tuturor, El a luat un trup omenesc și a învățat întreaga lume despre Tatăl Său; a desființat moartea și a dăruit tuturor nestricăciunea cu făgăduința învierii. El a făcut începutul învierii prin învierea propriului Său trup. Și Și-a arătat trupul cu semnele crucii (răstignirea) ca un trofeu al victoriei asupra morții și stricăciunii.

Întrucât, așadar, aceste lucruri stau așa și dovada învierii trupești a Mântuitorului și a victoriei pe care a obținut-o asupra morții este evidentă, să trecem la examinarea necredinței evreilor și a batjocurii păgânilor.

Căci chiar și atunci, poate că evreii nu vor crede, iar grecii vor râde, argumentând împotriva necuviinței crucii și a întrupării lui Dumnezeu Cuvântul; dar împotriva amândurora cuvântul nu-și găsește locul, și într-adevăr împotriva lor am dovezi clare.

Evreii însă, care sunt apostați, au citit de atunci scripturile, de sus și de jos, și toate scripturile inspirate de Dumnezeu, iar aceste cuvinte sunt enunțate clar.

Căci s-a profețit de sus despre minunea care avea să se întâmple fecioarei și despre nașterea prezisă care avea să urmeze, zicând: „Iată, fecioara va zămisli și va naște un fiu și-i vor pune numele Emanuel, care, tâlcuit, înseamnă: Dumnezeu este cu noi.” Și Moise, care era într-adevăr mare și era crezut de ei a fi adevărat, în ceea ce privește întruparea Mântuitorului, a testat mai degrabă spusele decât pe cele mari și a devenit un adevărat cunoscător, zicând: „O stea va răsări din Iacov și un om din Israel și va zdrobi capetele Moabului.” Și iarăși: „Cât de bune sunt casele tale, Iacove, corturile tale, Israele, ca niște copaci umbroși, ca niște grădini lângă râuri și ca niște corturi pe care le-a sădit Domnul, ca niște cedri lângă ape. Un om va ieși din sămânța lui și va domni peste multe neamuri.” Și iarăși Isaia: „Înainte ca copilul să știe să-și cheme tată sau mamă, puterea Damascului va fi luată și câinii Samariei dinaintea împăratului Asiriei.” Că sunt un om este evident, prin aceste lucruri este prezis.

Și că Domnul tuturor este cel care vine, ei prevestesc din nou, zicând: „Iată, Domnul șade pe un nor gros și va veni în Egipt și va clătina lucrările mâinilor Egiptului”. Și din acest motiv Tatăl îl

Căci în aceste lucruri evreii dau dovadă de necredință, în timp ce păgânii batjocoresc; ei batjocoresc faptul rușinos al răstignirii și întrupării Cuvântului lui Dumnezeu. Dar discursul nostru nu va ezita să testeze ambele opinii, întrucât are dovezi clare împotriva lor.

Necredința evreilor este condamnată de Sfânta Biblie, pe care și ei o studiază. Căci pretutindeni și în general, Biblia inspirată de Dumnezeu vorbește despre aceste evenimente; cuvintele ei sunt clare.

Profeții au prezis mai întâi, încă din cele mai vechi timpuri, minunea fecioriei și a nașterii (Fecioarei Maria), zicând: „Iată, fecioara va rămâne însărcinată și va naște un fiu și-i vor pune numele Emanuel, care se tâlcuiește: Dumnezeu este cu noi”.

Într-adevăr, Moise, omul mare și vrednic de încredere al evreilor, a considerat mărețe cele spuse despre întruparea Mântuitorului și le-a inclus în cartea sa, zicând: „O stea va răsări din Iacov și un om din Israel, care va zdrobi pe căpeteniile Moabului.” Și iarăși zice: „Ce frumoase sunt locuințele tale, Iacove, corturile tale, Israele! Sunt întinse ca niște văi și ca niște rai pe malurile râurilor; ca niște corturi pe care le-a ridicat Domnul, ca niște cedri lângă ape. Din sămânța lui va ieși un om care va stăpâni peste multe neamuri.” Și iarăși Isaia zice: „Înainte ca copilul să știe să zică: «Tată» sau «Mamă», puterea Damascului va fi în mâinile regelui Asiriei.”

Din aceștia, așadar, este prezis că el va deveni om. Și din nou prevestesc că cel care vine este Domnul tuturor; ei spun:

cheamă înapoi, zicând: „Din Egipt l-am chemat pe fiul meu”.

„Iată, Domnul este pe un nor iute și va veni în Egipt, unde cu un cutremur vor fi răsturnați idolii ei făcuți de mână.” Și de acolo din nou Tatăl îl cheamă înapoi, zicând: „Din Egipt l-am chemat pe fiul meu înapoi.”

34. Nici această moarte nu este ținută sub tăcere, ci este consemnată foarte clar în dumnezeiești Scripturi. Și pentru cauza morții, pe care a îndurat-o nu pentru sine, ci pentru nemurirea și mântuirea tuturor, și pentru uneltirile iudeilor și pentru ocările făcute lui de ei, nu se temeau să spună că el este ignorant în toate aceste lucruri și este înșelat.

Nici moartea lui nu este ținută secretă; dimpotrivă, Biblia o descrie foarte clar. Nu s-a temut să spună nici măcar cauza morții sale, că nu a suferit o moarte naturală, ci a murit pentru nemurirea și mântuirea tuturor oamenilor; nici nu ascunde comploturile evreilor și insultele pe care i le-au aruncat. Astfel, nimeni nu poate spune că nu i-a auzit și să fie indus în eroare.

Ei spun: „Un om este rănit și vede că șchiopătează, pentru că are fața întoarsă; este umilit și nu este luat în seamă.”

Sfânta Biblie spune, așadar, despre el: „Un om al durerii, obișnuit cu suferința și disprețuit; a fost disprețuit și socotit ca o nimica toată. Totuși, El Însuși a purtat păcatele noastre și a dus necazurile noastre; totuși, L-am considerat lovit de Dumnezeu, lovit și zdrobit. Dar El a fost rănit pentru fărădelegile noastre, a fost zdrobit pentru fărădelegile noastre; pedeapsa care ne-a adus pacea a fost peste El; și prin rănile Lui suntem vindecați.”

El a purtat păcatele noastre și a fost smerit pentru noi; totuși noi L-am gândit că este în durere, în durere și în durere. Dar El a fost rănit pentru fărădelegile noastre, a fost zdrobit pentru nelegiuirile noastre; pedeapsa care ne dă pacea a fost peste El și prin rănile Lui am fost vindecați.” Minunați-vă de dragostea Cuvântului, că pentru noi a fost necinstit, ca noi să fim onorați. „Căci toți rătăceau ca niște oi, fiecare s-a rătăcit pe calea lui; dar Domnul L-a dat pentru păcatele noastre și nu Și-a deschis gura când a fost lovit.

El s-a minunat de dragostea lui Dumnezeu; pentru noi este necinstit, ca noi să fim făcuți drepți. Căci El spune: „Noi toți rătăceam ca niște oi și ne-am abătut de la calea noastră, dar Dumnezeu L-a izbăvit (pe Fiul Său) pentru păcatele noastre. Și El, fiind chinuit, nu Și-a deschis gura.

„El a fost dus ca o oaie la tăiere și ca un miel înaintea celui ce-l tunde, mut, așa că nu-și deschide gura; în smerirea Lui a venit judecata Lui.” De aceea, ca să nu-l considerăm un om obișnuit, el prefigurează calomniile oamenilor și puterea care este împotriva Lui și neasemănarea firii Sale față de noi, ne

Ca o oaie a fost dus la tăiere și ca un miel mut înaintea celui ce-l tunde; de aceea n-a deschis gura; în smerirea Lui a fost luat din poporul Său.”

Apoi, ca nimeni să nu-l considere un

spune Scriptura, zicând: „Și se va spune despre generația Lui? Că viața Lui a fost luată de pe pământ. Pentru nelegiuirile poporului a fost adus la moarte.

„Îl voi îngropa pe cel rău și-l voi da pe cel bogat la moarte, pentru că n-a săvârșit nicio nelegiuire și nu s-a găsit viclenie în gura lui. Domnul îl va curăți de urgie.”

muritor de rând, din cauza pasiunii sale, Sfânta Biblie anticipează suspiciunile oamenilor și ne vorbește despre puterea sa și despre neasemănarea firii sale față de a noastră: „Cine va vesti generația lui? Viața lui a fost ștearsă de pe pământ.

Din cauza nelegiuirilor poporului, a fost dus la moarte.

„I s-a dat un mormânt cu cei răi și moartea i-a fost rânduită cu cei bogați. Pentru că nu săvârșise nicio silnicie și nu s-a găsit viclenie în gura lui. Dumnezeu a binevoit să-l curețe prin patima și rănile lui.”

35. Poate că ați auzit de profeția morții și căutați să aflați despre semnificația crucii. Căci nici aceasta nu este tăcută, ci este și foarte lămurită de sfinți.

Căci Moise mai întâi prevestește cu glas tare, zicând: „Vezi viața ta atârnând înaintea ochilor tăi și nu crezi.” Și prorocii împreună cu el mărturisesc din nou despre aceasta, zicând: „Cât despre mine, ca un miel fără păcat, dus la junghiere, n-am făcut nimic; au urzit răul împotriva mea, zicând: «Veniți, să punem lemne în pâinea lui și-l vom smulge viu din pământ!»” Și iarăși: „Mi-au străpuns mâinile și picioarele, mi-au zdrobit toate oasele, mi-au împărțit hainele între ei și pentru haina mea au tras la sorți.” Dar moartea este trecătoare și se face pe lemn, nu există alta decât crucea; și în nicio altă moarte nu sunt fixate mâinile și picioarele, decât numai pe cruce.

Și pentru că urgia Mântuitorului și toate neamurile de pretutindeni au început să se închine lui Dumnezeu, nu au neglijat acest lucru; ci există și o amintire a

Dar poate că, auzind profețiile despre moartea lui, ai întreba și ce se spune despre cruce. Căci nici acest fapt nu rămâne sub tăcere. Profeții l-au declarat și foarte clar.

Mai întâi, Moise vestește cu glas tare, zicând: „Îți vei vedea viața atârnând înaintea ochilor tăi și nu vei crede”.

Și profeții de mai târziu mărturisesc despre aceasta (cruce), spunând: „Eram ca un miel nevinovat care este dus la tăiere și nu știam; au urzit răul împotriva mea și au zis: Veniți, să distrugem pomul cu rodul lui și să-l distrugem dintre cei vii.”

Și în altă parte spune: „Mi-au străpuns mâinile și picioarele, mi-au numărat toate oasele; mi-au împărțit hainele între ei și pentru cămașa mea au tras la sorți”.

Și nu există altă moarte în văzduh și pe lemn decât cea a crucii. Și în nicio altă moarte nu sunt străpunse mâinile și

acestora în sfintele scripturi.

„Căci iată este rădăcina lui Iese și Cel ce se ridică să fie Căpetenia neamurilor, în el vor nădăjdui neamurile.” Acestea sunt doar câteva lucruri care dovedesc ce se întâmplă.

Și toată Scriptura s-a împlinit, întărind necredința iudeilor.

Căci care dintre oamenii drepți, dintre sfinții profeți și dintre patriarhi, consemnați în dumnezeiești scripturi, s-au născut doar dintr-o fecioară? Sau femeile, fără bărbat, s-au putut autosufici pentru a forma bărbați? Nu a fost Abel din Adam, nici Enoh din Iared, nici Noe din Lameh, nici Avraam din Terah, nici Isaac din Avraam, nici Iacov din Isaac? Nu a fost Iuda din Iacov, nici Moise și Aaron din Amram? A fost Samuel născut din Elcana, a fost David din Iese, a fost Solomon din David, a fost Ezechia din Ahaz, a fost Iosia din Amos, a fost Isaia din Amos, a fost Ieremia din Hilchia, a fost Ezechiel din Buz? Nu a avut fiecare ca lider pe tatăl nașterii? Cine s-a născut doar dintr-o fecioară? Că și profetul a acordat o mare atenție semnificației acestui lucru.

Și a cui naștere a precedat o stea în ceruri, iar lumea a însemnat pe Cel ce S-a născut? Căci Moise, când s-a născut, a fost ascuns de părinții săi; dar David nu a fost auzit de vecinii săi, nici marele Samuel nu l-a cunoscut, dar s-a născut, dacă era încă fiul lui Iese; și Avraam, prin urmare, a fost cunoscut de vecinii săi ca un mare eveniment. Iar martorul nașterii lui Hristos nu a fost un om, ci o stea care a apărut în ceruri, de unde a coborât.

picioarele decât în cea a crucii.

Și că odată cu întruparea lui Hristos toate neamurile de pretutindeni au început să-L cunoască pe adevăratul Dumnezeu, iar acest lucru nu l-au lăsat nespus profeții; Sfânta Biblie îl menționează; spune în mod specific: „El va fi rădăcina lui Iese și steagul care va cârmui peste neamuri; la el vor alerga toate neamurile.” Aceste puține lucruri sunt suficiente pentru a dovedi faptele.

Fiecare profeție a Sfintei Scripturi s-a împlinit și verifică necredința evreilor. Căci care dintre drepți, profeți și patriarhi, despre care vorbește Sfânta Scriptură, s-a născut vreodată fizic doar dintr-o fecioară? Sau care femeie, fără bărbat, a reușit să aducă la viață (să nască) oameni prin ea însăși? Nu s-a născut Abel din Adam, Enoh din Iared, Noe din Lameh, Avraam din Terah, Isaac din Avraam și Iacov din Isaac? Nu s-a născut Iuda din Iacov, Moise și Aaron din Amram? Nu s-a născut Samuel din Elcana, David din Iese, Solomon din David, Ezechia din Ahaz, Iosia din Amos, Isaia din Amos, Ieremia din Hilchia, Ezechiel din Buz? Nu are fiecare tatăl său drept cauză a nașterii sale? Cine, așadar, s-a născut doar dintr-o fecioară? Căci profetul a fost foarte interesat să sublinieze semnificația acestui fapt.

La nașterea cui a apărut o stea care a alergat pe cer și a vesti întregii lumi pe cel care se născuse? Moise, de exemplu, a fost ascuns de părinți când s-a născut. David nu a fost auzit de vecinii săi și nici măcar de marele profet Samuel; a întrebat chiar dacă Iese mai are un copil. Avraam, în schimb, a devenit cunoscut vecinilor săi abia când a crescut. Dar pentru nașterea lui

Hristos nu avem niciun martor omenesc, ci o stea care a strălucit pe cer; de acolo a coborât pe pământ.

36. Și care dintre regii care au fost făcuți „înainte să se poată numi tată sau mamă” a domnit și a luat trofee împotriva dușmanilor? Nu a domnit David la vârsta de treizeci de ani și a domnit Solomon la vârsta tânără? Nu a trecut Ioas la împărăție, împlinind șapte ani, și nu a preluat autoritatea și mai tânărul Iosia, în vârstă de aproximativ șapte ani? Dar chiar și aceștia, având în vedere această vârstă, au putut să-și numească tată sau mamă.

Cine dintre cei care au devenit regi, înainte „de a putea rosti numele tatălui sau al mamei sale”, a domnit și a obținut victorii asupra dușmanilor? Nu a domnit David când avea treizeci de ani? Și nu a devenit tânărul Solomon rege? Și nu a urcat Ioas pe tronul regal la vârsta de șapte ani? Și nu a preluat Iosia, cel de mai târziu, împărăția la vârsta de șapte ani? Dar și ei, în ciuda faptului că erau la o vârstă atât de fragedă, puteau rosti numele tatălui sau al mamei lor.

Cine este atunci cel care domnește aproape înainte de naștere și care alungă dușmanii? Și cine a devenit regi în Israel și în Iuda, au întrebat evreii, din moment ce toate națiunile sperau și aveau pace? Și nu li se opuneau ei din toate părțile? Cât timp a existat Ierusalimul, războiul a fost un lucru constant pentru ei și toată lumea lupta împotriva lui Israel, asirienii asuprindu-i, egiptenii persecutând-i și babilonienii călare; și era minunat că îi aveau chiar și pe sirienii din vecinii lor luptând împotriva lor.

Cine este, așadar, cel care înainte de a se naște este rege și distruge dușmanii? Să ne spună istoricii evrei: care rege din regatul lui Israel și Iuda a fost un astfel de rege, în care toate națiunile puteau nădăjdui și care a făcut pace? Și nu au fost atacați de peste tot? De la zidirea Ierusalimului, au avut un război continuu și toată lumea a luptat împotriva lui Israel: asirienii i-au asuprit, egiptenii i-au persecutat și babilonienii i-au cucerit; și ceea ce este cel mai ciudat, chiar și vecinii lor, sirienii, au luptat împotriva lor.

Nu a luptat David împotriva lor în Moab și nu i-a nimicit pe sirieni, nu i-a păzit Iosia, nu i-a însoțit lașitatea lui Ezechia, nu a fost aroganța lui Sanherib, nu s-au luptat Moise amaleciții, nu s-au opus amoriților lui Iosua, fiul lui Nun, iar locuitorii Ierihonului s-au așezat împotriva lor? Și a fost oare o chestiune de prietenie între neamuri și Israel? Cei în care se pune nădejdea neamurilor sunt vrednici de văzut, căci se vede și este imposibil ca un profet să mintă.

Sau nu a luptat David împotriva moabiților și nu i-a nimicit pe sirieni? Nu s-a ferit Iosia de vecinii săi și nu s-a temut Ezechia de ambiția lui Sanherib? Nu s-au luptat amaleciții împotriva lui Moise și amoriții, asemenea locuitorilor Ierihonului, nu i s-au opus lui Iosua? Și, în general, nu erau națiunile complet ostile lui Israel? Merită să vedem, așadar, cine este cel în care națiunile își pun nădejdea; căci el trebuie să existe, din moment ce este imposibil ca un

Și care dintre sfinții profeți sau patriarhi

de sus a avut moartea pe cruce pentru mântuirea tuturor? Sau care a fost rănit și înviat pentru sănătatea tuturor? Și care dintre cei drepți sau dintre regi a coborât în Egipt, și în drumul său jos au pierit idolii egiptenilor? Căci Avraam a coborât, și iarăși idolatria era împotriva tuturor. Moise s-a născut acolo și nu exista acolo religie a celor rătăciți.

profet să mintă.

Care dintre sfinții profeți sau patriarhi din vechime a murit pe cruce, pentru ca toți oamenii să fie mântuiți? Sau cine a fost rănit și ucis, pentru ca toți să-și capete sănătatea? Care dintre drepți sau regi a coborât în Egipt și odată cu coborârea lui s-a întâmplat ca idolii egiptenilor să fie răsturnați? Avraam a coborât în Egipt, dar din nou idolatria a fost dominantă. Moise s-a născut acolo, dar religia rătăcirii nu a scăzut deloc.

37. Și cei despre care este mărturisit în Scriptură, au avut mâinile și picioarele străpunse sau au fost toți spânzurați pe lemn și au fost răstigniți pentru mântuirea tuturor? Căci Avraam a murit pe un pat de eclipse; și Isaac și Iacov, având-și picioarele zdrobite pe un pat, au murit. Moise și Aaron pe munte, David în casă a fost împlinit, nesuferind nicio urzeală din partea poporului. Și, deși a fost căutat de Saul, totuși a fost scăpat nevătămat. Isaia a fost blestemat, dar nu spânzurat pe lemn; Ieremia a fost hulit, dar nu condamnat, a murit; Ezechiel a suferit, dar nu pentru popor, ci pentru lucrurile spuse împotriva poporului.

Dintre cei despre care ne vorbește Biblia, ale căror mâini și picioare au fost străpunse? Sau, în general, cine a fost spânzurat pe lemn și a murit pe cruce pentru mântuirea tuturor? Căci Avraam, la sfârșitul vieții sale, a murit în patul său; Isaac și Iacov și-au întins și ei picioarele pe pat și au murit.

Moise și Aaron au murit pe munte, David în casa lui, fără să sufere vreun rău din partea poporului. Deși Saul l-a urmărit, a scăpat fără să sufere nimic. Isaia a fost tăiat în bucăți, dar nu spânzurat pe lemn. Ieremia a fost blestemat, dar nu a murit condamnat. Ezechiel a suferit, dar nu de dragul poporului, ci pentru a arăta ce rele se vor întâmpla oamenilor în viitor.

Atunci aceștia și cei care au suferit au fost oameni, care erau toți după asemănarea firii; iar cel care este însemnat de Scripturi ca suferind mai presus de toate, nu este numit doar om, ci viața tuturor și este, de asemenea, asemănător în natură cu oamenii. „Căci iată, omule, viața ta atârnă înaintea ochilor tăi” și: „Cum va spune generația lui?” Căci dintre toți sfinții generația poate fi spusă de sus și de unde a venit fiecare; dar despre cel care este destinat vieții, cuvintele divine semnifică generația ca fiind de nedescris. Unde

Atunci ei, deși sufereau, erau oameni, asemănători prin natură cu toți ceilalți.

Însă El, despre care Scriptura a profețit că va fi jertfit pentru toți, nu a fost un simplu om, ci viața tuturor, deși în fire era asemenea oamenilor. Căci Scriptura zice: „Îți vei vedea viața atârnând înaintea ochilor tăi” și iarăși: „Cine va vesti generația Lui?”

Căci despre originea tuturor sfinților,

este acela despre care Scripturile divine spun aceste lucruri? Sau au vestit profeții aceste lucruri despre el? Dar nu există altul în Scripturi, decât Mântuitorul comun al tuturor, Cuvântul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos.

Căci acesta este cel născut dintr-o fecioară și om pe pământ, vizibil și inexplicabil, având o generație după trup. Căci nimeni nu poate spune că este tatăl său după trup, întrucât trupul său nu a fost din om, ci numai dintr-o fecioară.

Așa cum tatăl lui David și al lui Moise și toți patriarhii își pot urmări genealogiile, tot așa nimeni nu poate urmări generația Mântuitorului după trup din om. El este cel care a făcut ca steaua să semnifice nașterea trupului. Căci El vede Cuvântul coborând din cer, din cer are și sensul; și Îl vede pe Împăratul creației venind, evident cunoscut întregii lumi.

El s-a născut în Iudeea, iar cei din Persia au venit să i se închine. El este cel care, chiar înainte de apariția fizică, a obținut victoria asupra demonilor potrivnici și trofee împotriva idolatriei.

Toți din toate părțile, cei din neamuri, amintindu-și de obiceiurile strămoșilor și de necredința idolilor, își pun de aceea nădejdea în Hristos și se înscriu Lui, ca și cum ar fi ciudat să vadă așa ceva cu ochii lor. Căci niciodată înainte necredința egiptenilor nu a încetat, decât atunci când Domnul tuturor, călare ca pe un nor, S-a coborât acolo în trup și a desființat rătăcirea idolilor și toți s-au dus la El și prin El la Tatăl.

Acesta este Cel care a fost răstignit ca după ce se informează, se poate spune cine este fiecare și de unde vine; dar Cel ce este viața, originea lui este nesecată, după cum spune Sfânta Scriptură. Cine este, așadar, acela despre care Sfânta Scriptură spune aceste lucruri? Sau cine este atât de mare încât și prorocii au prezis atâtea lucruri despre el? Căci nimeni altul nu se găsește atât de mare în Sfânta Scriptură, afară de Mântuitorul comun al tuturor, Domnul nostru Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu. Căci El este Cel ce S-a născut din fecioară și S-a întrupat și a cărui rădăcină omenească a generației este necunoscută. Nu este nimeni care să-i poată numi tatăl trupesc, pentru că trupul său nu a venit dintr-un om, ci numai dintr-o fecioară.

Așa cum se poate urmări genealogia lui David, Moise și a tuturor patriarhilor, tot așa nu se poate urmări descendența umană a Mântuitorului pe partea paternă. El a fost cel care a creat steaua pentru a semnifica nașterea Sa fizică. Căci, din moment ce Cuvântul a venit din cer, era necesar ca mesajul nașterii Sale să fie dat din cer. Și din moment ce cel care urma să vină era Regele creației, întregul univers ar trebui să-L cunoască clar.

Deși s-a născut în Iudeea, perșii au venit să i se închine. El este cel care, chiar înainte de întruparea sa, a câștigat victoria asupra demonilor potrivnici și a câștigat trofeele împotriva idolatriei.

Prin urmare, toți păgânii din toate neamurile au renunțat la obiceiurile strămoșilor și la lipsa de evlavie a idolilor; își pun de aceea nădejdea în Hristos și devin soldații Lui, lucru pe care îl putem vedea cu ochii noștri. Căci niciodată înainte lipsa de evlavie a

martor al soarelui și al creației și căruia i s-a adus moartea; și prin moartea Lui a venit toată mântuirea și toată creația este răscumpărată. Acesta este Cel care este viața tuturor și care, asemenea unei oi pentru mântuirea tuturor, și-a dat trupul morții împotriva sufletului său, nici măcar evreii nu cred.

egiptenilor nu încetase, decât atunci când Domnul Atotputernic S-a coborât acolo trupește, ca pe un nor; acolo a desființat rătăcirea idolilor și i-a atras pe toți la Sine și i-a condus apoi la Tatăl Său.

El este Cel care a fost răstignit, având ca martori soarele, creația și cei care l-au ucis. Și prin moartea Lui s-a săvârșit mântuirea tuturor și întreaga creație a fost răscumpărată. El este viața tuturor și Cel care, asemenea unei oi, Și-a dat trupul morții pentru mântuirea tuturor, deși evreii nu cred în El.

38. Căci dacă nu socotesc că aceste lucruri sunt suficiente pentru ei înșiși, sunt convinși de alții, din moment ce au și ei învățați. Căci despre cine zic profeții: „M-am arătat celor ce nu Mă căutau, am fost găsit de cei ce nu întrebau. Am zis: «Iată, sunt pentru un neam care nu cheamă Numele Meu; Mi-am întins mâinile către un popor care a refuzat și m-a împotrivit?» Cine este cel ce este arătat? El le spune iudeilor: „Căci dacă este profet, când se va ascunde ca să se arate după aceea? Cine este acest profet care este arătat din nevăzut și își întinde mâinile pe cruce? Dintre ei nu este niciunul neprihănit, ci numai Cuvântul lui Dumnezeu, care a fost netrupesc în fire și s-a arătat în trup pentru noi și a pătimit pentru noi.”

Sau dacă aceasta nu este de ajuns pentru ei, chiar dacă i-au neascultat pe alții, văzând astfel clar controlul; căci Scriptura spune: „Întăriți-vă cu mâinile întinse și cu genunchii slăbănogi; rugați-vă celor slabi de minte pentru pricepere; fiți tari, nu vă temeți; iată, Dumnezeul nostru va judeca și va răsplăti, va veni și ne va mântui; atunci ochii orbilor se

Dacă nu consideră aceste lucruri suficiente pentru a-i convinge, să fie măcar convinși de alte profeții pe care le au. Căci despre cine spun profeții: „M-am descoperit celor ce nu Mă căutau; am fost găsit de cei ce nu Mă întrebau; am zis: «Iată, sunt în mijlocul unui neam care nu cheamă Numele Meu; Mi-am întins mâinile către un popor neascultător și răzvrătit»?” Cineva i-ar putea întreba pe evrei: cine este atunci cel care s-a arătat? Dacă este profet, să ne spună când s-a ascuns, pentru a se arăta mai târziu. Și cine este acest profet care s-a ascuns și apoi s-a arătat și și-a întins mâinile pe cruce? El nu este unul dintre cei drepți; el este doar Cuvântul lui Dumnezeu, care este netrupesc în natură, ci pentru noi a luat trup și a suferit pentru mântuirea noastră.

Dacă aceasta nu-i satisface, măcar să le fie rușine de restul, căci vor vedea în ei dovada clară. Căci Sfânta Scriptură spune: „Întăriți mâinile care atârnă și picioarele care atârnă; spuneți celor ce se tem: «Fiți tari și nu vă temeți, căci iată, Dumnezeul nostru vine cu răzbunare; El va veni și ne va mântui.

vor deschide și urechile surzilor vor auzi; atunci șchiopii vor sări ca cerbii și limba muților va cânta.” Ce pot spune ei despre aceasta sau cum pot îndrăzni să o facă? Căci profeția semnifică locuirea lui Dumnezeu și El cunoaște semnele și timpul prezenței Sale; căci orbii văd, șchiopii merg, surzii aud și șchiopii vorbesc cu limbile lor, ele vorbesc despre prezența divină care are loc. Când s-au întâmplat astfel de semne în Israel sau când s-au întâmplat astfel de lucruri în Iudeea, ei au vorbit.

Naaman leprosul a fost curățit, dar surzii n-au auzit, nici șchiopii n-au umblat. Ilie și Elisei au înviat morții, dar orbii din naștere n-au văzut. Căci este într-adevăr o mare minune să înviezi morții, dar nu una ca aceasta, pe care a făcut-o Mântuitorul. În afară de lepros și de morții văduvei, Scriptura tace, însă, dacă s-a întâmplat ca șchiopii să umble și orbii să vadă, cuvântul n-a omis să declare aceste lucruri. Și pentru că tace în Scriptură, este clar că aceste lucruri nu s-au întâmplat mai înainte.

Când s-au întâmplat aceste lucruri, dacă nu când acest Cuvânt al lui Dumnezeu în trup le-a făcut? Și când s-au întâmplat, dacă nu când șchiopii au mers, și șchiopii s-au făcut sănătoși, și surzii au auzit, și orbii din naștere au văzut? Din acest motiv și iudeii care priveau atunci spuneau, ca și cum n-ar fi auzit niciodată de aceste lucruri întâmplându-se: „De când se începe lumea, nu s-a auzit niciodată că cineva a deschis ochii unui orb din naștere; dacă omul acesta n-ar fi de la Dumnezeu, n-ar putea face nimic.”

Atunci se vor deschide ochii orbilor și urechile surzilor vor auzi; atunci șchiopii vor sări ca cerbii și limba muților va cânta.”

Ce pot spune ei atunci despre această profeție sau cum îndrăznesc să o vadă înaintea lor? Căci profeția declară că Dumnezeu va deveni om și face cunoscute semnele și timpul prezenței Sale. Faptul că orbii văd, șchiopii umblă, surzii aud și limba muților vorbește mult, toate acestea (semnele miraculoase) vorbesc despre faptul întrupării lui Dumnezeu. Să spună ei, când s-au întâmplat semne atât de mari în (împărăția lui) Israel sau în vreo parte a (împărăției lui) Iudeea? Naaman a fost într-adevăr curățit de lepră, dar niciun surd nu a auzit, nici șchiopul nu a umblat. Ilie și Elisei au înviat morții, dar orbul din naștere n-a văzut lumina. Este într-adevăr măreț că morții înviază, dar nu atât de măreț precum minunile Mântuitorului.

Într-adevăr, din moment ce Biblia nu a tăcut despre miracolul leprosului și al copilului mort al văduvei, cu siguranță nu ar fi omis să-l menționeze chiar dacă s-ar fi întâmplat ca șchiopul să meargă și orbul să vadă. Totuși, din moment ce Biblia nu le menționează, este evident că acestea nu se întâmplaseră înainte.

Când s-au întâmplat deci aceste lucruri, dacă nu atunci când Cuvântul lui Dumnezeu s-a întrupat? Și când a venit El, dacă nu atunci când șchiopii au umblat, muții au vorbit, surzii au auzit și orbii născuți au văzut lumina? Din acest motiv, iudeii care au văzut aceste lucruri în acele vremuri au spus că nu au mai auzit niciodată de astfel de minuni: „Nu s-a auzit niciodată ca cineva să fi deschis ochii unui orb născut; dacă cel

ce a făcut aceasta n-ar fi de la Dumnezeu, n-ar putea face nimic.”

39. Dar poate că nici ei, neputând contesta lucrurile evidente, nu neagă lucrurile scrise, ci mai degrabă le așteaptă și sunt siguri că Cuvântul lui Dumnezeu nu va fi niciodată produs. Pentru aceasta, tremurând sus și jos, nu roșesc, fiind insolenti față de aparențe.

Dar poate că nici ei, pentru că nu pot contrazice deschis, nu vor nega ceea ce spune Sfânta Scriptură; ci vor susține că aceste lucruri încă nu se vor împlini și vor afirma că Cuvântul lui Dumnezeu nu a venit încă. Acestea le răspândesc de-a mâna la mâna și nu se rușinează să pună la îndoială faptele.

Însă, în ceea ce privește aceasta și mai presus de toate, ele vor fi mai degrabă examinate, nu de noi, ci de înțeleptul Daniel, semnificând atât timpul prezent, cât și urgia divină a Mântuitorului, zicând: „Șaptezeci de săptămâni sunt hotărâte asupra poporului tău și asupra cetății sfinte, ca să sfârșească fărădelegile lor și să pună capăt nelegiuirilor lor și să facă ispășire pentru nelegiuirile lor și să aducă dreptatea veșnică și să pecetluiască pentru ei o vedenie și un prooroc și să-i ungă ca Sfânta Sfintelor; și cunoștință și sfat de la ieșirea cuvântului ca să le răspundă și să zidească Ierusalimul până la Hristos, Prințul.” Poate că, pe de altă parte, se pot găsi scuze, iar lucrurile scrise pot fi amânate pentru un timp viitor. Ce pot spune sau chiar contrazice aceste lucruri? Unde Hristos este marcat, iar cel uns este denunțat nu ca un simplu om, ci ca Sfânta Sfintelor, și până la prezența Lui, Ierusalimul este stabilit și, prin urmare, prooroc și vedenia încetează în Israel.

Dar din acest motiv, ei vor primi mai presus de orice o examinare severă, nu de la noi, ci de la înțeleptul proroc Daniel, care stabilește și timpul exact al întrupării divine a Mântuitorului; el spune în mod specific: „Șaptezeci de săptămâni sunt hotărâte pentru poporul tău și pentru cetatea ta sfântă, ca să sfârșească fărădelegea și să sfârșească toate păcatele; să pună capăt nelegiuirii și să facă ispășire pentru nelegiuire; să aducă dreptatea veșnică, să pecetluiască viziunea și proorocia și să ungă Sfânta Sfintelor. Să știi, deci, și să înțelegi că de la ieșirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului până la venirea lui Hristos, Călăuzitorul...”

David a fost uns în trecut, la fel și Solomon și Ezechia, dar din nou Ierusalimul și locul sunt așezați, și profeții proorocesc, Gad, Asaf și Natan, și împreună cu ei Isaia, Osea, Amos și alții. Și atunci acești oameni unși au fost

Poate că pentru ceilalți pot găsi scuze și pot amâna împlinirea profețiilor pentru un timp viitor. Dar despre aceste lucruri ce pot spune sau cum să le trateze? Aici Hristos este clar profețit, iar cel uns este mărturisit a nu fi un simplu om, ci Sfânta Sfintelor; Ierusalimul există până la prezența Lui și de acum înainte nu vor mai fi profeți și viziuni (viitoare) în Israel.

David, Solomon, Ezechia au fost unși în trecut, dar Ierusalimul și locul lui încă existau; profeții au continuat să profețească, precum Gad, Asaf, Natan, mai târziu Isaia, Osea, Amos și alții.

numiți sfinți, și nu sfinții sfinților.

Dar dacă se aduce în discuție robia, iar Ierusalimul nu trebuie menționat din acest motiv, ce se întâmplă cu profeții? Căci în trecut, când poporul se cobora la Babilon, Daniel și Ieremia erau acolo; și Ezechiel, Hagai și Zaharia au profețit.

Apoi, cei unși au fost numiți oameni sfinți, dar nu sfinții sfintelor.

Dar dacă aduc în discuție robia ca argument și susțin că din cauza ei Ierusalimul nu va exista, ce pot spune despre profeți (că nu vor exista)? Căci chiar înainte, când poporul a fost exilat în Babilon, Daniel și Ieremia erau acolo împreună; și Ezechiel, Hagai și Zaharia au profețit și ei.

40. Evreii nu mitologizează și sunt suprapuse peste timpul prezent. Căci când a încetat un profet sau o viziune din Israel, dacă nu acum, când Sfânta Sfintelor a fost produsă Hristos? Căci este un semn și o mare caracteristică a prezenței Cuvântului lui Dumnezeu, faptul că el nu trebuie să rămână în Ierusalim, nici să se ridice ca profet, nici să fie descoperit ca o viziune, și totuși într-un mod rău.

Prin urmare, evreii spun fabule și, deși (profețiile) s-au împlinit în prezent, le plasează în viitor. Căci când au încetat profețiile și viziunile în Israel, decât atunci când a venit Hristos, Sfântul Sfintelor? O mare dovadă și semn al prezenței Cuvântului lui Dumnezeu este că Ierusalimul nu va mai exista, nici nu se va ridica vreun profet și nici nu se vor revela viziuni, iar acestea sunt foarte naturale.

Căci, odată ce a venit semnul, ce nevoie a fost de semne? Și odată ce a venit Adevărul, ce nevoie a fost de umbră? Căci de aceea au profețit până când va veni Dreptatea și Cel ce va ridica toate păcatele. Din acest motiv, Ierusalimul reprezintă atât de mult, încât acolo trebuie studiate dinainte tipurile adevărului.

Căci acum, că a venit Cel despre care s-au rostit profețiile, ce nevoie mai au ei? Când Adevărul este prezent, ce nevoie mai au ei de umbra lui? De aceea au profețit drept până când va veni însăși Dreptatea și Mântuitorul tuturor păcatelor. Și Ierusalimul a existat atât de mult timp, încât modelele adevărului să poată fi plănuite acolo dinainte.

În prezența Sfintei Sfintelor, atât vedenia, cât și profeția au fost pecetluite, iar împărăția Ierusalimului a fost pecetluită. Căci până atunci, împărații erau unși de ei, până când Sfânta Sfintelor a fost unsă; și Moise a prorocit despre împărăția iudeilor până la el, zicând: „Nu se va depărta conducătorul din Iuda, nici conducătorul din coapsele lui, până când va veni ce are să vină și el este așteptarea neamurilor.” De aceea, și acest

Când a venit Sfânta Sfintelor, viziunile și profețiile au încetat, iar regatul Ierusalimului a fost distrus. Până atunci, printre ei erau unși regi, până când Sfânta Sfintelor a fost unsă.

Și Moise profețește că împărăția evreilor va exista până la el (Hristos), zicând: „Nu va lipsi niciun conducător din seminția lui Iuda, nici guvernator din generația lui, până va veni cel așteptat;

Mântuitor a strigat, zicând: „Legea și prorocii au prorocit până la Ioan.” Acum, dacă există acum un rege sau un profet sau o vedenie printre iudei, ei bine Îl neagă pe Hristosul care a venit. Dar dacă nu există nici rege, nici vedenie, ci toată profeția este pecetluită, iar cetatea și templul sunt în flăcări, cum pot fi atât de nelegiuiți și călcători de lege, încât să vadă lucrurile care se întâmplă și totuși să-L nege pe Hristosul care a făcut aceste lucruri? Și de ce, considerându-i pe cei din neamuri ca niște întipăriri ale idolilor și având nădejde în Dumnezeul lui Israel prin Hristos, Îl neagă pe Hristosul care este născut din rădăcina lui Iese după trup și care domnește atunci? Căci dacă neamurile se închină unui alt dumnezeu, dar nu-L mărturisesc pe Dumnezeul lui Avraam, Isaac, Iacov și Moise, ar fi bine dacă ar fi găsit din nou un pretext pentru a nu-L disprețui pe Dumnezeu.

Dar dacă Moise a dat legea și Avraam a fost numit Dumnezeu, iar evreii nu au primit cuvântul, neamurile îl venerează, pentru că nu știu, ci mai degrabă pentru că sunt convinse că Domnul, profețind prin Scripturi, a luminat lumea și s-a arătat în ea trupește, după cum spune Scriptura: „Domnul Dumnezeu ni s-a arătat” și iarăși: „A trimis Cuvântul Său și i-a vindecat” și iarăși: „Nu un ambasador, nici un înger, ci Domnul Însuși i-a mântuit”. Și ei suferă la fel, ca și cum mintea, în timp ce privește pământul luminat de soare, neagă că soarele îl luminează. Căci ce a făcut mai mult decât aceștia Cel așteptat când vine? Chemarea neamurilor? Dar ele au fost deja chemate. Dar oprirea profetului, a regelui și a vedeniei? Și aceasta s-a întâmplat deja. Să examinăm nelegiuirea idolilor? A fost el va fi așteptarea neamurilor”.

De aceea, Mântuitorul însuși a spus clar: „Legea și prorocii au fost în vigoare până la Ioan (Înaintemergătorul).” Dacă, așadar, există acum un rege, un profet sau o viziune printre evrei, ei fac bine și Îl tăgăduiesc pe Hristosul care a venit. Dar dacă nu au nici rege, nici viziuni, ci orice prorocie a încetat și cetatea și templul (lui Solomon) au fost cucerite, de ce sunt atât de nelegiuiți și devin călcători de lege? În timp ce văd clar evenimentele, ei Îl tăgăduiesc pe Hristosul care le săvârșește.

Și în timp ce văd că idolatrii abandonează idolii și nădăjduiesc prin Hristos în Dumnezeul lui Israel, de ce îl neagă pe Hristos, care S-a întrupat din linia lui Iese și de acum înainte este regele lor? Căci dacă idolatrii s-ar închina unui alt dumnezeu și nu ar crede în Dumnezeul lui Avraam, Isaac, Iacov și Moise, ar face bine din nou și ar pretinde că adevăratul Dumnezeu nu S-a întrupat.

Dar dacă idolatrii se închină Dumnezeului care a dat legea lui Moise și făgăduințele lui Avraam și al cărui cuvânt l-au disprețuit evreii, pentru că nu știu sau, mai degrabă, pentru că trec cu vederea în mod voit că Domnul, pe care Scripturile l-au prorocit, a strălucit în lume și S-a arătat în trup în ea, așa cum spune Sfânta Scriptură: „Domnul Dumnezeu ni S-a arătat”; și în altă parte spune: „A trimis Cuvântul Său în pământ și i-a vindecat”; și în altă parte spune din nou: „Nu un ambasador sau un mesager, ci Domnul Însuși i-a mântuit”? Ei suferă ceva similar cu cineva cu dizabilități mintale: în timp ce vede pământul luminat de soare, el

deja examinată și recunoscută. Dar să desființăm moartea? Se face deja.

Ce nu s-a întâmplat, ca să facă cel ce-L vede pe Hristos? Sau ce lipsește, ce nu s-a împlinit, ca acum să se bucure iudeii și necredincioșii? Căci dacă, precum vedem, nici rege, nici proroc, nici Ierusalim, nici jertfă, nici vedenie nu este cu ei; ci tot pământul este plin de cunoașterea lui Dumnezeu, iar cei din neamuri care se înecă în nelegiuire, de aceea fugiți la Dumnezeul lui Avraam prin Cuvânt, Domnul nostru Iisus Hristos; adică, dacă chiar și celor ce sunt complet rușinați, Hristos este izbăvit, și tot El strălucește pur și simplu cu lumina Sa proprie și învață despre Sine Tatăl doctrina adevărată și dumnezeiască.

Sunt evrei, dacă i-au testat în mod deliberat pe aceștia și pe mulți alții împotriva scripturilor divine.

neagă soarele care îl luminează.

Căci ce mai poate face Cel pe care îl așteaptă ei să vină? Să invite națiunile? Dar ele au fost deja invitate. Să oprească profețiile, Împărăția, viziunile? Și acest lucru a fost deja făcut. Este oare pentru a opri ateismul idolilor? A fost deja oprit și condamnat. Dar este oare pentru a desființa moartea? A fost deja desființată.

Ce anume, așadar, nu s-a făcut ce trebuie să facă Hristos? Ce lipsește pentru ca să se desăvârșească? Ca evreii să nu se bucure și să nu cadă? Căci, dacă, după cum vedem, nu este printre ei nici rege, nici proroc, nici Ierusalim, nici jertfe, nici vedenii, ci tot pământul este plin de cunoașterea lui Dumnezeu; iar idolatrii părăsesc nelegiuirea idolilor și fug la Dumnezeul lui Avraam, prin credința în Cuvânt, adică Domnul nostru Iisus Hristos. După toate acestea, este evident, chiar și pentru cei mai nerușinați, că Hristos a venit pe pământ; i-a luminat pe toți în general cu lumina Sa și a propovăduit adevărata învățătură divină despre Tatăl Său.

Cu acestea, așadar, și cu multe alte argumente conținute în Sfânta Biblie, se pot critica în mod rezonabil evreii.

41. Și grecii i-au admirat pe toți, râzând de absurditățile lor, dar fiind condamnați la propria lor rușine, nu au văzut muntele care era așezat în pietre și lemn.

Dar neminţindu-vă de dovezile noastre ale Cuvântului, aduceți-i și pe acești buni vorbitori la dispreț, mai ales că și noi îi vedem. Căci ce nu este potrivit sau ce este vrednic de batjocură din

Este surprinzător să vezi păgâni pentru că, pe de o parte, batjocoresc ceea ce nu trebuie făcut, iar pe de altă parte, sunt orbiți de patimile lor și se închină pietrelor și lemnului.

Însă, din moment ce vorbirea noastră nu este săracă în dovezi, să încercăm să-i convingem și prin cele evidente, ba chiar prin cele pe care le vedem noi înșine. Căci ce este în noi care să nu fie

partea noastră? Sau măcar să spunem că Cuvântul s-a arătat în trup? Dar și aceasta vor mărturisi ei că nu este făcută în zadar, dacă se fac prieteni ai adevărului. Căci cei ce neagă complet că este Cuvântul lui Dumnezeu, fac în zadar, lucru de care nu își bat joc.

Și dacă mărturisesc că El este Cuvântul lui Dumnezeu și că El este Conducătorul a toate și că în El Tatăl a creat creația și că prin providența Sa toate lucrurile sunt luminate și li se dă viață și există și că El domnește peste toate, deoarece din lucrările providenței este cunoscut El și prin El Tatăl; vă rog, dacă nu-L batjocoriți, în timp ce ei sunt ignoranți cu privire la El.

Filosofii greci consideră lumea un corp mare și spun adevărul când spun: „Căci o vedem pe ea și părțile ei care sunt supuse simțurilor". Dacă în această lume Cuvântul lui Dumnezeu este într-adevăr un corp și a intrat în toate și în toate părțile ei, cât de minunat sau cât de absurd este să-l vedem intrând în om? Căci dacă este cu totul absurd să fie făcut în acest corp, este absurd dacă este, de asemenea, intrat în toate acestea și luminează și mișcă toate lucrurile prin propria sa providență; căci și el este un corp.

Și dacă El ar locui în această lume și ar fi cunoscut în toată ea, ar trebui să se arate în acest trup omenesc și să fie iluminat și activ prin el. Căci rasa umană este o parte din toate lucrurile. Și dacă partea este nepotrivită să fie făcută un instrument al ei pentru cunoașterea divinității, cu atât mai mult dacă El ar fi cunoscut de întreaga lume. demn de batjocură, în afară de faptul că spunem că Cuvântul s-a arătat în trup? Dar ei înșiși vor fi de acord că acest fapt (al întrupării) nu este absurd, cu condiția să iubească adevărul. Căci dacă neagă complet că există Cuvântul lui Dumnezeu, este inutil să batjocorească ceea ce nu admit.

Dar dacă ei admit că Cuvântul lui Dumnezeu există și domnește peste toate lucrurile; că prin El Tatăl a creat lumea; că prin providența Sa toate creaturile au lumină, viață și existență; și că El guvernează toate lucrurile, astfel încât El Însuși să fie cunoscut prin lucrările providenței Sale, și prin El Tatăl, gândiți-vă după toate acestea, vă rog, dacă nu știu că își aduc ocară asupra lor înșiși.

Filosofii greci spun că lumea este un singur corp mare; și acest lucru este adevărat. Căci vedem că lumea și părțile ei sunt percepute de simțurile noastre. Dacă așadar Cuvântul lui Dumnezeu este în lume, care este un singur corp, și este, de asemenea, în toate corpurile și părțile lor, de ce este paradoxal și imposibil să spunem că Cuvântul a intrat în om? Dacă, așadar, este în general nepotrivit ca Cuvântul să intre într-un corp, ar fi nepotrivit ca el să fie în univers, să lumineze și să miște totul prin providența sa. Căci universul constituie, de asemenea, un corp.

Dar dacă Cuvântul trebuie să fie în lume și să fie recunoscut în univers, ar trebui să apară în trupul omenesc, să-l lumineze și să-i dea energie. Căci și rasa umană este o parte a universului. Și dacă nu este potrivit ca un loc să fie un instrument al Cuvântului, pentru ca divinitatea sa să fie cunoscută, ar fi și mai nepotrivit și mai impropriu pentru

noi să-L cunoaștem pe Dumnezeu din întreaga lume.

42. Căci în ceea ce privește faptul că întregul corp este acționat și iluminat de om, dacă este nelalocul lui să spunem că puterea omului este în degetul piciorului, este o prostie să credem că, din moment ce El o dă spre a fi înțeleasă și acționată în întregime, aceasta o împiedică și în această parte. Tot așa și cel care dă și crede că Dumnezeu este Cuvântul lui Dumnezeu, că El este în toate lucrurile și că toate lucrurile sunt iluminate și mișcate de El, nu este nelalocul lui dacă și un corp omenesc este condus de El pentru a fi mișcat și iluminat de El.

Este ca și în cazul corpului omenesc, care este iluminat și pus în mișcare de om. Prin urmare, va fi considerat un nebun cineva care spune că este imposibil ca puterea omului să fie în degetul piciorului său; căci, deși a admis că aceasta intră acolo și acționează asupra întregului, totuși o împiedică să fie în parte. Tot așa, și cel care admite și crede că Dumnezeu, Cuvântul Tatălui, este în univers și îl luminează și îl mișcă, nu va considera imposibil ca acesta să lumineze și să miște un corp omenesc.

Însă, întrucât este o ființă, iar rasa umană a venit la existență din neființă, din acest motiv ei nu consideră că este potrivit să vorbim despre apariția Mântuitorului în om și să-l excludem din creație; căci și acesta a venit la existență din neființă prin Cuvânt.

Dar dacă, pentru că neamul omenesc s-a născut și a fost creat din nimic, din acest motiv consideră că este nedemn să vorbească despre întruparea Mântuitorului, atunci este timpul să alunge Cuvântul din creație; căci și creația a venit la existență din nimic, având Cuvântul ca creator al ei.

Și dacă Cuvântul este născut din esența creației, nu este nelalocul său în ea și, prin urmare, nu este nelalocul său nici în om. Căci dacă considerăm aceste lucruri în întreg, trebuie să ni le amintim și în parte. Căci, așa cum am spus mai înainte, și omul este o parte a întregului.

Dar dacă, în timp ce creația este creată, nu este interzis ca Cuvântul să fie în ea, rezultă că este permis să fie și în om. Căci orice este gândit despre întreg, același lucru trebuie gândit și despre parte. Și, așa cum am spus mai înainte, și omul este o parte a întregului.

Nu este cu totul nepotrivit ca Cuvântul să fie în om și ca totul să fie luminat de El și în El și să se miște și să trăiască, așa cum spun scriitorii dintre ei, că „în El trăim, ne mișcăm și ființăm”.

Ei bine, nu este deloc nedemn ca Cuvântul să fie în om; să lumineze, să miște și să însuflețească totul ca și cauză a lor, așa cum spun propriii lor autori (păgâni), că „în el trăim, ne mișcăm și avem ființa”.

Ce anume spunem noi că este vrednic de ridicol, dacă în cine este Cuvântul, pentru aceasta Cuvântul este folosit ca instrument pentru manifestare? Căci dacă nu ar fi fost în el, nu ar fi fost de

Care este, așadar, batjocura pe care o spunem, dacă Cuvântul, oriunde s-ar afla, folosește și aceasta ca instrument al manifestării Sale? Căci dacă n-ar fi în

niciun folos dacă ar fi putut face acest lucru. Dar dacă L-am dat deja în toate lucrurile și în cele în care este, ce este necredința dacă în cine este, totuși în acestea se manifestă? Căci, din moment ce El este totul în fiecare și împodobește totul din belșug, dacă ar fi vrut, prin soare sau lună sau cer sau pământ sau ape sau foc, nu ar fi putut folosi vocea Sa într-un mod care nu era potrivit, și El se cunoștea pe Sine și pe Tatăl Său și a fost făcut desăvârșit; odată ce toate lucrurile erau ale Lui, și la urma urmei, și în acest loc El a avut succes, și în mod invizibil S-a arătat; deci nu era nepotrivit dacă El a împodobit toate lucrurile și toate lucrurile care dau viață și a vrut să le cunoască prin oameni, dacă a folosit un corp omenesc ca instrument pentru manifestarea adevărului și cunoașterea Tatălui. Căci se întâmplă ca și umanitatea să fie o parte a întregului.

Și așa cum mintea, prin întregul om, este semnificată printr-o parte a corpului, zic eu, limba, și nu diminuează esența minții prin aceasta, tot așa Cuvântul, prin toate lucrurile, dacă este folosit ca organ în om, nu ar părea impropriu dacă ar apărea acest lucru. Căci dacă, așa cum am spus mai înainte, este impropriu să folosești corpul ca organ, este impropriu și în acest întreg.

43. Căci dacă spun: „El nu S-a arătat prin alte părți ale creației, nici prin vreun alt organ bun, cum ar fi soarele, luna, stelele, focul sau eterul, ci numai prin om”, ar trebui să știe că Domnul nu a venit să fie arătat, ci să vindece și să

el, nu l-ar putea folosi. Dar, din moment ce am admis anterior că El există în univers și în părțile lui, care este neverosimilitatea dacă El Se prezintă cu cele în care există? Căci El, cu toată puterea pe care o are, este prezent în fiecare și în toate; El împodobește totul din belșug; dacă ar vrea să vorbească și să Se facă cunoscuți pe Sine și pe Tatăl Său fie prin soare, fie prin lună, fie prin cer, fie prin pământ, fie prin ape, fie prin foc, nimeni nu I-ar spune că a greșit.

Căci El ține toate lucrurile laolaltă, este cu toate lucrurile și în fiecare dintre ele și Se descoperă în mod nevăzut. Astfel, Cel ce împodobește și dă viață tuturor lucrurilor și care a voit să fie cunoscut prin oameni, nu ar fi deplasat dacă ar folosi un trup omenesc ca instrument pentru a descoperi adevărul și a-L face cunoscut pe Tatăl Său.

Pentru că umanitatea face parte din întreg.

Și așa cum mintea, deși prezentă în omul întreg, este cunoscută doar printr-o singură parte a corpului, mă refer la limbă; și cu siguranță nimeni nu spune că esența minții este diminuată din această cauză. Tot așa și Cuvântul, din moment ce este prezent în toate lucrurile, nu pare deloc nedemn dacă ar folosi un organ uman. Căci dacă, așa cum am spus mai sus, este nepotrivit să folosească corpul ca instrument, este la fel de nepotrivit să existe în univers.

Dacă ei spun din nou de ce nu a fost El revelat (Cuvântul) prin alte creaturi ale creației care sunt mai frumoase și printr-un instrument mai frumos, cum ar fi soarele, luna, stelele, focul, eterul, și nu numai prin om, să învețe că Domnul nu

învețe pe cei suferinzi.

Căci atunci când este demonstrată, este doar pentru a apărea și a-i uimi pe privitori; dar când este vindecătoare și învață, nu este doar pentru a apărea, ci pentru a deveni în folosul celor care se roagă și pentru a apărea ca cei care au nevoie de ea, astfel încât, depășind nevoia celor care suferă, aceste rugăciuni să nu fie tulburate și totuși aparența divinului devine inutilă.

Niciunul dintre cei din creație nu a fost indus în eroare în concepțiile lor despre Dumnezeu, cu excepția omului singur. Nici soarele, nici luna, nici cerul, nici stelele, nici apa, nici eterul nu și-au schimbat ordinea, ci văzându-și Creatorul și Regele Cuvânt, ele rămân ca un fapt; ci numai oamenii, îndepărtându-se de bine, au creat lucruri care nu existau în locul adevărului, iar onoarea cuvenită lui Dumnezeu și cunoașterea Lui au fost atribuite demonilor și oamenilor din pietre.

Prin urmare, la figurat, pentru că a vedea completul nu era demn de bunătatea lui Dumnezeu, dar și pentru că în toate acestea oamenii dominatori și conducători nu au fost capabili să-L cunoască, o parte din întreg își ia un organ, trupul omenesc, și se urcă pe el, pentru că în toate acestea nu au fost capabili să-L cunoască, nici în parte să-L ignore; și pentru că nu au fost capabili să privească în puterea Lui nevăzută, nici printre altele asemenea nu au putut fi luați în considerare și considerați.

Fiind oameni, prin trupul potrivit și lucrările divine săvârșite prin el, ei sunt capabili să-L cunoască mai repede și mai îndeaproape pe acest Tată,

a venit pentru a se etala, ci pentru a vindeca și a învăța bolnavii.

Căci cel care se etalează pur și simplu apare și impresionează spectatorii; pe când este caracteristic medicului și învățătorului nu numai să se prezinte, ci și să fie de folos celor care au nevoie de el; să se arate conform puterilor celor care au nevoie de el, pentru a nu-i tulbura cu mijloace excesive care depășesc nevoile bolnavilor; și astfel întruparea lui Dumnezeu devine inutilă pentru ei.

Căci nicio creatură nu a avut o percepție greșită despre Dumnezeu, cu excepția omului singur. Fără îndoială, nici soarele, nici luna, nici cerul, nici stelele, nici apele, nici eterul nu au distorsionat ordinea creației.

Dar ei Îl recunosc pe Creatorul lor și Cuvântul care îi guvernează și rămân așa cum au fost creați. Doar oamenii s-au îndepărtat de bine și au pus în locul adevărului lucrurile care nu există; au atribuit cinstea și cunoașterea care aparțin lui Dumnezeu demonilor și statuilor de piatră ale oamenilor.

Prin urmare, pentru că nu era vrednic de bunătatea lui Dumnezeu să treacă cu vederea un eveniment atât de mare (perversiunea oamenilor) și pentru că oamenii nu au putut să-L cunoască pe Cel care reglează și guvernează universurile, El ia ca instrument o parte a întregului, trupul omenesc; Se întrupează în trup, pentru ca, din moment ce nu au putut să-L recunoască în întreg, măcar să nu-L ignore în parte; și pentru că nu au putut să vadă puterea Lui nevăzută, măcar să-L poată gândi și vedea din

comparând lucrările săvârșite de el ca fiind nu omenești, ci ale lui Dumnezeu.

Și dacă nu ar fi potrivit ca ei să cunoască Cuvântul prin faptele trupului, cu atât mai potrivit ar fi dacă nu ar fi potrivit ca El să fie cunoscut prin faptele tuturor. Căci, precum în crearea ființelor, El nu ia parte la nimic din creație, ci mai degrabă ia parte la toată puterea Lui, tot așa, fiind întins cu trupul ca un organ, Nu s-a împărtășit cu nimic din trup, ci mai degrabă a sfințit trupul.

Căci dacă chiar și Platon, care era admirat de greci, a văzut lumea, care i-a dat naștere, iernând și în pericol în locul aspru al neasemănării sale, șezând pe lăcașurile Sufletului, ajută și îndreptă toate greșelile, ce numim noi necredincios, dacă Cuvântul s-a așezat peste omenire, după ce a greșit, și s-a arătat ca om, pentru a o salva iernând prin domnia și bunătatea sa?

44. Dar poate că aceștia, fiindu-le rușine, vor consimți și vor spune că lui Dumnezeu, care voiește să pedepsească și să mântuiască oamenii, i se pare că o face doar cu o înclinare a capului și nu contemplă acest Cuvânt în trup, așa cum făceau ei de mult, când au fost creați din nimic.

Și la această opoziție a lor, este rezonabil să spunem aceasta, că în trecut, nimic existent, fără un gest, nu era necesar și numai de voință în crearea tuturor lucrurilor. Dar când omul

asemănări.

Pentru că, fiindcă sunt oameni, cu trupul potrivit și cu lucrările Sale divine, vor putea să-L cunoască mai repede și mai îndeaproape pe Tatăl Său; vor compara și vor stabili că ceea ce face El sunt lucrări ale lui Dumnezeu și nu omenești.

Și dacă era nepotrivit ca ei să cunoască Cuvântul prin faptele trupului său, tot ar fi nepotrivit ca el să fie cunoscut prin faptele universului.

Căci așa cum, fiind în creație, el nu ia nimic din creație, ci, dimpotrivă, totul primește puterea sa proprie, tot așa, folosind trupul ca instrument, el nu ia nimic din trup, ci mai degrabă sfințește și trupul.

Căci dacă chiar Platon, pe care toți grecii îl admiră, spune că cel care a creat lumea, văzând-o suferind și în pericol de a se pierde în obscuritate, s-a așezat la cârma sufletului și îl ajută și îi îndreptă toate erorile, care este atunci paradoxul pe care îl spunem, dacă Cuvântul a venit la omenirea rătăcită și s-a făcut om, pentru a o salva de suferință prin puterea și bunătatea sa?

Dar poate că vor fi de acord cu aceasta din rușine; dar vor vrea să spună că, dacă Dumnezeu a vrut să educe și să mântuiască oamenii, ar fi trebuit să o facă doar cu o înclinare a capului, așa cum a făcut în trecut, când a creat totul din nimic; și că Cuvântul nu ar trebui să atingă deloc un corp omenesc.

Referitor la această poziție contrară, putem spune pe bună dreptate următoarele: în epoca veche, pentru că nu exista nimic, era nevoie doar de o încuviințare și doar de o decizie pentru

a fost creat și a fost necesar să se vindece nu neființele, ci lucrurile care erau create, a urmat ca în cele deja create să se nască Medicul și Mântuitorul, pentru ca El să vindece și ființele. Și omul a fost creat în acest scop și, ca organ uman, este adăugat corpului.

Dacă El nu vede acest mod de a fi făcut, cum vede El Cuvântul, un instrument care vrea să fie folosit, să fie făcut? Sau de unde vede El acest lucru a fi primit, dacă nu de la cei deja creați și care folosesc divinitatea Sa prin altele asemenea? Căci El nu avea nevoie de mântuire pentru acele lucruri care nu există, ca să poată porunci doar să fie mulțumiți, ci omul care era deja creat ar fi obosit și vândut. Prin urmare, într-un mod omenesc, El este folosit bine ca instrument, iar Cuvântul S-a răspândit la toți.

Atunci era adevărat și acest lucru, că stricăciunea care avea loc nu venea din afara trupului, ci era adusă în el și era necesar ca în loc de stricăciune să i se dea viață, astfel încât, așa cum moartea a avut loc în trup, tot așa să aibă loc și viața în el.

Dacă moartea trupului ar fi exterioară, ar arăta și viața lui ca având loc în exterior. Dar dacă moartea ar fi fost implicată în trup și, ca parte a lui, s-ar fi menținut în el, era necesar ca și viața să fie implicată în trup, pentru ca trupul să se îmbrace în viață și să lepede stricăciunea. Altfel, dacă Cuvântul ar fi fost implicat în afara trupului și nu în el, moartea ar fi fost învinsă de el în mod natural, deoarece moartea nu avea nicio putere asupra vieții, iar stricăciunea care venise înainte ar fi a crea totul. Dar când omul a fost creat și a fost necesar (Cuvântul) să vindece nu neexistentul, ci creatul, a fost necesar ca Medicul și Mântuitorul să vină la creaturi pentru a le vindeca. De aceea S-a făcut om și a folosit trupul ca pe un organ uman.

Căci dacă Cuvântul nu a venit în acest fel, cum ar fi putut El să vină, din moment ce a vrut să folosească un instrument? Sau de unde l-ar fi putut primi, dacă nu din acele lucruri pe care le crease deja și care aveau nevoie de divinitatea Sa, din moment ce erau asemănarea Sa? Căci nu lucrurile neexistente aveau nevoie de mântuire, astfel încât El să se poată mulțumi cu o simplă poruncă, ci omul deja creat care era distrus și pierdut. De aceea, Cuvântul a folosit pe bună dreptate trupul omenesc ca instrument și S-a extins la toți.

Apoi trebuie să știm și următoarele, și anume că stricăciunea care a venit asupra trupului nu a fost în afara lui, ci i-a fost impusă; și era necesar, în loc de stricăciune, ca viața să fie unită cu el, astfel încât, așa cum moartea s-a întâmplat cu trupul, tot așa viața să-i fie dată.

Dacă moartea era în afara trupului, viața trebuia să fie dată din afară. Dar dacă moartea s-a împletit cu trupul și, existând în el, a devenit biruitoarea lui, era necesar ca și viața să se împletească cu trupul, pentru ca trupul să se îmbrace cu viață și să se lepede de stricăciune.

În plus, dacă Cuvântul ar rămâne în afara trupului și nu înăuntru, moartea ar fi, pe de o parte, învinsă în mod natural de el, pentru că moartea nu poate

rămas în trup.

Din acest motiv, Mântuitorul a îmbrăcat, figurativ, un trup, pentru ca, îmbrățișând viața trupului, să nu mai rămână în moarte ca muritor; ci, îmbrăcându-se în nemurire, să poată învia și să rămână nemuritor.

Căci odată îmbrăcat în stricăciune, el nu ar fi înviat, dacă nu s-ar fi îmbrăcat în viață; și moartea însăși nu s-ar fi arătat, dacă nu ar fi fost în trup; din acest motiv a îmbrăcat un trup, pentru ca moartea în trup să fie desființată. Căci cum, dacă Domnul ar fi arătat viața, dacă nu ar fi creat viața muritoare? Cât despre trestie, care este mistuită în mod natural de foc, dacă focul este împiedicat să ardă, trestia nu arde, dar trestia rămâne trestie, suspectând amenințarea focului; căci focul este puterea sa naturală mistuitoare; dar dacă acoperi trestia cu mult azbest, despre care se spune că este potrivnic focului, trestia nu se teme de foc, având siguranța veșmântului incombustibil; și același lucru este valabil și pentru trup și pentru moarte, dacă spui așa; căci dacă moartea ar fi împiedicată doar de el, nimic nu ar mai fi muritor și pieritor conform legii trupurilor.

Dar ca să nu se întâmple aceasta, s-a îmbrăcat în Cuvântul netrupesc al lui Dumnezeu; și astfel nu se mai teme de moarte sau de stricăciune, având viața ca veșmânt și în ea stricăciunea pierzându-se.

45. Apoi Cuvântul lui Dumnezeu S-a întrupat și S-a îmbrăcat cu organe omenești, ca să însuflețească trupul și, învinge viața, dar, pe de altă parte, stricăciunea care a fost creată ar rămâne cu siguranță în trup.

Așadar, pe bună dreptate Mântuitorul a luat un trup, pentru ca trupul să se împletească cu viața și să nu fie abandonat ca muritor soartei morții; ci, îmbrăcându-se în nemurire, să învie și să rămână nemuritor. Căci, îmbrăcându-se în stricăciune, nu ar învia dacă nu s-ar fi îmbrăcat și în viață. Și iarăși, moartea nu s-ar arăta de la sine decât în trup. De aceea (Cuvântul) a luat trupul, ca să întâmpine moartea în trup și să o distrugă. În general, cum ar dovedi Domnul că este viață dacă nu ar da viață muritorilor? Și ce se întâmplă cu trestia care este distrusă în mod natural de foc; dacă cineva o protejează de foc, trestia nu arde, ci rămâne totuși o trestie care este neîncetat amenințată de foc; pentru că prin natura ei arde în foc. Dar dacă cineva acoperă trestia cu mult azbest, despre care se spune că este rezistent la foc, atunci trestia nu se mai teme deloc de foc, pentru că este asigurată de învelișul necombustibil.

Același lucru se poate spune și despre relația dintre trup și moarte. Adică, dacă moartea ar fi împiedicată să se apropie de trup doar printr-o poruncă (a Cuvântului), trupul ar rămâne în egală măsură muritor și stricăcios, după natura sa. Dar, pentru ca acest lucru să nu se întâmple, trupul a fost îmbrăcat cu Cuvântul netrupesc al lui Dumnezeu. Și astfel, nu se mai teme de moarte sau de stricăciune, pentru că a fost îmbrăcat cu viață, care elimină stricăciunea din trup.

Prin urmare, Cuvântul lui Dumnezeu a luat în mod necesar un trup și a folosit un organ uman, pentru a da viață

așa cum este cunoscut în creație prin fapte, tot așa lucrează în om și Se arată pretutindeni, fără nicio merit al dumnezeirii și cunoașterii Sale.

Căci din nou același zvon, repetând celui dintâi, că Mântuitorul a făcut aceasta, pentru ca El să umple toate lucrurile de pretutindeni cu prezența Sa, ca să împlinească toată cunoașterea Lui, zvonul și scriptura divină: „Universul a fost plin de cunoașterea Domnului". Căci fie cei care privesc spre cer și doresc să vadă podoaba Lui Îl văd; fie, din moment ce El nu este capabil să facă acest lucru în cer, ci numai față de oameni, El vede prin lucrările Sale puterea Sa neasemuit de mare față de oameni și Îl cunoaște numai în oameni ca Dumnezeu Cuvântul. Fie este într-o stare de aversiune și este tulburat de aceasta, îl vede pe acesta devorând aceștia și îl consideră pe acesta a fi conducătorul lor; fie este cufundat în natura apelor și îl consideră pe acesta a fi Dumnezeu, așa cum egiptenii venerează apa, îl vede pe acesta fiind transformat de ea și știe că acesta este Domnul care i-a creat.

Și chiar dacă a coborât în Hades, iar eroul care a coborât acolo este considerat zeu, el vede învierea care are loc și victoria asupra morții și socotește că numai în ele este Hristos adevăratul Domn și Dumnezeu.

Căci Domnul a cercetat toate părțile creației și a eliberat și a controlat totul de orice înșelăciune, așa cum spune Pavel: „După ce S-a dezbrăcat de domnii și puteri, le-a biruit în ea prin cruce", astfel încât cei înșelați nu mai pot fi înșelați, ci peste tot se găsește adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu.

trupului (oamenilor); și, de asemenea, așa cum Se face cunoscut în creație prin lucrările Sale, tot așa și în umanitate pentru a lucra și a se manifesta pretutindeni, fără a lăsa pe nimeni să nu-I cunoască divinitatea.

Repet din nou ceea ce am spus mai sus, și anume că Mântuitorul a făcut următoarele: așa cum El umple totul cu prezența Sa pretutindeni, în mod similar El a umplut totul cu revelația cunoașterii Sale, așa cum spune Sfânta Biblie: „Tot pământul este plin de cunoașterea Domnului".

Astfel, dacă cineva vrea să vadă cerul, privește providența lui Dumnezeu; dacă nu poate vedea cerul, își îndreaptă privirea asupra oamenilor și vede în practică puterea incomparabilă a lui Dumnezeu față de ei; astfel, recunosc că printre oameni El este singurul Dumnezeu Cuvântul.

Chiar dacă cineva s-a întors către demoni și s-a temut, vede că El îi alungă; de aceea Îl recunoaște ca fiind singurul care poate domni peste ei.

Chiar dacă cineva se cufundă în ape și le consideră Dumnezeu, așa cum egiptenii venerează apele, el descoperă că El schimbă natura apelor și astfel recunoaște că Domnul este Creatorul lor.

Chiar dacă se coboară în iad, la eroii care sunt acolo și îi venerează ca pe niște zei, el vede învierea sa (a lui Hristos) și victoria sa asupra morții și crede că numai cu aceștia Hristos este singurul Domn și Dumnezeu adevărat.

Căci Domnul a îmbrățișat toate părțile creației; le-a eliberat pe toate de orice

Căci astfel, deci, omul, fiind închis din toate părțile și pretutindeni, se află în rai, în iad, în om, văzând divinitatea Cuvântului răspândită pe pământ, nu se mai înșeală în privința lui Dumnezeu, ci Îl venerează numai pe El și prin El îl cunoaște bine pe Tatăl. Cu toate acestea, chiar și grecii sunt defăimați în mod fals de noi de către cei care vorbesc bine; și dacă nu sunt îndestulați în cuvintele lor, îi duc la rușine, chiar și din aparența exterioară a tuturor lucrurilor cred ceea ce se spune.

fărădelege și le-a biruit, după cum spune apostolul Pavel: „A dezbrăcat stăpâniile și puterile și a biruit pe cruce”.

Astfel, nimeni nu mai poate fi înșelat, ci peste tot poate găsi adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu.

Astfel, așadar, omul este înconjurat din toate părțile; în orice loc, adică în rai, în iad, printre oameni, pe pământ, vede divinitatea Cuvântului răspândită; nu se mai înșeală în privința lui Dumnezeu, Îl venerează numai Lui (pe Hristos) și prin El îl cunoaște bine pe Tatăl său. Cu aceste argumente, așadar, este rezonabil să-i punem pe idolatrii într-o poziție dificilă. Dacă cuvintele noastre nu sunt considerate suficiente pentru a-i rușina, cel puțin ar trebui să fie convinși de cuvintele noastre prin ceea ce văd clar cu ochii lor.

46. Când au început oamenii să abandoneze religia idolilor, dacă nu de când adevăratul Dumnezeu, Dumnezeu Cuvântul, s-a făcut printre oameni? Când au încetat și au încetat oracolele Greciei și de pretutindeni, dacă nu de când Mântuitorul s-a revelat pământului? Când au început să se nască așa-numiții zei și eroi, care erau doar oameni muritori, dacă nu de când Domnul a realizat victoria asupra morții și a păstrat trupul pe care l-a primit nestricăcios, înviindu-l din morți? Când a fost disprețuită înșelăciunea și nebunia demonilor, dacă nu de când Puterea lui Dumnezeu, Cuvântul, Domnul a toate și a tuturor, s-a coborât pe pământ pentru boala oamenilor? Când a început arta și învățăturile magiei să fie călcate în picioare, dacă nu de când teofania Cuvântului a avut loc în oameni? Și într-adevăr, când este amintită înțelepciunea grecilor, dacă nu

Când au început oamenii să abandoneze religia idolilor, ci numai de când adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu s-a întrupat? Când au încetat oracolele păgânilor, care sunt împrăștiate peste tot, să se golească și să înceteze, ci numai când Mântuitorul s-a revelat pe pământ? Când au început să fie condamnați cei considerați zei și eroi de către poeți ca muritori de rând, ci numai după ce Domnul a adus acest trofeu al victoriei asupra morții? Și trupul pe care El l-a asumat, înviind din morți, l-a păstrat nestricăcios! Când a fost disprețuită înșelăciunea și furia demonilor, ci numai de când Cuvântul, ca Putere a lui Dumnezeu și conducător al tuturor și chiar al lor (al demonilor), din condescendență pentru slăbiciunea oamenilor, s-a revelat pe pământ? Când au încetat arta și școlile magiei, decât atunci când Dumnezeu Cuvântul s-a revelat ca om? Și, în general, când a

de când adevărata Înțelepciune a lui Dumnezeu s-a revelat pe pământ? Căci în vremurile de demult întreaga lume și fiecare loc a fost dus în rătăcire de religia idolilor, iar oamenii nu numeau nimic altceva decât idolii zei. Acum, în întreaga lume, oamenii se înecă în superstiția idolilor, dar fug la Hristos și, închinându-se acestui Dumnezeu, prin El ajung să-L cunoască pe Tatăl pe care nu-L cunoșteau.

Și minunea feluritelor ființe și a miriadelor de venerații, și a faptului că fiecare loc are propriul său idol, și că nu are puterea zeului chemat de ele să întreacă locul aproapelui, încât chiar și vecinii puteau fi convinși să-l venereze, dar abia chiar și printre cei religioși, căci nimeni altcineva nu respecta zeul aproapelui său, ci fiecare își păstra propriul idol, crezând că acesta este Domnul tuturor, numai Hristos este venerat de toți și pretutindeni este venerat; și ceea ce boala idolilor nu poate face, astfel încât chiar și vecinii care sunt aproape de el să poată fi convinși, aceasta a făcut Hristos, convingând nu numai pe vecini, ci și întreaga lume să-L venereze pe unul și același Domn și, prin el, pe propriul lor Dumnezeu. Tată.

47. Și în trecut, frauda oracolelor se împlinea pretutindeni, iar oracolele din Delfi, Dodona, Beoția, Lichia, Libia, Egipt, Cabiri și Pitia au uimit imaginația oamenilor; dar acum, de când Hristos este denunțat pretutindeni, și mania lor s-a sfârșit și, prin urmare, cel predicat nu mai este printre ei.

Și în trecut demonii obișnuiau să-i facă pe oameni să-și imagineze, presupunând izvoare sau râuri sau

încetat înțelepciunea idolatrilor, decât atunci când adevărata Înțelepciune a lui Dumnezeu a fost prezentată pe pământ? Căci odinioară întregul pământ și fiecare loc fuseseră luate de religia idolilor; oamenii nu credeau în nimic altceva ca zeu decât în idoli. Dar acum, în întreaga lume, oamenii abandonează superstiția idolilor și se refugiază în Hristos, pe care Îl venerează ca Dumnezeu; și prin Hristos Îl cunosc și pe Tatăl Său, pe care nu-L cunoșteau.

Și cel mai minunat lucru! Existau miriade de venerații diferite și fiecare loc avea propriul său idol. Cu toate acestea, zeul venerat al fiecărui loc nu putea depăși granițele locale, astfel încât să convingă popoarele vecine să i se închine; era venerat doar cu greu în propriul său loc. Nimeni nu se închina zeilor vecini, ci își respecta doar propriul idol, considerând că acesta era superior celorlalți zei. Doar Hristos este venerat ca unul și singurul de către toți și pretutindeni. Ceea ce slăbiciunea idolilor nu putea realiza, și anume să-i convingă pe vecini să li se închine, acest Hristos a realizat; i-a convins nu numai pe vecini, ci și întreaga lume în general să se închine singurului Domn și Dumnezeu și, prin El, să se închine lui Dumnezeu Tatăl Său.

În vremurile de demult, toate locurile erau pline de frauda oracolelor; oamenii se minunau în imaginația lor de oracolele din Delfi, Dodona, Beoția, Lichia, Libia și Egipt, din Cabire și Pitia. Dar acum, de când Hristos a fost predicat peste tot, nebunia oracolelor a încetat în oracole și nu mai există niciun văzător în ele.

Și în trecut, demonii îi tulburau pe oameni cu fantezii; puneau capcane în

păduri sau pietre, și astfel, cu iluziile lor, îi uimeau pe cei nebuni. Dar acum, imaginația acestora se naște din arătarea divină a Cuvântului.

Căci semnul crucii, și numai omul, fiind pictat, alungă aceste înșelăciuni.

Și în trecut, oamenii îi numeau pe zeii numiți de poeți Zeus, Cronos și Apollo, iar pe eroi zei, și se înșelau în venerația lor; dar după ce Mântuitorul S-a arătat printre oameni, aceștia au fost cunoscuți ca oameni muritori, dar numai Hristos a fost cunoscut printre oameni ca Dumnezeu, adevăratul Dumnezeu, Dumnezeu Cuvântul.

Și cum rămâne cu magia de care se minunează, dacă îmi permiteți să spun așa? Înainte de întemeierea Logosului, acesta era în vigoare și activ printre egipteni, caldeeni și indieni și îi uimea pe cei care îl priveau; dar când a venit prezența adevărului și apariția Logosului, și aceasta a fost pusă la încercare și a fost complet abolită.

Cât despre înțelepciunea greacă și măreția filozofilor, cred că niciuna dintre ale noastre nu se poate spune, având în vedere tot ce este miraculos, că, în timp ce înțelepții Greciei au scris atât de mult și nu au putut convinge nici măcar câțiva dintre locurile din jur despre nemurire și o viață virtuoasă, numai Hristos, prin cuvinte deșarte și prin oameni care nu erau înțelepți în ochii bisericii, s-a răspândit în întreaga lume, i-a convins pe oameni să disprețuiască moartea, ci să prețuiască nemurirea, și să prețuiască lucrurile trecătoare, ci să privească spre cele veșnice și să nu aibă nicio considerație pentru slava pământească, ci să se mulțumească numai cu nemurirea.

izvoare, în râuri, în păduri sau pietre și cu ritualuri magice îi speriau pe cei nebuni! Dar acum, după arătarea divină a Cuvântului pe pământ, fanteziile magice au încetat.

Omul, folosind doar semnul crucii, alungă înșelăciunile demonilor.

În vremurile de demult, oamenii îi considerau zei pe cei pe care poeții îi numeau zei; mă refer la Zeus, Cronos, Apollo și eroii; iar oamenii se înșelau și îi venerau. Dar acum, când Mântuitorul a devenit om, s-a înțeles că ei erau muritori de rând, în timp ce numai Hristos era recunoscut de oameni ca Dumnezeu, Fiul și Cuvântul adevăratului Dumnezeu (Tată).

Și ce se poate spune despre magia pe care o admiră? Să spunem că, înainte ca Cuvântul să devină uman, acesta avea putere și acțiune printre egipteni, caldeeni și indieni; a provocat uimire printre spectatori. Dar odată cu venirea Adevărului și manifestarea Cuvântului, a fost complet răsturnată și abolită.

Cât despre filosofia greacă și grandilocvența filosofilor, cred că nimeni nu are nevoie de argumentele mele; căci toată lumea vede înaintea lor miracolul: deși înțelepții greci au scris atât de mult, ei au putut să-i convingă doar pe câțiva dintre compatrioții lor despre nemurire și viața virtuoasă. Dimpotrivă, numai Hristos, cu cuvinte simple și prin oameni neînvățați, nu prin înțelepți și oratori, a convins grupuri mari de oameni din întreaga lume să disprețuiască moartea, să caute nemurirea, să treacă cu vederea viața trecătoare și să țintească veșnicia; să considere slava pământească ca un fapt banal și să caute numai nemurirea.

48. Aceste lucruri pe care le spunem noi nu sunt fără temei, ci din această experiență are și mărturia adevărului.

Căci cine dorește să ia în considerare semnul virtuții în fecioarele lui Hristos și în cele tinere și caste și credința nemuririi în dansul martirilor săi.

Și acum, dorind să dobândesc experiență în cele menționate anterior, folosesc și semnul crucii, care este ridiculizat de ei, și înșelăciunea oracolelor și miracolele magiei, numindu-L doar pe Hristos, și se vede că prin el demonii fug, dar oracolele încetează și toată magia și medicina sunt desființate.

„Și ce este acest Hristos, care prin numele și prezența Sa a umbrit și a desființat totul pretutindeni și singur are putere asupra tuturor și a umplut întreaga lume cu învățătura Sa?”, au spus grecii, râzând și fără să se înroșească.

Căci este om și cum a reușit el, într-un om, să depășească puterea tuturor zeilor dintre ei și, fiind unul, nu i-a controlat pe niciunul dintre ei prin propria sa putere? Iar despre cel care este magician, ei spun: Cum se face că toată magia este abolită de un magician și nu mai degrabă stabilită? Căci el este un cuceritor al magicienilor umani sau unul care este eficient singur, dacă este considerat de ei ca un maestru al artei de a-i depăși pe ceilalți.

Și dacă împotriva oricărei simple magii și a acestui nume al acesteia, această cruce a câștigat victoria, adică, fie că este magician sau nu, Mântuitorul, pe care chiar și demonii îl invocă ca Ceea ce spunem nu sunt doar cuvinte, ci este confirmat de însăși experiența.

Așadar, oricine dorește, să se apropie să vadă semnul virtuții în fecioarele lui Hristos și în tinerii care rămân curați și treji; să vadă și credința în nemurire pe care o au o atât de mare mulțime de martiri ai Săi.

Să vină, așadar, cel care dorește să învețe empiric ceea ce am spus mai înainte despre înfățișările imaginare ale demonilor, despre frauda oracolelor și despre minunile false ale magiei; să facă doar semnul crucii, pe care ei îl ridiculizează, și să pronunțe doar numele lui Hristos; atunci va vedea Cum fug demonii odată cu numele său, Cum sunt închise oracolele și Cum este abolită toată magia și vrăjitoria.

Cine este, așadar, acest Hristos și cât de mare este El, care cu numele și prezența Sa a umbrit totul pretutindeni și le-a desființat? Cum le învinge El singur pe toate și umple întreaga lume cu învățătura Sa? Să ne răspundă cei ce își bat joc de idoli și nu se rușinează de rușine.

Căci dacă este om, cum a putut un om să învingă puterea tuturor zeilor lor și să demonstreze prin propria sa putere că aceștia nu sunt nimic? Dacă îl consideră din nou magician, cum este posibil ca un magician să desființeze orice fel de magie, în loc să o susțină? Căci dacă i-ar învinge pe toți magicienii sau doar pe unul dintre ei, ar crede că posedă o artă magică mai bună și astfel ar învinge arta celorlalți (magici).

Însă, din moment ce crucea sa a învins orice magie în general și chiar numele ei, este clar că Mântuitorul nu este un

conducător, fuge de alți magicieni.

De aceea, grecii, care erau doar pricepuți la batjocură, vorbeau despre ei. Poate că dacă ar fi fost blestemat cu un demon, s-ar fi făcut unul, și așa este. Și aceasta, spunând totul, batjocoresc, dovedind din nou că sunt capabili să-l discrediteze pe cel dintâi. Căci cum poate cel ce nu este demon să fie cel care scoate demonii? Căci dacă ar fi blestemat pur și simplu un demon, ei bine, dacă ar fi numit prințul demonilor, ar fi eficient împotriva celor slabi, ceea ce i-au spus evreii, voind să-l ocărească. Și dacă toată mania demonilor respinge acest nume și este prigonită, este clar că și în aceasta sunt înșelați și că nu este așa cum cred ei că Domnul și Mântuitorul nostru Hristos este o putere demonică.

Mântuitorul nu este doar un om, nici un magician, nici un demon, ci El a desființat și a umbrit și suspiciunea poeților, imaginația demonilor și înțelepciunea grecilor, propria Sa divinitate, dacă este evident și recunoscut de toți că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, Cuvântul, Înțelepciunea și Puterea Tatălui existenți. Din acest motiv, lucrările Sale nu sunt omenești, ci transcendente, iar Dumnezeu Însuși cunoaște aceste lucruri, atât din aceste fenomene, cât și din comparația cu oamenii.

49. Căci s-a constituit singur trupul oamenilor născuți dintr-o fecioară? Sau Domnul, comun tuturor, a vindecat aceste boli ale oamenilor? Și le-a dat El ceea ce le lipsea la naștere și i-a făcut

magician; căci chiar și demonii, pe care îi invocă alți magicieni, îl evită ca fiind conducătorul lor.

Cine este el? Să ne spună păgânii, care doar își bat joc. Poate că vor spune că și el a fost un demon, de aceea este puternic. Dar spunând așa ceva, vor fi foarte batjocoriți, deoarece vor fi reduși la tăcere de dovezile anterioare. Căci, cum este posibil ca un demon să scoată demoni? Dacă pur și simplu scoate demoni, ar considera pe bună dreptate că are putere asupra celor mai slabi de la prințul demonilor; aceasta este ceea ce spun evreii împotriva lui, vrând să-l insulte. Dar, din moment ce furia demonilor este agitată și scoasă în numele lui, este evident că și în acest punct se înșală; Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos nu este, așa cum cred ei, o putere satanică.

Însă Mântuitorul nu este nici un om simplu, nici un magician, nici un demon; de fapt, el a abolit și a umbrit cu divinitatea sa percepțiile poeților, fantomele demonilor și înțelepciunea grecilor.

Este evident și toți vor mărturisi că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, Cuvântul, Înțelepciunea și Puterea Tatălui. Din acest motiv, lucrările Sale nu mai sunt omenești, ci le întrec pe cele omenești; aceste lucrări, atât prin înfățișarea lor, cât și prin compararea lor cu cele omenești, sunt cu adevărat recunoscute ca lucrări ale lui Dumnezeu.

Cine dintre bărbații care s-au născut până acum a dobândit un corp doar de la o femeie care nu a cunoscut un bărbat? Sau care bărbat a vindecat boli precum cele pe care le-a vindecat

pe orbii din naștere să vadă? Asclepius a fost zeificat de ei, pentru că practica medicina și inventa plante pentru afecțiunile trupului, nu creând el însuși aceste lucruri din pământ, ci inventând știința acestor lucruri din natură.

Și ce putem spune despre ceea ce a făcut Mântuitorul, că nu a vindecat o rană, ci a creat o naștere și a restaurat creatura? Hercule este venerat ca zeu de greci, pentru că s-a luptat cu oameni egali și a crescut fiare cu înșelăciune. Dar ce putem spune despre ceea ce a făcut Cuvântul, că a îndepărtat bolile și demonii și această moarte de la oameni? Dionysos este venerat de ei, pentru că s-a făcut învățător pentru oameni când era beat. Dar Mântuitorul, care este singurul și Domnul tuturor, care a învățat sobrietatea, este batjocorit de ei.

Dar să fie acestea. Dar ce se întâmplă cu celelalte minuni ale dumnezeirii Sale? La moartea cui om s-a întunecat soarele și pământul a tăcut? Iată, până acum oamenii mor și au murit de sus; când li s-a întâmplat o astfel de minune? Sau, să trecem peste faptele săvârșite de trupul Său și să le pomenim pe cele de după învierea trupului Său, a căror învățătură, oriunde a fost făcută de oameni, de la un capăt al pământului până la altul, a fost una și aceeași pentru toți, astfel încât cinstirea Sa este răspândită pe tot pământul? Sau de ce, a spus el, este Hristos om și nu Dumnezeu, după ei, Cuvântul, care nu este împiedicat de zei printre ei, în aceeași țară în care se află, trece acest respect, ci mai degrabă acest Cuvânt, după ce a răspândit învățătura despre Sine, încetează religia lor și le face imaginația de rușine?

Domnul nostru? Cine a completat într-un om ceea ce îi lipsea de la naștere și l-a făcut să vadă pe cel care s-a născut orb? Ei (păgânii) l-au zeificat pe Asclepius, pentru că practica medicina și găsea plante pentru trupurile bolnave; nu le-a făcut din pământ, desigur, ci le-a găsit cu știința naturii.

Cum poate fi comparat acest lucru cu lucrarea Mântuitorului, care nu a vindecat o simplă rană, ci a regenerat și a restaurat însăși creatura umană? Grecii îl venerează pe Hercule ca pe un zeu, pentru că a luptat cu adversari egali și a ucis fiare cu înșelăciune. Cum poate fi comparat acest lucru cu ceea ce a făcut Cuvântul, care a eliberat oamenii de boli, demoni și chiar de moarte? De asemenea, îl venerează pe Dionysos, pentru că i-a învățat pe oameni să se îmbete. În timp ce Îl batjocoresc pe adevăratul Mântuitor și Domn al universului, care a învățat sobrietatea.

Dar aceste lucruri sunt suficiente. Ce spun ei despre celelalte minuni ale dumnezeirii Sale? A cărui moarte a întunecat soarele și a cutremurat pământul cu un cutremur? Iată, oamenii mor până în ziua de azi, așa cum au făcut-o în vremurile de demult; când li s-a întâmplat o minune similară? Sau, pentru a lăsa deoparte faptele vieții Sale pământești și a le menționa pe cele care au avut loc după învierea Sa trupească: al cărui om, dintre toți cei care s-au născut până acum, singura Sa învățătură a întrecut toate celelalte învățături până la marginile pământului, astfel încât cultul Lui s-a răspândit pe tot pământul? Sau de ce, dacă Hristos este, cum spun ei, un om și nu Dumnezeu Cuvântul, zeii lor nu împiedică cultul Lui să intre în propria

lor țară, unde există ei? De ce se întâmplă contrariul, Cuvântul Însuși venind în țara lor cu învățătura Sa, desființându-le religia și rușinându-le fanteziile?

50. Mulți înainte de aceasta au devenit regi și tirani ai pământului, mulți sunt povestiți de caldeeni și de egipteni și indieni devenind înțelepți și magicieni; dintre aceștia niciodată, nu spun după moarte, ci chiar în timp ce erau încă în viață, nu a fost în stare să exercite o asemenea putere, încât să umple întregul pământ cu învățătura sa și să chinuie atât de mulți din cauza superstiției idolilor, pe cât i-a convertit Mântuitorul nostru de la idoli la sine? Filosofii greci, cu probabilitate și artă a cuvintelor, au scris multe lucruri; ce este atât de mult cât a demonstrat crucea lui Hristos? Căci chiar și ultimul dintre ei, sofismele lor erau posibile; dar chiar și ceea ce credeau ei a fi adevărat cât erau în viață, au auzit între ei muți de cuvinte și, studiind unii împotriva altora, au fost copleșiți.

Mulți regi și tirani au fost pe pământ înaintea lui (Hristos); istoricii spun că au fost mulți înțelepți și magicieni printre caldeeni, egipteni și indieni. Cine dintre ei, nu mă refer la după moartea lui, ci cât era încă în viață, a fost capabil să arate o putere atât de mare încât învățătura lui s-a răspândit pe tot pământul? Cine a fost capabil să lumineze atât de mulți despre superstiția idolilor, pe care Mântuitorul i-a transferat de la idoli la credința în sine însuși? Filosofii grecilor au scris mult despre probabilități și retorică. Dar ce au prezentat ei atât de măreț precum crucea Domnului? Căci, până la moartea lor, sofismele lor se bazau pe probabilități; dar chiar și când erau în viață, orice credeau că are o mare putere, erau obiecte de antagonism și se certau între ei în legătură cu teoria lor.

Și Cuvântul lui Dumnezeu, lucrul cel mai paradoxal, i-a învățat pe cei mai săraci în cuvinte, umbrindu-i pe toți sofiștii, iar el a desființat acele învățături, atrăgând pe toți la sine și umplându-și propriile biserici; și ceea ce este minunat, că, ca om, s-a coborât în moarte, a desființat vorbirea zgomotoasă a înțelepților despre idoli.

Și cel mai paradoxal lucru este că Cuvântul lui Dumnezeu, deși învăța în cuvinte mai sărace, i-a umbrit pe marii sofiști; le-a abolit învățăturile, i-a atras pe toți la Sine și și-a umplut bisericile.

Și ceea ce este și mai miraculos este că, prin coborârea sa ca om în iad, a desființat marile cuvinte ale înțelepților despre idoli.

Căci a cui moarte a alungat vreodată un demon? Sau de a cui moarte s-au temut vreodată demonii precum Hristos? Căci acolo unde este chemat numele Mântuitorului, de acolo este alungat orice demon. Și cei care au cuprins astfel patimile spirituale ale oamenilor, pentru ca desfrânații să fie pedepsiți, iar

A cui moarte, cu adevărat, i-a alungat pe demoni? Sau de moartea cui s-au temut vreodată demonii, așa cum s-a temut și cu Hristos? Căci acolo unde este rostit numele Mântuitorului, de acolo fuge orice demon. Și cine a curățit

ucigașii să nu mai poarte sabia, iar cei care au fost învinși de lașitate să fie bărbătești? Și într-adevăr, cei care erau barbari și oameni ai neamurilor puteau fi convinși să-și lase mânia deoparte și să gândească în pace, dacă nu chiar credința lui Hristos și semnul crucii? Și cei care nu erau convinși de nemurire de către altul, precum crucea lui Hristos și învierea trupului său? Căci, deși erau cu toții greci falși, nu erau în stare să-și învie idolii, neamintindu-și întregul, dacă este posibil trupul este din nou după moarte; dacă într-adevăr, și mai ales dacă este acceptat de ei, că având în vedere aceasta, au stăpânit boala idolatriei lor și, pe cât posibil, s-au supus lui Hristos, pentru ca și din aceasta să fie cunoscut Fiul lui Dumnezeu mai presus de toate.

patimile spirituale ale oamenilor, astfel încât desfrânații să fie pedepsiți, ucigașii să nu mai țină sabia mortală, iar foștii lași să devină curajoși? Și, în general, cine i-a convins pe barbari și pe națiunile locale să-și abandoneze furia și să facă pace? Nu este nimic altceva decât credința în Hristos și semnul crucii. Și cine altcineva i-a convins pe oameni de nemurire la fel de mult ca crucea lui Hristos și învierea sa trupească? Căci păgânii, deși foloseau tot felul de minciuni, nu puteau da viață idolilor; nu puteau concepe ideea că trupul ar putea învia după moarte. Cu atât mai mult, se poate dovedi că prin aceste idei le-au dezvăluit slăbiciunea idolatriei; și au dat această posibilitate (de înviere) doar lui Hristos, pentru ca toți să recunoască prin ea că el este Fiul lui Dumnezeu.

51. I-a învățat el pe oameni despre virginitate după moarte sau în timp ce erau încă în viață și nu a spus că această virtute este imposibilă la oameni? Dar Mântuitorul nostru și Regele tuturor, Hristos, a fost atât de puternic în învățătura sa despre aceasta, încât chiar și copiii sub vârsta legală au fost obligați să mărturisească virginitatea împotriva legii.

Cine, așadar, dintre oameni, după moartea sa sau chiar în timp ce trăia, a propovăduit despre virginitate și nu a considerat imposibil ca oamenii să dobândească această virtute? Dar Mântuitorul nostru și Împăratul tuturor, Hristos, a reușit până acum să învețe astfel încât chiar și copiii minori să fie educați în virginitate, care depășește legea (și firea).

La ce popor a fost posibil să se meargă atât de departe, chiar și la sciți și etiopieni, sau la perși, sau la armeni, sau la goți, sau la cei care sunt numiți dincolo de Ocean, sau la cei care sunt dincolo de Hircania, sau chiar la egiptenii și caldeenii din trecut, care sunt într-adevăr înclinați spre magie, dar superstițioși peste fire și sălbatici în maniere, și care predică în toate lucrurile despre virtute, sobrietate și religie împotriva idolilor, ca Domn al tuturor, Puterea lui Dumnezeu, Domnul

Cine dintre oameni ar putea călători și merge în locuri atât de îndepărtate, la sciți, etiopieni, perși, armeni, goți, la cei care sunt dincolo de Ocean (adică la britoni), sau la cei care sunt dincolo de Hircania (adică țara de la sud de Caspică), sau în general la egipteni și caldeeni? Să meargă și să propovăduiască virtutea, sobrietatea și împotriva idolatriei celor care credeau în magie și erau excesiv de superstițioși și sălbatici în maniere? Să propovăduiască precum Domnul nostru

nostru Iisus Hristos? El nu numai că a predicat prin ucenicii săi, ci i-a și convins în înțelegerea lor, să schimbe sălbăticia căilor lor și să nu mai venereze zeii părinților lor, ci să-L urmeze pe El și, prin El, să se închine Tatălui.

Căci în vremurile de demult, păgânii, grecii și barbarii se luptau unii împotriva altora și erau cruzi cu rudele lor.

Căci nimeni nu putea traversa nici pământul, nici marea fără să-și înarmeze mâna cu o sabie, din cauza luptei neîncetate dintre ei.

Și într-adevăr, întreaga lor viață a fost dusă prin arme, iar sabia era arma lor preferată și sprijinul oricărui ajutor; deși, așa cum am mai spus, se închinau idolilor și aduceau jertfe demonilor, și totuși cei care gândeau astfel nu au putut să se reabiliteze de la superstiția idolilor.

Dar când s-au convertit la învățătura lui Hristos, atunci, paradoxal, ca și cum ar fi devenit cu adevărat smeriți la minte, au abandonat brutalitatea crimelor și nu au mai contemplat războaiele, ci totul era pașnic pentru ei și, prin urmare, s-au pus bazele prieteniei.

52. Cine a făcut acestea sau cine i-a împăcat cu pace pe cei ce se urăsc unii pe alții, dacă nu Fiul iubit al Tatălui, Mântuitorul comun al tuturor, Iisus Hristos, care a suferit toată dragostea Sa pentru mântuirea noastră? Și căci a fost profețit de sus despre pacea care va fi adusă de El, zicând în Scriptură: „Își vor făuri săbiile în fiare de plug și cosoarele lor în cosoare; un neam nu va

Iisus Hristos, Puterea lui Dumnezeu și Domnul universului? Domnul nu numai că le-a predicat împreună cu ucenicii Săi, dar i-a și convins să schimbe sălbăticia comportamentului lor, să nu se mai închine zeilor strămoși, ci să-L recunoască pe El și, prin El, să se închine lui Dumnezeu Tatăl.

Căci, pe vremea când grecii și barbarii erau păgâni, se luptau între ei și erau cruzi față de rudele lor.

Din cauza conflictului ireconciliabil dintre ei, absolut nimeni nu putea traversa nici uscatul, nici marea fără a fi înarmat cu o sabie în mână.

Pentru că întreaga lor viață se învârtea în jurul războaielor și țineau mereu în mână o sabie, care să-i sprijine și să-i ajute, în loc de băț.

Deși păgânii, așa cum am mai spus, se închinau la idoli și aduceau jertfe demonilor, ei nu au putut învăța nimic din superstiția despre idoli.

Dar când au ajuns la învățătura lui Hristos, atunci, într-adevăr paradoxal, s-au smerit în inimile lor și au lepădat brutalitatea crimei; au încetat să mai gândească ostil; totul este pașnic în ei și nu doresc de acum înainte decât prietenie (dragoste).

Cine este atunci Cel ce a făcut aceste lucruri și i-a unit în pace pe cei ce se urau unii pe alții, dacă nu Fiul iubit al lui Dumnezeu Tatăl, Iisus Hristos, Mântuitorul comun al tuturor? El, care din dragoste a suferit totul pentru mântuirea noastră. Căci din vremuri străvechi a existat o profeție despre pacea pe care o va aduce Hristos; Sfânta Scriptură spune: „Își vor făuri

ridica sabia împotriva unui neam și nu vor mai învăța războiul.” Și nimeni nu este necredincios unor astfel de oameni, unde chiar și acum barbarii, având sălbăticia înnăscută a modurilor lor și fiind încă victime ale idolilor, se mânie unii împotriva altora și nu tolerează să rămână fără sabie nici măcar un ceas.

Dar când aud învățătura lui Hristos, în loc de războaie se îndreaptă direct spre agricultură și, în loc să-și înarmeze mâinile cu sabia, le întind spre rugăciuni; și, în loc să lupte împotriva lor înșiși, se înarmează împotriva diavolului și a demonilor, luptând împotriva lor cu sobrietate și virtute sufletească.

Aceasta este o caracteristică a dumnezeirii Mântuitorului; că ceea ce oamenii nu pot învăța de la idoli, au învățat de la El; și aceasta nu este o mică stăpânire asupra bolii și slăbiciunii demonilor și a idolilor. Căci demonii, văzându-și propria boală, din acest motiv îi făceau pe oameni să se lupte între ei, pentru ca, neîncetând să se certe unii cu alții, să se întoarcă la lupta împotriva demonilor.

Nepăsători, neluptându-se împotriva lor înșiși, ucenicii lui Hristos, în felul în care se poartă și se comportă ca demonii, se împotrivesc lor înșiși și îi prigonesc, ci îl batjocoresc pe conducătorul lor, pe diavolul, pentru ca în tinerețe să fie disciplinați, în ispite să îndure, în dureri să îndure și când sunt ocărâți să îndure, când sunt lipsiți să disprețuiască și, ceea ce este minunat, disprețuiesc chiar și moartea și devin martiri ai lui Hristos.

săbiile în fiare de plug și sulițele în cosoare; un neam nu se va mai lupta cu un neam și nu vor mai învăța războiul.”

Și cu siguranță acest lucru nu este incredibil, întrucât chiar și acum barbarii, care au o sălbăticie înnăscută în moravuri, încă mai jertfesc idolilor, se comportă ca și cum ar fi nebuni între ei și nu se despart de săbii nici măcar pentru o oră.

Dar când aud învățătura lui Hristos, se îndreaptă imediat spre agricultură în loc de război; în loc să-și înarmeze mâinile cu săbii, le ridică pentru rugăciune. Și, în general, în loc să se lupte între ei, se înarmează împotriva diavolului și a demonilor și îi combat cu sobrietatea și virtutea sufletelor lor.

Și aceasta, pe de o parte, este o caracteristică a divinității Mântuitorului; căci ceea ce oamenii nu puteau învăța de la idoli, au învățat de la El.

Pe de altă parte, este o mare dovadă a slăbiciunii și nimicniciei demonilor și idolilor. Deoarece demonii își cunosc slăbiciunea, în vremurile de demult îi incitau pe oameni să se lupte între ei, pentru ca aceștia să nu înceteze să se certe între ei și să se îndrepte spre război împotriva demonilor.

Fără îndoială, atunci când ucenicii lui Hristos nu se luptă între ei, ei se aliniază împotriva demonilor cu maniere și fapte virtuoase.

Și îi alungă, în timp ce își bat joc de conducătorul lor, diavolul, pentru ca tinerii să fie treji, să îndure ispitele, să arate răbdare în durere, să suporte insultele și să disprețuiască ceea ce le lipsește. Și ceea ce este cel mai

admirabil este că disprețuiesc chiar și moartea și devin martiri pentru Hristos.

53. Și în tot ceea ce este minunat este caracteristica divinității Mântuitorului, zic eu: unde orice simplu om, sau magician, sau tiran, sau rege, a fost capabil să facă atât de mult de unul singur, și în toată idolatria și toată armata demonică și toată magia și toată înțelepciunea grecilor, atât de puternic și chiar înfloritor și uimitor pentru toți, să lupte și să reziste unei tendințe împotriva tuturor, precum Domnul nostru, adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu, care mustră în mod nevăzut greșeala fiecăruia, singurul care îi urmărește mai presus de toate pe toți oamenii, astfel încât unii care se închină idolilor, prin urmare îi calcă în picioare, iar alții minunându-se de magie, ard scripturile, iar înțelepții, interpretarea Evangheliilor, cea mai bună dintre toate.

Și să spun un lucru, care este cea mai minunată caracteristică a divinității Mântuitorului: până în ziua de azi, ce om simplu sau magician sau tiran sau rege a putut ataca singur împotriva oricărei idolatrii și împotriva oricărei armate demonice, a oricărei magii și împotriva întregii înțelepciuni a grecilor? Cine a putut lupta și rezista deodată împotriva tuturor grecilor, care aveau atâta putere și încă avansează și surprind pe toată lumea? Cine a putut face ca Domnul nostru, adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu, care controlează în mod invizibil eroarea fiecăruia și singur îi cucerește pe toți oamenii? Așa că cei care se închină la idoli să-i poată călca de acum înainte în picioare, cei care admiră magia să le ardă cărțile, în timp ce înțelepții să prefere mai presus de toate interpretarea Evangheliilor? Pe cei pe care i-au venerat odinioară, îi abandonează; în timp ce, pe Cel pe care L-au batjocorit pe cruce, pe acest Hristos îl venerează și îl mărturisesc ca Dumnezeu. Presupușii lor zei fug cu semnul crucii; în timp ce Mântuitorul răstignit este proclamat în întreaga lume ca Dumnezeu și Fiu al lui Dumnezeu. Zeii pe care i-au venerat idolatrii sunt acuzați de urâciuni; dimpotrivă, cei ce sunt ucenici ai învățăturii lui Hristos trăiesc mai sobru decât aceștia.

Căci pe cei pe care îi venerau odinioară, îi disprețuiesc; iar pe cei pe care îi batjocoreau răstigniți, ei se închină lui Hristos, mărturisindu-L a fi Dumnezeu; iar cei pe care îi numesc zei sunt prigoniți prin semnul crucii; iar Mântuitorul răstignit este proclamat în întreaga lume ca Dumnezeu și Fiu al lui Dumnezeu. Iar pe cei pe care grecii îi venerează ca zei sunt blestemați de ei ca fiind rușinoși; dar cei care primesc învățătura lui Hristos au o viață mai sobră decât ei.

Aceste lucruri sunt, și astfel de lucruri, dacă într-adevăr sunt omenești, le arăt celor ce vor și celor ce sunt mai înainte, și sunt convins. Dar dacă aceste lucrări nu sunt de la oameni, ci de la Dumnezeu, de ce sunt necredincioșii atât de nelegiuiți, nerecunoscându-L pe Domnul care le lucrează? Căci ei suferă

Dacă, așadar, acestea și altele asemenea sunt realizări omenești, oricine vrea să ne arate astfel de exemple din cazuri anterioare să ne convingă. Altfel, dacă acestea par a fi și sunt lucrări ale lui Dumnezeu și nu ale oamenilor, de ce necredincioșii dau dovadă de o asemenea nelegiuire și nu-

în același fel, ca și cum nu l-ar recunoaște pe Dumnezeu, Creatorul lor, din lucrările creației. Căci prin puterea Lui au recunoscut dumnezeirea Lui, au știut că nici măcar lucrările lui Hristos prin trup nu erau omenești, ci Mântuitorul tuturor, Cuvântul lui Dumnezeu. Și fiind astfel, așa cum a spus Pavel, „nu L-au răstignit pe Domnul slavei”.

L recunosc pe Domnul care le-a făcut? Ei suferă ceva asemănător cu cel care nu-L recunoaște pe Dumnezeu Creatorul din lucrările creației. Căci dacă, din puterea Lui care este vizibilă în univers, i-ar recunoaște dumnezeirea, ar înțelege că nici măcar realizările trupești ale lui Hristos nu sunt omenești, ci faptele Mântuitorului tuturor și Cuvântul lui Dumnezeu. Și dacă ar avea această înțelegere atunci, „nu L-ar fi răstignit pe Domnul slavei”, așa cum a spus apostolul Pavel.

54. Căci dacă ființa nevăzută este prin fire Dumnezeu și dacă vrea să-L vadă pe Cel nevăzut, Îl înțelege și Îl cunoaște din faptele Sale, așa și cel care nu-L vede pe Hristos în minte, nici măcar din faptele trupului, Îl va înțelege și va verifica dacă este uman sau divin.

Și dacă este omenesc, eu bat joc de mine; dar dacă nu este omenesc, ci se știe că este de la Dumnezeu, nu râdeți de cei nebuni, ci mai degrabă mirați-vă că printr-un lucru atât de neînsemnat ni se descoperă lucrurile dumnezeiești și că prin moarte nemurirea a ajuns la toți și că prin întruparea Cuvântului s-a cunoscut providența tuturor lucrurilor, iar acest dătător și Creator este Cuvântul lui Dumnezeu.

Căci El a devenit om, ca noi să fim îndumnezeiți; și S-a arătat în trup, ca noi să primim conceptul Tatălui nevăzut; și a îndurat ocara oamenilor, ca noi să moștenim nestricăciunea. Căci nu a fost vătămat cu nimic, fiind nepătimitor și nestricăcios și existent prin Sine însuși și Dumnezeu; iar pe acei oameni suferinzi, pentru care a îndurat aceste lucruri, i-a susținut și i-a mântuit în propria Sa patimă.

Așa cum, așadar, dacă cineva vrea să-L vadă pe Dumnezeu, care este prin natura sa invizibil și deloc vizibil, îl recunoaște și îl percepe din faptele sale, tot așa cel care nu-L vede pe Dumnezeu cu mintea să-L cunoască măcar din faptele trupului; și să verifice dacă sunt fapte omenești sau divine.

Dacă sunt într-adevăr lucrări omenești, să le batjocorească; dacă nu sunt omenești, ci ale lui Dumnezeu, să nu-i batjocorească pe cei nerușinați. Ci mai degrabă să le admire, pentru că Dumnezeu ni s-a revelat printr-un mijloc atât de josnic; prin moartea Sa, nemurirea a ajuns la toți; prin întruparea Cuvântului, providența Sa pentru toți a devenit cunoscută; dătătorul și Creatorul ei, însuși Cuvântul lui Dumnezeu, a devenit cunoscut.

Căci El a devenit om pentru ca noi să putem fi îndumnezeiți. S-a arătat în trup omenesc, pentru ca noi să avem o înțelegere corectă a Tatălui Său nevăzut. A îndurat ocara din partea oamenilor, pentru ca noi să moștenim nestricăciunea. El nu a suferit niciun rău, căci El este nepătimitor, nestricăcios, Cuvântul și Dumnezeu

Și toate realizările Mântuitorului, care s-au săvârșit prin întruparea Sa, sunt de așa natură, încât dacă le-ar povesti, li s-ar părea celor care se preocupă de oceanul mării și ar vrea să-i numere valurile. Căci, așa cum ochii nu pot cuprinde toate valurile, senzația venirii și plecării, tot așa este imposibil pentru cel care dorește să cuprindă toate realizările din trupul lui Hristos, nici să accepte în gând amintirea numărului mai mare de veniri și plecări ale Sale, pe care le crede cuprinse.

Este mai bine să nu vorbești despre toate lucrurile, din care nicio parte nu poate fi exprimată, ci să mai menționezi unul și să te minunezi de toate lucrurile, îți rămâne în seama ta. Căci orice are și o minune, și cine nu se uită la ele, văzând divinitatea Cuvântului din acea parte, se uimește foarte mult.

Însuși.

Dar pe oamenii care erau în slăbiciune, cu tot ce a suferit, din cauza apatiei sale, i-a păstrat și i-a salvat.

Și, în general, isprăvile Mântuitorului pe care le-a săvârșit prin întruparea Sa, atâtea și atât de multe sunt; dacă cineva vrea să le povestească, va fi ca cei care privesc oceanul mării și încearcă să-i numere valurile. Așa cum ochii nu pot număra toate valurile, pentru că cele care vin depășesc simțul observatorului, tot așa este imposibil pentru cel care vrea să enumere toate isprăvile trupești ale lui Hristos să o facă, nici măcar să le accepte cu gândul; pentru că cele care depășesc gândul său sunt mai multe decât ceea ce crede că a cuprins în mintea sa.

Este mai bine, așadar, să taci când le vezi pe toate; căci nu poți vorbi nici măcar despre o parte din ele; este mai bine să menționezi doar una și să te lași să admiri întregul. Căci toate conțin în egală măsură minunea și oriunde îți îndreaptă cineva privirea, acolo vede divinitatea Cuvântului și se uimește.

55. După cele de mai sus, aceasta este vrednică de a fi învățată și pusă ca un început al nespuselor și este foarte minunat că, de când a locuit Mântuitorul, idolatria nu a crescut încă, iar esența este diminuată și aproape a încetat; iar înțelepciunea grecilor nu a avansat încă și, prin urmare, esența este distrusă; iar demonii nu înșală încă cu închipuiri, vrăjitorii și magie, ci numai cei care îndrăznesc și încearcă sunt rușinați de semnul crucii.

Și, simplu spus, el crede că învățătura Mântuitorului crește pretutindeni, în timp

După cele spuse, merită să învățăm următoarele și să le punem ca început la ceea ce nu s-a spus: să ne minunăm foarte mult că, de când a venit Mântuitorul pe pământ, idolatria nu a crescut deloc; iar ceea ce există se diminuează și se apropie treptat de sfârșit. Înțelepciunea grecilor nu mai avansează, iar ceea ce există de acum înainte dispare. Din nou, demonii nu înșală cu imaginația, ghicitul și magia lor; de îndată ce îndrăznesc să încerce ceva, sunt învinși prin semnul crucii.

Și, pentru a rezuma, observați că

ce toată idolatria și tot ceea ce se opune credinței lui Hristos se diminuează, slăbește și cade zilnic.

Astfel, contemplând, el se închină Mântuitorului tuturor și Dumnezeului atotputernic, Cuvântului; și devine conștient de cei care se împuținează și dispar sub el.

Căci atâta timp cât soarele este prezent, întunericul nu mai există, dar chiar dacă lipsește, este alungat; așadar, odată cu venirea arătării divine a lui Dumnezeu Cuvântul, întunericul idolilor nu mai există și toate părțile universului sunt luminate de învățătura sa.

Și cum cineva domnește și nu se arată într-o anumită țară, ci se află în casa sa, de multe ori unii oameni dezordonați, abuzând de plecarea lui, se proclamă pe ei înșiși, și fiecare, formând întregul, își imaginează că este rege, și astfel oamenii sunt înșelați de numele lui, auzind că este rege, dar nu-l văd, mai ales pentru că nu pot intra în casă, și pentru că adevăratul rege a venit și s-a arătat, atunci oamenii dezordonați înșelători sunt încercați de prezența lui, și oamenii, văzând pe adevăratul rege, îi amăgesc înșelându-i; astfel, atât demonii, cât și oamenii au fost de mult timp înșelători, înșelându-se pe ei înșiși înșelând cinstea lui Dumnezeu; Dar când Cuvântul lui Dumnezeu S-a arătat în trup și ni L-a făcut cunoscut pe Însuși Tatăl, atunci într-adevăr înșelăciunea demonilor este distrusă și încetează; și oamenii, atingându-se de adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu Tatăl, leapădă idolii și astfel îl zămislesc pe adevăratul Dumnezeu.

Și această caracteristică a Lui este că învățătura Mântuitorului crește pretutindeni; toată idolatria și tot ceea ce se opune credinței lui Hristos se diminuează, slăbește și cade pe zi ce trece.

Astfel, gândindu-se la lucruri, el se închina Mântuitorului tuturor și Dumnezeului atotputernic, Cuvântul. El disprețuia tot ceea ce El micșorează și elimină.

Căci, precum când răsare soarele, întunericul nu are putere, dar chiar dacă rămâne undeva, este izgonit de acolo, tot așa, după ce a venit întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, întunericul idolatriei nu mai domnește și toate părțile lumii sunt luminate de învățătura lui.

Și precum într-o țară unde există un rege, dar acesta nu apare și rămâne în palatul său, se întâmplă ca anumiți răzvrătiți să profite de absența lui și să se proclame rege; și fiecare se îmbracă în rege și prin înfățișarea sa de rege îi convinge pe cei simpli. Și astfel oamenii sunt înșelați de nume; căci aud că există un rege, dar nu-l văd, pentru că nu pot intra în palat. Dar când adevăratul rege iese și apare, atunci, pe de o parte, răzvrătiții înșelători sunt demascați prin prezența lui, iar pe de altă parte, supușii regelui îi abandonează pe cei care i-au înșelat anterior.

În același fel, demonii și oamenii au înșelat în trecut, acordându-și onoruri divine. Dar când Cuvântul lui Dumnezeu S-a arătat în trup și ni s-a făcut cunoscut Tatăl Său, atunci înșelăciunea demonilor dispare și încetează; iar oamenii, privind la adevăratul Fiu și Cuvânt al lui Dumnezeu Tatăl, părăsesc

Hristos este Dumnezeu, Cuvântul și Puterea lui Dumnezeu; căci al lucrurilor omenești care încetează și al cuvântului lui Hristos care rămâne, El este un semn mai presus de toate lucrurile, lucrurile care încetează sunt trecătoare, dar Cel ce rămâne este Dumnezeu și Fiul lui Dumnezeu, adevăratul Cuvânt unul-născut.

idolii și de acum înainte Îl recunosc pe adevăratul Dumnezeu.

Aceasta este trăsătura caracteristică că Hristos este Dumnezeu, Cuvântul și Puterea lui Dumnezeu; căci, atunci când lucrurile omenești încetează și cuvântul lui Hristos este păstrat, devine evident pentru toți că acele lucruri care au încetat sunt trecătoare, în timp ce Cel ce rămâne veșnic este Dumnezeu, adevăratul și singurul Fiu al lui Dumnezeu, Cuvântul.

56. Aceste lucruri însă ți-au fost încredințate ție, omule iubitor de Hristos, pentru puțini dintre noi, în ceea ce privește natura și caracterul credinței după Hristos și al manifestării Sale divine față de noi. Tu însă poți să te aperi pe baza acestor pasaje, dacă ești în stare să accepți litera Scripturilor, aplicându-ți cu adevărat mintea către ele, o cunoaștere mai desăvârșită decât a lor și mai exactă decât exactitatea celor spuse.

Căci ele au fost rostite și scrise de oameni ai lui Dumnezeu prin intermediul teologilor. Dar noi, învățând de la aceiași teologi-profesori desăvârșiți, care au devenit și martori ai divinității lui Hristos, vă transmitem și dragostea voastră de învățătură.

Și cunoscând a doua Lui arătare față de noi, glorios și cu adevărat dumnezeiesc, nu încă cu josnicie, ci în aceeași slavă; nu încă cu smerenie, ci în aceeași măreție; nu încă suferind, ci de aceea purtând rodul aceleiași cruci, vine la toți, făgăduind învierea și nestricăciunea; și nu este încă judecat, ci îi judecă pe toți, după ce a făcut fiecare prin trup, fie bine, fie rău; unde pentru cei buni este împărăția cerurilor, iar pentru faptele

Aceste câteva lucruri pe care aveam să ți le spun, om iubitor de Hristos, sunt tot ce-ți trebuie pentru a fi inițiat în mod elementar și a cunoaște credința în Hristos și manifestarea Sa divină pe pământ. Poți profita de ele ca ocazie să te adâncești în textele Sfintei Biblii, acordându-le atenție cu sinceritate; astfel, vei înțelege din ele mai perfect și mai clar exactitatea a ceea ce am spus.

Căci oameni luminați de Dumnezeu au dictat și au scris Sfintele Scripturi. Și le-am învățat de la învățătorii inspirați ai Scripturilor, care sunt și martorii divinității lui Hristos; și vi le transmitem vouă, cei care doriți să le învățați.

Veți afla, de asemenea, despre a doua sa prezență, cu adevărat glorioasă și divină, care se va întâmpla din nou la noi; atunci nu va veni simplu, ci cu toată slava Sa; nu va veni cu umilință, ci cu măreția Sa; atunci nu va veni să fie răstignit din nou, ci să dea tuturor rodul crucii Sale; adică înviere și nestricăciune. Atunci nu va fi judecat, ci va judeca pe fiecare după faptele trupești, fie că sunt bune, fie că sunt rele. Și celor buni le va da Împărăția cerurilor, iar celor ce au făcut rău îi va trimite în focul veșnic și în întuneric

rele, focul veșnic și întunericul dinafară.

Căci așa a zis și Domnul acesta: „Vă spun că de acum veți vedea pe Fiul Omului șezând la dreapta puterii și venind pe norii cerului, întru slava Tatălui.” Căci acesta este cuvântul mântuirii, care ne mângâie în ziua aceea, zicând: „Fiți gata și grăbiți-vă, căci vine ceasul în care nu-l știți.” Căci, după fericitul Pavel, „toți vom fi înfățișați înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să dea socoteală de cele ce a făcut în trup, fie bine, fie rău”.

adânc.

Căci, așa confirmă Însuși Domnul: „Vă spun că de acum veți vedea pe Fiul Omului șezând la dreapta puterii (a Tatălui) și venind pe nori cu slava Tatălui Său”.

De aceea, cuvântul Mântuitorului ne pregătește din nou pentru ziua aceea, zicând: „Fiți gata și vegheați, căci nu știți ceasul când va veni.” Iar fericitul apostol Pavel spune: „Trebuie ca toți să ne înfățișăm înaintea tronului lui Hristos, pentru ca fiecare să primească după binele și răul pe care l-a făcut în trup.”